

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

1. สรุปสำหรับผู้บริหาร
2. สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปี 2545 และแนวโน้มปี 2546
3. สถานการณ์พลังงานของประเทศในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545
4. การปรับโครงสร้างองค์ประกอบของคณะกรรมการด้านพลังงาน
5. นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน
 - แผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2554
 - มาตรการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง
6. นโยบายด้านก๊าซธรรมชาติ
 - การใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง
 - การจัดหาก๊าซธรรมชาติจากแหล่งภายในประเทศและต่างประเทศ
7. นโยบายด้านปิโตรเลียม
 - มาตรการประหยัดพลังงานเพื่อรองรับสถานการณ์ขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก
 - การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิง
 - การปรับปรุงระบบการค้าและมาตรฐานความปลอดภัยก๊าซปิโตรเลียมเหลว
 - การปรับปรุงมาตรการกำกับดูแลราคาน้ำมันเชื้อเพลิง
8. นโยบายด้านไฟฟ้า
 - การผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรม
 - การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก
 - การทบทวนการคืนหลักค้ำประกันของผู้ผลิตไฟฟ้าย่อย
 - แนวทางการแปรรูปการไฟฟ้านครหลวง
 - มาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย
 - การกำกับดูแลอัตราค่าไฟฟ้าและการปรับอัตราค่าไฟฟ้า ตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ
 - การรับซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน
 - การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าย่อย

Energy Policy & Planning Office

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน
กระทรวงพลังงาน
29 มกราคม 2546

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การกำหนดนโยบายและมาตรการด้านพลังงานในปี 2545 สำนักนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้กำหนดขึ้นตามสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ และภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยได้คำนึงถึงนโยบายของรัฐบาลเป็นสำคัญ ซึ่งในปี 2545 ภาวะเศรษฐกิจของประเทศและโลกได้เริ่มฟื้นตัวขึ้นจึง ทำให้ความต้องการด้านพลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดปี แม้ว่าในเดือนกันยายนได้เกิดปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างสหรัฐอเมริกา กับอิรักขึ้น และในปีนี้อาครรัฐ ได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารราชการใหม่ภายในประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ปัจจุบัน และเกิดความคล่องตัวในการทำงาน จึงทำให้ขบวนการดำเนินงานด้านพลังงาน ถูกรวมไว้ที่กระทรวงพลังงาน อย่างไรก็ตาม สนพ. ได้มีการกำหนดนโยบายและมาตรการด้าน พลังงานที่ดำเนินการในปี 2545 สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปี 2545 และแนวโน้ม ปี 2546

1.1 สถานการณ์ราคาในปี 2545

ราคาน้ำมันดิบในปี 2545 ได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องมากกว่า 10 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยราคาเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 23 – 25 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งเป็นผลจากมาตรการลดปริมาณการผลิตของกลุ่มโอเปคที่ได้ผล และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของโลก นอกจากนี้ ความวิตกกังวลเกี่ยวกับโอกาสที่จะเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักในตะวันออกกลาง และเหตุการณ์ประท้วงทางการเมืองในเวเนซุเอลาที่ อาจส่งผลกระทบต่อการผลิตน้ำมันของโลกได้ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้กลุ่มโอเปคได้มีการเพิ่มโควตาการผลิตเป็น 23.0 ล้านบาร์เรล/วัน โดยจะเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546 เป็นต้นไป

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ในปี 2545 ได้ปรับตัวสูงขึ้นทุกชนิด โดยราคาเฉลี่ยของ น้ำมันเบนซินออกเทน 95, 92 ดีเซลหมุนเร็ว และน้ำมันเตาอยู่ที่ระดับ 28.0, 26.8, 27.5 และ 23.4 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ ส่วนน้ำมันก๊าดได้ปรับตัวลดลงอยู่ที่ระดับ 28 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล

ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในไทย ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งจะขึ้นอยู่กับราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นเป็นต้นทุนของบริษัทผู้ค้าน้ำมัน และภาวะการแข่งขันในตลาดน้ำมันของไทย โดยราคาขายปลีก น้ำมันฯ เฉลี่ยของน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วลดลงอยู่ที่ระดับ 15.29, 14.29 และ 13.12 บาท/ลิตร ตามลำดับ

ส่วนค่าการตลาดเฉลี่ยของปี 2545 อยู่ที่ระดับ 1.38 บาท/ลิตร โดยเพิ่มขึ้น 0.06 บาท/ลิตร จากปี 2544 และค่าการกลั่นเฉลี่ยอยู่ในระดับ 0.67 บาท/ลิตร ซึ่งต่ำกว่าจุดคุ้มทุนของโรงกลั่นซึ่งจะอยู่ที่ระดับ 3 – 4 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เนื่องจากธุรกิจโรงกลั่นน้ำมันมีการแข่งขันสูงในระดับภูมิภาค และกำลังการกลั่น (Capacity) ที่เกินความต้องการของตลาด

1.2 แนวโน้มราคาน้ำมันปี 2546

แนวโน้มราคาน้ำมันดิบในปี 2546 คาดว่าจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2545 โดยราคาน้ำมันดิบดูไบจะเคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับ 20 – 25 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เนื่องจากปัจจัยต่างๆ กล่าวคือ อุปทานน้ำมันของโลกที่เพิ่มขึ้น ซึ่งกลุ่มโอเปคจะปรับเพิ่มเพดานการผลิตเป็น 23.0 ล้านบาร์เรลต่อวัน ขณะที่อุปสงค์จะปรับตัวเพิ่มขึ้นน้อยกว่า โดย EIA ได้ประมาณความต้องการใช้น้ำมันของโลก จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 ล้านบาร์เรล ต่อวัน นอกจากนี้ ปัญหาการขัดแย้งที่อาจทำให้เกิดสงคราม ใน

ตะวันออกกลาง หรือการก่อวินาศกรรม ของขบวนการก่อการร้าย ยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันฯ ได้

ส่วนแนวโน้มราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ คาดว่าราคาน้ำมันเบนซินและดีเซลหมุนเร็วในปี 2546 จะเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 25 – 29 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล และ 24 – 29 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

สำหรับราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของไทย ที่เคลื่อนไหวตามราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ และค่าเงินบาท คาดว่าราคาขายปลีกของน้ำมันเบนซินนอกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วอยู่ที่ระดับ 14 – 16, 13 – 15, และ 12 – 14 บาท/ลิตร ตามลำดับ

2. สถานการณ์พลังงานของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545

สำหรับช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ อยู่ที่ร้อยละ 4.9 ซึ่งเกิดจากความต้องการภายในประเทศ ได้เพิ่มขึ้น และภาครัฐได้มีมาตรการต่างๆ เพื่อเร่งกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวขึ้น จึงได้ส่งผลให้ความต้องการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ ทุกประเภทของประเทศเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 6.1 เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2544 และการผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 5.7 แต่อย่างไรก็ตาม อัตราการพึ่งพาพลังงานเชิงพาณิชย์จากต่างประเทศ ยังคงอยู่ที่ระดับร้อยละ 63 ของความต้องการใช้พลังงานของประเทศ โดยปริมาณการนำเข้าและส่งออกพลังงานของประเทศ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 8.2 และ 20.5 ตามลำดับ

การผลิต

การผลิตพลังงานแต่ละชนิดในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 พบว่าพลังงานทุกชนิดมีการผลิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะน้ำมันดิบมีปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 74 พันบาร์เรลต่อวัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 จากแหล่งผลิตที่สำคัญ คือ แหล่งเบญจมาศ และแหล่งสิริกิติ์ที่ผลิตได้ถึงร้อยละ 75 ของการผลิตทั้งหมด นอกจากนี้ ปีนี้มีแหล่งผลิตใหม่เกิดขึ้น 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งมะลิวันของบริษัทเชฟรอน แหล่งสังกระจายของบริษัท ปตท.สผ. และแหล่งยะลาของบริษัทไทยโนแคล

ส่วนปริมาณการผลิตก๊าซธรรมชาติอยู่ที่ระดับ 2,022 ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 และแหล่งผลิตที่สำคัญ คือ แหล่งบงกชอยู่ที่ระดับ 598 ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน ขณะที่ก๊าซธรรมชาติเหลว (NGL) มีปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 10,836 บาร์เรลต่อวัน หรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ 7.6

สำหรับถ่านหิน/ลิกไนต์ ปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.3 ซึ่งส่วนใหญ่ผลิตจากเหมืองแม่เมาะ และเหมืองกระบี่ของ กฟผ. (ร้อยละ 77) และที่เหลือได้จากภาคเอกชน

กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้ารวมของประเทศ ณ เดือนกันยายน 2545 อยู่ที่ระดับ 23,754 เมกะวัตต์ เป็นกำลังการผลิตติดตั้งของ กฟผ. ร้อยละ 63 และจากการรับซื้อจาก IPP และ SPP ที่ร้อยละ 34 รวมทั้งจากการนำเข้าจาก สปป.ลาว และมาเลเซียเป็นร้อยละ 3 โดยสามารถผลิตไฟฟ้าได้จำนวน 83,347 กิกะวัตต์ชั่วโมง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 เมื่อพิจารณาปริมาณการผลิตไฟฟ้าตามประเภทเชื้อเพลิง พบว่าการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซฯ พลังน้ำ และน้ำมันดีเซลได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5, 6.2 และ 7.1 ตามลำดับ ขณะที่การผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน/ลิกไนต์ น้ำมันเตา และการนำเข้าจากต่างประเทศ ได้ลดลงอัตรา ร้อยละ 6.7 19.9 และ 2.9 ตามลำดับ

การใช้

การใช้น้ำมันดิบในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 อยู่ที่ระดับ 825 พันบาร์เรล/วัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 ทั้งนี้โรงกลั่นส่วนใหญ่ในประเทศมีการใช้น้ำมันดิบเพิ่มขึ้น แม้ว่าจะมีบางโรงกลั่นจะหยุดปิดบำรุงโรงกลั่นในบางช่วงเวลาของปีก็ตาม

ส่วนปริมาณการใช้ก๊าซฯ อยู่ที่ระดับ 2,624 ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 ซึ่งเป็นการใช้ก๊าซธรรมชาติที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ และนำเข้าจากพม่า โดยใช้ในการผลิตไฟฟ้าในโครงการของ IPP และ SPP รวมทั้งภาคอุตสาหกรรมในสัดส่วนร้อยละ 86 และ 14 ตามลำดับ ขณะที่ NGL มี

ปริมาณการใช้ในประเทศอยู่ที่ระดับ 8,157 บาร์เรลต่อวัน และถูกใช้ในอุตสาหกรรมตัวทำละลาย และอีกส่วนหนึ่ง จะถูกส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศสิงคโปร์ จำนวน 1,043 บาร์เรลต่อวัน

สำหรับถ่านหิน/ลิกไนต์ ปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 14.7 ล้านตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 โดยเป็นการใช้ในการผลิตไฟฟ้าและภาคอุตสาหกรรมในสัดส่วนร้อยละ 76 และ 24 ตามลำดับ

การใช้ไฟฟ้าของประเทศอยู่ที่ระดับ 74,191 กิกะวัตต์ชั่วโมง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 โดยการใช้ในภาคธุรกิจ ภาคอุตสาหกรรม และภาคที่อยู่อาศัย ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 6.6 และ 2.3 ตามลำดับ ส่วนภาคเกษตรกรรมและลูกค้าตรง กฟผ. มีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.3 และ 13.3 ตามลำดับ สำหรับเขตกรุงเทพมหานครการใช้เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 26,676 กิกะวัตต์ชั่วโมง หรือร้อยละ 3.8 และการใช้ไฟฟ้าในเขต ภูมิภาคอยู่ที่ระดับ 46,049 กิกะวัตต์ชั่วโมง หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4

การนำเข้า

การนำเข้าน้ำมันดิบและคอนเดนเสทของไทย มีสัดส่วนร้อยละ 15 ของความต้องการใช้ทั้งประเทศ โดยปริมาณการนำเข้าน้ำมันดิบสุทธิจำนวน 689 พันบาร์เรล/วัน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศในตะวันออกกลางถึงร้อยละ 72 และปริมาณน้ำมันดิบที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ ได้ถูกส่งออกไปยังประเทศสิงคโปร์ เนื่องจาก น้ำมันดิบที่ผลิตขึ้นมีคุณสมบัติ ไม่ตรงกับความต้องการของโรงกลั่นภายในประเทศ ขณะที่การนำเข้าก๊าซธรรมชาติ จากแหล่งยาดานาและเยตากุน ของประเทศพม่าได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.6 หรือจำนวน 601 ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน โดยนำไปใช้เพื่อผลิตไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าวังน้อย และโรงไฟฟ้าวังน้อย ส่วนการนำเข้าถ่านหิน/ลิกไนต์มีปริมาณ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3 หรือจำนวน 4.0 ล้านตัน ถูกนำไปใช้เพื่อผลิตไฟฟ้าในโครงการ IPP ประมาณ 1.8 ล้านตันและภาคอุตสาหกรรม 2.2 ล้านตัน

ผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูป

ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ปริมาณการผลิตน้ำมันสำเร็จรูปได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ความต้องการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 แต่กระนั้น ปริมาณการผลิตน้ำมันสำเร็จรูป มีมากกว่าการใช้ภายในประเทศ จึงส่งผลให้ปริมาณการส่งออก มีจำนวน 86 พันบาร์เรลต่อวัน

ส่วนน้ำมันเบนซินมีปริมาณการผลิตลดลงร้อยละ 2.9 แต่ปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 อย่างไรก็ตามยังคงมีการนำเข้าน้ำมันเบนซินธรรมดา และชนิดพิเศษเป็นจำนวน 5.2 พันบาร์เรลต่อวัน และการส่งออกจำนวน 20.9 พันบาร์เรลต่อวัน

การผลิตและการใช้น้ำมันดีเซล ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.6 และ 5.7 ตามลำดับ ทั้งนี้ ปริมาณการนำเข้าและส่งออก ได้เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 16 และ 39 พันบาร์เรลต่อวัน ตามลำดับ

ส่วนน้ำมันเตามีการผลิตที่ลดลงร้อยละ 10.9 แต่ปริมาณการใช้ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 จึงส่งผลให้ปริมาณการส่งออกอยู่ที่ระดับ 10 พันบาร์เรลต่อวัน

การผลิตของก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ได้ลดลงร้อยละ 0.8 ขณะที่ปริมาณการใช้เพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 70 พันบาร์เรลต่อวัน ซึ่งส่วนใหญ่ถูกใช้เป็นเชื้อเพลิงในครัวเรือน (ร้อยละ 70) นอกจากนั้น ได้ถูกส่งออกไปยัง ต่างประเทศ จำนวน 21 พันบาร์เรลต่อวัน

ส่วนน้ำมันเครื่องบินมีการผลิต และการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.9 และ 0.9 ตามลำดับ ขณะที่ปริมาณการส่งออก (สุทธิ) จำนวน 11 พันบาร์เรลต่อวัน

นอกจากนี้ รายได้ภาษีสรรพสามิต จากน้ำมันสำเร็จรูปในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีจำนวน 51,364 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาจึงส่งผลให้ฐานะกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ติดลบลดลงอยู่ที่ระดับ ติดลบ 5,310 ล้านบาท ณ สิ้นเดือนกันยายน 2545

3. การปรับโครงสร้างองค์ประกอบของคณะกรรมการด้านพลังงาน

เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 3 ตุลาคม 2545 ได้ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนราชการเกิดขึ้น และในส่วนพระราชบัญญัติปรับปรุงฯ ได้มีการแก้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ใหม่ จึงส่งผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ถูกเปลี่ยนแปลงไป โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช) เป็นประธานกรรมการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานและกระทรวงที่เกี่ยวข้องด้านพลังงาน เป็นกรรมการ ทั้งนี้มีผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ รวมกรรมการจำนวน 17 คน

ต่อมาในการประชุม กพข. ครั้งที่ 5/2545 (ครั้งที่ 92) ได้มีมติให้ปรับปรุงคณะกรรมการ ที่ถูกแต่งตั้งขึ้นโดย กพข. กล่าวคือ ที่ประชุมได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน ประกอบด้วยกรรมการ 11 คน โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เป็นประธานกรรมการ นอกจากนี้ ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติใน ภาคชนสงฆ์ขึ้น เพื่อช่วยในการดำเนินการส่งเสริมการใช้ก๊าซฯ ให้เป็นไปตามแนวที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยมีปลัดกระทรวงพลังงาน เป็นประธานกรรมการ พร้อมทั้งให้ยกเลิกคณะกรรมการอำนวยการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม และคณะกรรมการประสานงานการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม และให้แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียมขึ้นแทนกรรมการทั้งสองคณะ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน เป็นประธานกรรมการฯ ทั้งนี้ คณะกรรมการทั้งสามคณะที่ กพข. ตั้งขึ้นใหม่ จะมี ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เป็นกรรมการและเลขานุการ

4. นโยบายและมาตรการพลังงาน

สำหรับนโยบายด้านพลังงานในปี 2545 ซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยมติของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ประกอบด้วย นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน ด้านก๊าซธรรมชาติ ด้านปิโตรเลียม และด้านไฟฟ้า ซึ่งมีนโยบายและมาตรการที่สำคัญดังนี้

4.1 นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน

(1) แผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554

จากที่มีคำสั่งนายกรัฐมนตรี ให้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงาน ตามนโยบายประหยัดพลังงานของประเทศขึ้น และต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ขึ้นอีก 3 คณะ เพื่อจัดทำแผนและเป้าหมายการอนุรักษ์พลังงาน ของประเทศในระยะต่อไป และเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานในช่วงปี 2545 - 2554 ซึ่งมีองค์ประกอบ 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการอนุรักษ์พลังงานทั้งในโรงงาน/อาคารและบ้านที่อยู่อาศัย ด้านการอนุรักษ์พลังงาน ในสาขาขนส่ง ด้านการใช้พลังงานหมุนเวียนโดยการสนับสนุนให้ทุนการศึกษา วิจัย และพัฒนาเทคโนโลยี และด้านการพัฒนาบุคลากร โดยให้เกิดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงาน และการใช้พลังงานหมุนเวียน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความสำคัญ และผลกระทบของการใช้พลังงาน อย่างไม่มีประสิทธิภาพต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

(2) มาตรการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง

จากมติคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน ได้เห็นชอบเรื่องมาตรการประหยัดพลังงาน เมื่อเดือนกันยายน 2544 ซึ่งภาครัฐได้ดำเนินการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง ให้สอดคล้องกับมาตรการดังกล่าว โดย สนพ. ได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การให้ทุนสนับสนุน เพื่อจัดทำแผนสร้างทางรถจักรยาน ในเขตเทศบาลเมือง เทศบาลนคร และเมืองพัทยา การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้รถอย่างถูกวิธี เพื่อประหยัดพลังงาน และการส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงที่สะอาด รวมทั้งการส่งเสริมการใช้น้ำมันเบนซิน ให้ถูกชนิด สำหรับในปี 2545 สนพ. ได้ดำเนินโครงการปิดถนนเพื่อประหยัดพลังงานลดมลพิษ และส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเริ่มดำเนินการปิดถนนสีลมเป็นแห่งแรก และต่อมาได้ขยายไปสู่ภูมิภาคอื่น ได้แก่ ถนนท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่ และถนนกลาง จังหวัดภูเก็ต ตามลำดับ นอกจากนี้ ได้ดำเนินโครงการณรงค์หยุดรถขนาน้ำมันเพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนการประหยัดน้ำมัน ในพาหนะส่วนบุคคล และปลูกจิตสำนึกในการประหยัดน้ำมัน ให้กับประชาชนทั่วประเทศ

4.2 นโยบายด้านก๊าซธรรมชาติ

(1) การใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง

ก๊าซธรรมชาติที่ใช้ในยานพาหนะ (Natural Gas for Vehicle : NGV) ได้ถูกใช้ทดแทน น้ำมันเบนซิน และดีเซล และเพื่อเป็นการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติ ในภาคขนส่งให้มากขึ้น คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้ ปตท. เร่งดำเนินการสนับสนุนการใช้ NGV ให้เร็วขึ้น ปตท. จึงได้ดำเนินการโครงการดัดแปลง เครื่องยนต์ดีเซลและเบนซิน เพื่อให้ใช้ก๊าซธรรมชาติได้ และโครงการแท็กซี่อาสาสมัครใช้ NGV ตลอดจนได้ จัดทำแผนปรับปรุงและก่อสร้างสถานีเติมก๊าซจำนวน 5 สถานี ขณะเดียวกัน สนพ. ได้ให้เงินสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานแก่ ปตท. ในการดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อขยายการใช้ NGV ให้มากขึ้น และกระทรวงการคลังได้ให้การสนับสนุน ในการจัดหาแหล่งเงินกู้ระยะยาว ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อติดตั้งอุปกรณ์หรือซื้อรถยนต์ ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้ให้การสนับสนุน ทั้งแก่การปรับปรุงกฎ ระเบียบ การกำหนดพิกัดอัตราภาษีต่างๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการใช้ NGV

ต่อมาเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 กพข. ได้มีมติเห็นชอบแผนการส่งเสริมการนำ ก๊าซธรรมชาติมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่งในช่วงปี 2546 – 2551 ตามข้อเสนอของ ปตท. โดยรายละเอียดของแผนดังกล่าว ประกอบด้วย การขยายจำนวนสถานีบริการ NGV การขยายท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ให้ครอบคลุมรอบเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล การขยายจำนวนรถที่ใช้ NGV การกำหนดราคาจำหน่าย NGV และการกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมการใช้ NGV ในภาคขนส่งและหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งขึ้น

(2) การจัดหาก๊าซธรรมชาติจากแหล่งภายในประเทศและต่างประเทศ

ปัจจุบันแนวโน้มการใช้ก๊าซธรรมชาติได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคการผลิตไฟฟ้า และภาคอุตสาหกรรม ประมาณร้อยละ 77 และ 8 ตามลำดับ ปตท. ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรีให้เร่งรัดการจัดหาก๊าซธรรมชาติ ทั้งจากแหล่งสัมปทานในอ่าวไทย และจากแหล่งต่างประเทศ รวมทั้ง การขยายเครือข่ายโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติ และเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2544 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผน แม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 – 2554 ตามที่ ปตท. เสนอ ซึ่งมีโครงการที่ ปตท. ขออนุมัติดำเนินการในช่วงปี 2544 – 2554 ทั้งหมด 8 โครงการ ได้แก่ โครงการติดตั้ง Compressor กาญจนบุรี (ปี 2546) โครงการระบบท่อส่งก๊าซฯ รอบกรุงเทพฯ และปริมณฑล (ปี 2547) โครงการติดตั้ง Compressor ราชบุรี (ปี 2547) โครงการก่อสร้างแท่นผลิตแห่งใหม่ (ERP2) (ปี 2548) โครงการท่อส่งก๊าซฯ จาก KP 475 ไปยัง ERP – บางปะกง (ปี 2548/2551) โครงการท่อส่งก๊าซฯ จากแหล่งพื้นที่พัฒนาร่วมไทย – มาเลเซีย (ปี 2549 – 2552) และโครงการท่อส่งก๊าซฯ จากท่อส่งก๊าซฯ เส้นที่ 3 ไปอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ปี 2553) ซึ่งขณะนี้ ปตท. ได้จัดทำรายละเอียดของโครงการเสนอ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว และอยู่ระหว่างการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม ต่อสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมพิจารณา

4.3 นโยบายด้านปิโตรเลียม

(1) มาตรการประหยัดพลังงานเพื่อรองรับสถานการณ์ขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2545 รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ได้เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือ เรื่อง ผลกระทบของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก และต่อมาคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบตามมติ กพข. เรื่องมาตรการประหยัดพลังงานเพื่อรองรับสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก และมาตรการกำกับดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภค โดยที่มาตรการประหยัดพลังงานเพื่อรองรับสถานการณ์ฯ ได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

มาตรการระดับต้น โดยเมื่อราคาน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่ในระดับสูงแต่ยังไม่เกิดภาวะขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยเน้นการประชาสัมพันธ์และรณรงค์ประหยัดพลังงาน ซึ่งเป็นมาตรการบังคับสำหรับส่วนราชการ และมาตรการสำหรับประชาชนทั่วไป ทั้งการประหยัดไฟฟ้าและน้ำมัน

มาตรการระดับกลาง ใช้เมื่อเกิดการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงในระดับไม่รุนแรง สามารถจัดหา น้ำมันเชื้อเพลิงได้ต่ำกว่าปริมาณการใช้ โดยเน้นให้ทุกส่วนราชการต้องลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าและ ลด ค่าใช้จ่ายในส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และสำหรับประชาชนทั่วไปได้บังคับ และเข้มงวด เกี่ยวกับความเร็วของรถยนต์และการจำกัดเวลาการเปิด – ปิดสถานบริการน้ำมันเชื้อ เพลิงและห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

มาตรการระดับรุนแรง ใช้เมื่อการจัดการเชื้อเพลิงอยู่ในระดับไม่ถึงร้อยละ 80 ของปริมาณการใช้ ถือว่าเป็นวิกฤตการณ์ที่รุนแรง โดยที่นายกรัฐมนตรีจะออกคำสั่งนายกรัฐมนตรีควบคุมน้ำมัน คงเหลือ และการจำหน่าย และรัฐนาระบบการกำหนดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงมาใช้ในการชั่วคราว พร้อมทั้ง อาจ จะมีการปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงโดยการจำกัดลำดับความสำคัญของผู้ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง

นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายในได้มีมาตรการกำกับดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภค ทั้งด้านราคา ปริมาณ และคุณภาพขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์และเกิดความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค โดย แบ่งมาตรการออกเป็น

สถานการณ์สินค้าในภาวะปกติ โดยต้นทุนสินค้าส่วนใหญ่ ไม่สูงขึ้นหรือสูงขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 และ ราคาน้ำมันเบนซิน 95 และน้ำมันดีเซลอยู่ระดับลิตรละ 17.95 และ 14.54 บาท ตามลำดับ จะมีการ ดำเนินมาตรการเกี่ยวกับติดตามภาวะราคาจำหน่ายอย่างใกล้ชิด และกำกับดูแลป้องกันการฉวย โอกาส เอาเปรียบผู้บริโภค พร้อมทั้งเปิดสายด่วน 1569 ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากผู้ บริโภค

สถานการณ์สินค้าในภาวะผิดปกติ โดยต้นทุนสินค้าปรับตัวสูงขึ้นทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น ร้อยละ 5 - 20 แต่ปริมาณสินค้ามีเพียงพอกับความต้องการจะมีการดำเนินมาตรการเกี่ยวกับ กำหนดรายการ สินค้าและบริการควบคุมเพิ่มเติม จัดการระบบการผลิตและการจำหน่ายสินค้า และป้องกันมิให้เกิดการ กักตุนสินค้า พร้อมทั้งจัดร้านค้าธงฟ้าราคาประหยัด

สถานการณ์สินค้าในภาวะวิกฤต เมื่อต้นทุนสินค้าปรับตัวสูงขึ้นมากและวัตถุดิบสำคัญในการผลิต สินค้าเริ่มขาดแคลน และราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปรับสูงขึ้นมาก จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการควบคุมราคา จำหน่ายอย่างเข้มงวด และควบคุมปริมาณการใช้ และจัดหาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ ตลอดจน จัดระบบการจำหน่ายให้ประชาชนมีสินค้าที่เพียงพอกับความต้องการในการครองชีพ

(2) การส่งเสริมและสนับสนุนการใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิง เพื่อการพัฒนาแหล่งพลังงาน ทดแทนภายในประเทศให้มากขึ้น สำหรับทดแทนการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ สนพ. ได้นำข้อ เสนอของคณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติเสนอต่อ กพข. และคณะรัฐมนตรี โดยมีมติเห็นชอบให้มี การยกเว้นการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตในน้ำมันแก๊สโซลีนอลไป และกำหนดราคาจำหน่ายน้ำมัน แก๊สโซลีนอลให้ต่ำกว่าราคาจำหน่ายน้ำมันเบนซินนอกเทน 95 พร้อมกับให้มีการลดหย่อนอัตราเงินส่ง เข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงและกองทุนเพื่อ ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน สำหรับน้ำมันแก๊สโซลีนอล เท่ากับ 0.27 และ 0.36 บาท/ลิตร ตามลำดับ นอกจากนี้ ให้มีการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์การใช้เอ ทานอลเป็นเชื้อเพลิง และกำหนดให้รถยนต์ของหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจเลือกใช้ใช้น้ำมันแก๊ส โซลีนอลเป็นลำดับแรก และต่อมาเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2545 คณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติการขอตั้ง โรงงานผลิตและจำหน่ายเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงของผู้ประกอบการ จำนวน 8 ราย ซึ่งมีขนาด กำลังการผลิตรวมกันทั้งสิ้น 1,502,000 ลิตรต่อวัน

(3) การปรับปรุงระบบการค้าและมาตรฐานความปลอดภัยก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG)

จากแนวทางการปรับปรุงระบบการค้าและมาตรฐานความปลอดภัยก๊าซปิโตรเลียมเหลว ซึ่งได้รับความ เห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดให้มีการผลัดถิ่นและเร่งรัดให้ผู้ค้าก๊าซฯ ตามมาตรา 7 รับผิดชอบต่อการบรรจุก๊าซ และดำเนินการขจัดถังขาวออกจากตลาด พร้อมทั้งเร่งรัดให้มีการซ่อมบำรุงถัง ก๊าซหุงต้มตามมาตรฐาน ต่อมาคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน (กพง.) ได้เห็นชอบให้ ยกเลิกการควบคุมราคาขายปลีก LPG โดยใช้ระบบราคากิ่งลอยตัวทันที และเห็นชอบแนวทางการ ดำเนินการแลกเปลี่ยนถังขาวเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้เลิกใช้ถังขาวและให้จ่ายเงินจากกองทุน น้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อช่วยเหลือผู้ค้าก๊าซฯ ในการแลกเปลี่ยนถังขาวในวงเงิน 600 ล้านบาท และ สนพ. ได้ดำเนินโครงการ "รัฐช่วยราษฎร์ แลกถังขาวฟรี" เพื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนถังขาวในแต่ละจังหวัด โดยกำหนดพื้นที่ดำเนินการ 10 พื้นที่ ทั่วประเทศ เริ่มดำเนินการระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤศจิกายน 2545 ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2545 มีถังขาวแลกเปลี่ยนได้จำนวน 1,065,738 ใบ และถูกทำลาย แล้ว จำนวน 871,858 ใบ คิดเป็นร้อยละ 82

(4) การปรับปรุงมาตรการกำกับดูแลราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

สนพ. ได้ออกมาตรการกำกับดูแลราคาและค่าการตลาดน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค โดยทำการกำกับดูแลการกำหนดราคาและค่าการตลาดของผู้ค้าน้ำมัน และกำกับดูแลราคาขายปลีกของสถานีบริการทั่วประเทศ และมี ปตท. และบางจาก เป็นกลไกของรัฐในการรักษาระดับราคาน้ำมันให้เหมาะสม แต่ ต่อมาเมื่อ ปตท.ได้แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2545 จึงทำให้การใช้ ปตท. เป็นกลไกในการกำกับดูแลราคาและค่าการตลาดน้ำมันเชื้อเพลิงไม่สามารถดำเนินการได้ต่อไป ปัจจุบันการกำกับดูแลราคาจึงอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่ ได้แก่ พระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2516 พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 สนพ. จึงได้เสนอการปรับปรุงมาตรการกำกับดูแลราคา น้ำมันต่อ กพข. ซึ่งประกอบด้วย มาตรการการรักษาระดับราคา มาตรการการกำกับดูแลราคาของสถานี และมาตรการการใช้อำนาจตามกฎหมายและที่ประชุม กพข. ได้มีมติเห็นชอบในหลักการนโยบายการกำหนดช่วงราคาน้ำมันสูงสุดและต่ำสุด โดย มอบหมายให้ กพง. เป็นผู้พิจารณากำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการและเห็นชอบให้ยกเลิกการควบคุมราคาขายส่งก๊าซปิโตรเลียมเหลว โดยให้นำระบบราคาก๊าซ “ลอยตัวเต็มที่” มาใช้ พร้อมทั้งมอบหมายให้ สนพ. และกรมการค้าภายในรับไปดำเนินการ เพื่อกำหนดมาตรการกำกับดูแลราคาปิโตรเลียมเหลวเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

4.4 นโยบายด้านไฟฟ้า

(1) การผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรม

การไฟฟ้าได้กำหนดหลักเกณฑ์การคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำสำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทกิจการขนาดใหญ่ กิจการขนาดกลาง และกิจการเฉพาะอย่างที่มีความต้องการพลังไฟฟ้าเฉลี่ยใน 15 นาทีสูงสุดตั้งแต่ 30 กิโลวัตต์ คิดในอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของค่าความต้องการพลังไฟฟ้า (Demand Charge) ที่สูงสุด ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา และในปี 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำให้กับธุรกิจและอุตสาหกรรมจากร้อยละ 70 เหลือเพียงร้อยละ 0 ตั้งแต่ค่าไฟฟ้าประจำเดือน กุมภาพันธ์ 2542 เป็นต้นมา ต่อมาในเดือนตุลาคมปี 2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้การคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำกำหนดให้อัตราค่าไฟฟ้าต่ำสุดในแต่ละเดือนต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยให้มีการยกเว้นการเรียกเก็บค่าไฟฟ้าขั้นต่ำตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 จนถึงเดือนกันยายน 2545 ศูนย์นิทรรศการ และการประชุมไบเทค และการไฟฟ้าได้ร้องเรียนขอให้พิจารณาขยายระยะเวลาผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำออกไปอีกระยะเวลาหนึ่ง ซึ่ง กพข. และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นควรให้มีการขยายระยะเวลาการผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำออกไปอีก 1 ปี จนถึงเดือนกันยายน 2546 พร้อมทั้งมอบหมายให้ สนพ. และการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ร่วมดำเนินการประชาสัมพันธ์ ทรณรงค์ เสริมสร้างความเข้าใจต่อผู้ใช้ไฟฟ้าถึงแนวนโยบายในการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำด้วย

(2) การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก

จากนโยบายรัฐบาลเพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงานนอกรูปแบบ กากหรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ก๊าซชีวภาพ โดยเฉพาะโครงการขนาดเล็ก คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อเดือน ตุลาคม 2543 ให้มีการออกระเบียบเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษสำหรับการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการ SPP ขนาดเล็ก นอกจากนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก ซึ่งหมายถึงผู้ผลิตไฟฟ้าทั้ง ภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไปที่มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าของตนเองและมีปริมาณพลังไฟฟ้าขายเข้าระบบ ไม่เกิน 1 เมกะวัตต์ กพข. และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อเดือน พฤษภาคม 2545 เห็นชอบร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก รวมทั้งร่างระเบียบว่าด้วยการเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนานกับระบบของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายสำหรับปริมาณพลังไฟฟ้าไม่เกิน 1 เมกะวัตต์ และมอบหมายให้ คณะอนุกรรมการประสานงานการดำเนินงานใน อนาคตของการไฟฟ้าเร่งจัดทำต้นแบบสัญญาไฟฟ้า เพื่อให้การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายดำเนินการออกประกาศรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก ต่อไป และเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน และ 15 กรกฎาคม 2545 การไฟฟ้านครหลวงและการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ออกประกาศรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก ตามลำดับ

(3) การทบทวนการคืนหลักค่าประกันของผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP)

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้ดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ตั้งแต่ปี 2535 ถึง ปัจจุบัน ได้รับข้อเสนอขายไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 108 ราย และปัจจุบันมี SPP ที่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้า รวม 69 ราย โดย กฟผ. ได้ลงนามสัญญาซื้อขายไฟฟ้าแล้วจำนวน 60 ราย และอยู่ระหว่างการเจรจา 9 ราย ซึ่งหาก ทุกโครงการแล้วเสร็จ จะมีปริมาณรับซื้อไฟฟ้าทั้งสิ้นสูงถึง 2,304 เมกะวัตต์ และตาม ระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP จะต้องยื่นหลักค่าประกันให้กับ กฟผ. ได้แก่หลักค่าประกันการยื่น ข้อเสนอ หลักค่าประกัน การปฏิบัติตามสัญญา และหลักค่าประกันการยกเลิกสัญญาฯ ซึ่งเมื่อมีการ ปรับระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นลอยตัว คณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2540 ได้เห็นชอบ ให้ กฟผ. แจงให้ SPP ยืนยันความประสงค์ จะดำเนินโครงการ หาก SPP รายใดไม่ประสงค์จะดำเนิน โครงการต่อไป ให้ กฟผ. คืนหลักค่าประกัน ให้ SPP ดังกล่าว ในปัจจุบัน กฟผ. ได้คืนหลักค่าประกัน ให้กับ SPP ที่แจ้งยกเลิกโครงการแล้วรวม 10 ราย

เมื่อเดือนกันยายน 2545 กพข. ได้มีมติเห็นชอบเรื่องการทบทวนการคืนหลักค่าประกันของผู้ผลิต ไฟฟ้ารายเล็ก โดยให้ยกเลิกการคืนหลักค่าประกันให้กับผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่ยกเลิก โครงการโดยมีผลบังคับใช้ภายหลังวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เพื่อเปิดโอกาสให้ SPP สามารถพิจารณา ความเป็นไปได้ ในการดำเนินโครงการต่อไปหรือยกเลิกโครงการ

(4) แนวทางการแปรรูปการไฟฟ้านครหลวง

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อเดือนตุลาคม 2543 เห็นชอบแนวทางและแผนการดำเนินงานการปรับ โครงสร้างกิจการไฟฟ้าและการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า และมอบหมายให้ สนพ. การไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย และต่อมาเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนการแปรรูปการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) โดย กฟน. จะจดทะเบียน ทั้งองค์กรเป็นบริษัทจำกัด และกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนมิถุนายน 2547 สำหรับแผนการแปรรูป กฟน. ประกอบด้วย

- การเตรียมความพร้อมขององค์กร กฟน. โดยการจัดจ้างที่ปรึกษาการแปรรูปเพื่อช่วยในการ ดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กรและระบบบัญชี โดยมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2545 – ตุลาคม 2547
- การเตรียมการเพื่อจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชน จำกัด โดยจะใช้ พรบ. ทูร์วิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ในการเปลี่ยนสภาพเป็นบริษัท ซึ่งคาดว่าจะสามารถจดทะเบียนตั้งเป็นบริษัทจำกัด ได้ ภายในเดือนมีนาคม 2547
- การเตรียมการกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ โดยจะมีการนำเสนอข้อมูลต่อนักลงทุน (Road Show) เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม 2547 และเสนอขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ ในเดือนมิถุนายน 2547

(5) มาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย

สนพ. ได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่าย จำหน่าย และพบว่าผลการดำเนินงานของการไฟฟ้าทั้ง 2 แห่ง เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เกือบ ทั้งหมด แต่จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้ไฟฟ้าของสถาบันวิจัยพลังงานจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของ สนพ. พบว่า ผู้ใช้จำนวนหนึ่งยังไม่ได้รับความสะดวกและพึงพอใจ ที่มีต่อการใช้บริการ สนพ. จึงได้ขอให้ มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานบางประการให้เข้มงวดขึ้น ได้แก่ มาตรฐานความเชื่อถือได้ควรเป็นไปตาม มาตรฐานสากล มาตรฐานการให้บริการทั่วไปควรมีการปรับ เกณฑ์มาตรฐานให้เข้มข้น มาตรฐานที่การไฟฟ้ารับประกันควรปรับเกณฑ์มาตรฐานให้เข้มข้น ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 เห็นชอบเรื่องมาตรฐานคุณภาพบริการของการ ไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย โดยให้มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย ตามข้อเสนอของที่ปรึกษาสถาบันวิจัยพลังงาน โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนเมษายน 2545 เป็นต้น ไป

(6) การกำกับดูแลอัตราค่าไฟฟ้าและการปรับอัตราค่าไฟฟ้าตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้า อัตโนมัติน

คณะกรรมการกำกับสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ ได้มีการพิจารณาปรับค่าไฟฟ้าตาม สูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (F_T) ในช่วงเดือนตุลาคม 2544 – มกราคม 2546 ดังนี้

สำหรับช่วงเดือนตุลาคม 2544 – มกราคม 2545 ได้ปรับค่า F_t ลดลง 4.36 สตางค์ ต่อหน่วย ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บจากประชาชนลดลงเหลือ 2.43 บาท/หน่วย ซึ่งเนื่องจากการปรับลด งบลงทุนของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ในปี 2545 – 2546 และในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2545 ค่า F_t ได้ถูกปรับลดลง 0.82 สตางค์ต่อหน่วย ค่า F_t อยู่ที่ระดับ 21.95 สตางค์/หน่วย ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บจากประชาชนลดลงเหลือ 2.51 บาท/หน่วย เนื่องจากอัตราแลกเปลี่ยนต่อภาระหนี้ของการไฟฟ้าลดลงจากเดิม และค่าเชื้อเพลิง และค่าไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นได้ส่งผลให้ค่า F_t เพิ่มขึ้น 1.23 สตางค์/หน่วย รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของการไฟฟ้าในส่วนที่ไม่ใช่ค่าเชื้อเพลิงและค่าซื้อไฟฟ้าลดลง 0.60 สตางค์ต่อหน่วย นอกจากนี้ การปรับค่า F_t ได้นำส่วนลดไฟฟ้า 7 สตางค์/หน่วย จากการปรับลดงบลงทุนของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ในปี 2545 – 2546 มาพิจารณาด้วย

ต่อมาในช่วงเดือนมิถุนายน – กันยายน 2545 การปรับค่า F_t อยู่ในระดับเดิม คือเท่ากับ 21.95 สตางค์/หน่วย เป็นผลให้ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บจากผู้บริโภคไฟฟ้าอยู่ในระดับ 2.51 บาท/หน่วย และในช่วงเดือนตุลาคม 2545 – มกราคม 2546 การปรับค่า F_t ยังคงอยู่ในระดับที่เท่ากับ 21.95 สตางค์/หน่วย โดยค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บจากผู้บริโภคไฟฟ้าอยู่ในระดับ 2.51 บาท/หน่วย

(7) การรับซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

สนพ. ได้ดำเนินนโยบายการจัดการแหล่งพลังงานจากแหล่งต่างๆ ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ ซึ่งปัจจุบัน สนพ. ได้ดำเนินการนโยบายในการจัดหาแหล่งผลิตไฟฟ้าจากภายนอกประเทศให้มากขึ้น โดยได้ดำเนินการดังนี้

• การรับซื้อไฟฟ้าจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ปัจจุบันโครงการไฟฟ้าที่รัฐบาล สปป.ลาว ได้จ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. แล้ว มีจำนวน 2 โครงการ คือ โครงการ น้ำเทิน – หินบุน กำลังผลิต 187 เมกะวัตต์ และโครงการห้วยเฮาะ กำลังผลิต 126 เมกะวัตต์ ได้ส่งมอบไฟฟ้าเข้าระบบ กฟผ. เมื่อปี 2541 และปี 2542 ตามลำดับ นอกจากนี้ อีก 6 โครงการ ซึ่งยังไม่ได้ลงนามในสัญญาซื้อขายได้แบ่งการส่งมอบเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก ได้แก่ โครงการ น้ำเทิน 2 โครงการน้ำจิม 2 และโครงการน้ำจิม 3 ซึ่งจะส่งมอบไฟฟ้าในเดือนธันวาคม 2549 และระยะที่ 2 อีก 3 โครงการ ได้แก่ โครงการลิกไนต์ หงสา โครงการเซเปียน – เซน่าน้อย และโครงการเซคามาน จะส่งมอบไฟฟ้า ในเดือนมีนาคม 2551 ทั้งนี้ ในปี 2545 กฟผ. และกลุ่มผู้ลงทุนได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจและได้มีการเจรจาในรายละเอียดของร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้าของโครงการน้ำเทิน 2 ขนาดกำลังผลิต 920 เมกะวัตต์ แล้ว และคาดว่าจะลงนามในช่วงต้นปี 2546 โดยจะจ่ายไฟฟ้าให้ กฟผ. ประมาณต้นปี 2552 ส่วนโครงการอื่นๆ คณะกรรมการนโยบายพลังงานและไฟฟ้าแห่ง สปป.ลาว ได้ขอให้ฝ่ายไทยดำเนินการเจรจาอัตราค่าไฟฟ้าและหลักการซื้อขายไฟฟ้าในระยะแรก โดยเรียงลำดับ ได้แก่ โครงการลิกไนต์ หงสา น้ำจิม 3 และน้ำจิม 2

• การซื้อขายไฟฟ้ากับประเทศสหภาพพม่า

รัฐบาลไทยและรัฐบาลพม่าได้ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจเรื่อง การรับซื้อไฟฟ้าจากสหภาพพม่าเมื่อปี 2540 และพม่าได้เสนอโครงการผลิตไฟฟ้าที่จะขายให้ไทย จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการฮัจยี โครงการท่าซาง และโครงการคานบวก ซึ่งมีกำลังผลิตติดตั้ง 300, 3,600 และ 1,500 เมกะวัตต์ ตามลำดับ ปัจจุบันสหภาพพม่าได้เสนอขอให้ กฟผ. ขายไฟฟ้าให้ โดยให้ส่งไฟฟ้าผ่านจุดเชื่อมโยงจากสถานี ไฟฟ้าแรงสูงฝั่งไทยที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ไปยังสถานีไฟฟ้าที่เมือง Bago (หงสาวดี) ระยะทาง 431 กิโลเมตร โดยมีบริษัทผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ลงทุน ซึ่งคาดว่าไทยจะสามารถส่งไฟฟ้าให้แก่สหภาพพม่าได้ประมาณ 2547 - 2548

• การรับซื้อไฟฟ้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อปี 2541 รัฐบาลไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจเพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 3,000 เมกะวัตต์ ภายในปี 2560 คือ โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำยูนนาน จิงหง กำลังผลิต 1,500 เมกะวัตต์ จะส่งมอบไฟฟ้าให้ไทยในปี 2556 และอีก 1 โครงการ ขนาด 1,500 เมกะวัตต์ โดยจะส่งมอบไฟฟ้าให้ไทยในปี

2557 ขณะนี้กลุ่มผู้ลงทุนไทย – จีน ได้ ลงนามความตกลงในการลงทุนก่อสร้างโครงการยูนนาน จิงหง แล้วเมื่อเดือนกันยายน 2543 และทั้ง 2 ฝ่าย ได้ตกลงที่จะใช้ระบบสายส่งขนาด 500 kv DC แบบวงจรเดี่ยว (Single Pole) เพื่อส่งไฟฟ้าจำนวน 1,500 เมกะวัตต์ สำหรับโครงการดังกล่าว และจะใช้ระบบสายส่งแบบสองวงจร (Bi Pole) ในปี 2557 เพื่อส่งไฟฟ้าจำนวน 3,000 เมกะวัตต์ โดยแนวสายส่งจากจีนมาไทยจะผ่านพื้นที่ของ สปป.ลาว

- **โครงการความร่วมมือด้านพลังงานไฟฟ้าระหว่างไทยและกัมพูชา**

รัฐบาลกัมพูชาได้ตกลงที่จะรับซื้อไฟฟ้าจากไทยไปยัง 3 จังหวัดของกัมพูชา ได้แก่ จังหวัดเสียมราฐ พระตะบอง และศรีโสภณ ประมาณ 20 – 30 เมกะวัตต์ ในปลายปี 2544 โดยทั้งสองฝ่าย ได้มีการเจรจาเงื่อนไขต่างๆ ที่สำคัญแล้ว และราคาที่ กฟผ. จำหน่ายให้กัมพูชาเท่ากับอัตราค่าไฟฟ้าที่ กฟผ. จำหน่ายให้แก่ผู้ใช้ในประเทศตามโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้ารวมกับค่าขาดขายรายได้ต่อหน่วยจำหน่ายของ กฟผ. ต่อมาเมื่อเดือนตุลาคม 2545 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบสัญญาซื้อขายไฟฟ้าระหว่าง กฟผ. และการไฟฟ้ากัมพูชาเพื่อจ่ายไฟฟ้าให้กับ 3 จังหวัดของกัมพูชาในประมาณปลายปี 2547

สำหรับในระยะยาว ประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม สหภาพพม่า ยูนนานของจีน และประเทศไทย) ได้ตกลงที่จะจัดทำโครงการก่อสร้างเครือข่ายของสายส่งและส่งเสริมการซื้อขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาค และเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2545 ณ ประเทศกัมพูชา ในการประชุม GMS Summit ได้มีการลงนามระหว่างนายกรัฐมนตรีของทั้ง 6 ประเทศ ในความตกลงว่าด้วยการ ก่อสร้างเครือข่ายสายส่งและการซื้อขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาคฯ (Inter – Government Agreement on Regional Power Trade : IGA) เรียบร้อยแล้ว

- **ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้ากับมาเลเซีย**

รัฐบาลไทยและรัฐบาลมาเลเซียได้มีความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนซื้อขายพลังงานไฟฟ้าตามโครงการระบบส่งไฟฟ้าเชื่อมโยงไทย – มาเลเซีย ตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมา ต่อมาในเดือนตุลาคม 2544 กฟผ. และการไฟฟ้ามาเลเซีย (Tenaga Nasional Berhad : TNB) ได้เจรจาร่วมกันเพื่อหาข้อยุติใน หลักการซื้อขายไฟฟ้าพร้อมทั้งร่วมกันจัดทำร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้า (HVDC System Interconnection Agreement : SIA 2001) และได้ลงนามชื่อย่อ (Initial) แล้ว โดยมีการก่อสร้างระบบเชื่อมโยงไฟฟ้าแรงสูงกระแสนตรงไทย - มาเลเซีย ได้แล้วเสร็จพร้อมที่จะแลกเปลี่ยนและซื้อขายไฟฟ้าตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2545 เป็นต้นไป และในเดือนธันวาคม นายกรัฐมนตรีไทย และนายกรัฐมนตรีมาเลเซียได้ทำการเปิดสถานีไฟฟ้าแรงสูงคลองแวงและกรุง ตามลำดับ

(8) การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP)

การดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ได้เริ่มตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา และปัจจุบัน กฟผ. ได้รับ ข้อเสนอขายไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 108 ราย และมี SPP ที่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้ารวม 69 ราย โดยได้จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. แล้วจำนวน 50 ราย ปริมาณเสนอขายไฟฟ้ารวม 1,970 เมกะวัตต์ และในปี 2544 สนพ. ได้ออกประกาศให้การสนับสนุนการรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจากพลังงานหมุนเวียน โดยให้การสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในวงเงิน 2,060 ล้านบาท ในการให้การสนับสนุนค่าพลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นจากอัตราซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้า ซึ่งมีผู้ยื่นข้อเสนอขอรับการสนับสนุนค่าพลังงานไฟฟ้าจาก สนพ. จำนวน 43 ราย โดยมีผู้ผ่านการพิจารณาได้รับเงินสนับสนุน 17 ราย ต่อมาได้มีการพิจารณาคัดเลือกเพื่อรับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ เป็นครั้งที่ 2 โดยมีผู้ผ่านการพิจารณาจำนวน 14 ราย รวมทั้ง 2 ครั้ง มีผู้ผ่านการพิจารณาในขั้นต้น รวมทั้งสิ้น 31 ราย คิดเป็นพลังไฟฟ้าที่ขายเข้าระบบทั้งสิ้น 511 เมกะวัตต์ ซึ่งกองทุนฯ จะต้องให้การสนับสนุนรวมทั้งสิ้น 2,991 ล้านบาท แต่อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอทั้ง 31 โครงการ อาจจะไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด เนื่องจากอาจได้รับปริมาณชีวมวลไม่เพียงพอหรือการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ อบต. ที่ตั้งไฟฟ้าของแต่ละโครงการเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาก่อนนำเสนออนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ ต่อไป

กลับสารบัญ

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปี 2545 และแนวโน้ม ปี 2546

1. สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปี 2545

1.1 ราคาน้ำมันดิบ

ราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยของปี 2545 อยู่ในระดับ 23 – 25 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เป็นระดับที่ ทรงตัวเมื่อเทียบกับปี 2544 แม้ว่าราคาน้ำมันดิบในปีนี้ได้ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องกว่า 10 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ซึ่งเป็นผลมาจากมาตรการลดปริมาณการผลิต ของกลุ่มโอเปคที่ได้ผล และการขยายตัวทางเศรษฐกิจของโลก ที่สูงกว่าการคาดการณ์ รวมทั้ง ความวิตกกังวลของตลาดน้ำมันเกี่ยวกับโอกาสที่จะเกิดสงครามในตะวันออกกลาง จากประเด็นความวิตกกังวลได้เป็นสาเหตุ ทำให้ราคาน้ำมันดิบในช่วงปลายปี 2545 มีความผันผวนสูง โดยที่ในช่วงต้นปีราคาน้ำมันดิบอยู่ที่ระดับ 16 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล และปลายปีราคา ได้เคลื่อนไหวในระดับ 25 – 30 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล แม้ว่าปริมาณน้ำมันดิบในตลาดจะเพิ่มสูงขึ้นมาก จากการที่กลุ่มโอเปคผลิตเกินโควตาถึง 2.7 ล้านบาร์เรล/วัน แต่ความวิตกกังวลเรื่องสถานการณ์ ระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรักได้กลับมา โดยสหรัฐอเมริกาได้กล่าวหาว่า อิรักละเมิดมติคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ โดยส่งรายงานอาวุธร้ายแรงไม่ครบถ้วน ประกอบกับเหตุการณ์ประท้วงทางการเมืองในเวเนซุเอลา ที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตน้ำมันของโลก นอกจากนี้ ระดับปริมาณน้ำมันสำรองของกลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว (OECD) ยังอยู่ในระดับต่ำสุด ในรอบ 5 ปี อย่างไรก็ตาม ผลการประชุมโอเปคในวันที่ 12 ธันวาคม 2545 เห็นชอบให้เพิ่มโควตาการผลิตอีก 1.3 ล้านบาร์เรล/วัน เป็น 23.0 ล้านบาร์เรล/วัน เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546 เป็นต้นไป โดยให้ประเทศสมาชิกลดปริมาณการผลิตจริงลงเพื่อให้อยู่ในโควตา รวม 1.4 ล้านบาร์เรล/วัน

สำหรับไตรมาสที่ 1 ราคาน้ำมันดิบที่ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องประมาณ 5 - 6 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อราคาน้ำมันดิบ คือ ความต้องการใช้น้ำมันของโลกเพิ่มสูงขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจของโลกที่เริ่มฟื้นตัว โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ประกอบกับความต้องการใช้น้ำมันสำหรับยานพาหนะที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูร้อน ในขณะที่อุปทานเริ่มตึงตัวจากการร่วมมือกันลดปริมาณการผลิตรวม 2 ล้านบาร์เรล/วัน โดยเป็นการลดปริมาณการผลิตของกลุ่มโอเปค 1.5 ล้านบาร์เรล/วัน (เพดานใหม่ไม่รวมอิรักลดลงเหลือ 21.7 ล้านบาร์เรล/วัน) และประเทศนอกกลุ่มโอเปคอีก 500,000 บาร์เรล/วัน เริ่มมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2545 เป็นต้นไป ทำให้น้ำมันดิบออกสู่ตลาดน้อยลง นอกจากนี้ เหตุระเบิดที่หลุมขุดเจาะน้ำมันทางตอนเหนือ ของคูเวตบริเวณอัล-รูดายัยน ทำให้ปริมาณการส่งออกน้ำมันดิบของคูเวตลดลง และความกังวลเกี่ยวกับความตึงเครียด ระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรัก ในการปราบปรามการก่อการร้าย และความขัดแย้งอย่างรุนแรง ระหว่างอิสราเอลกับปาเลสไตน์ ได้เป็นปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ที่ส่งผลกระทบต่อราคาน้ำมันดิบ เนื่องจาก หากความขัดแย้งขยายตัวออกไปมากขึ้น จะส่งผลกระทบต่อการผลิตส่งออกน้ำมันของตะวันออกกลาง ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์ เฉลี่ยของไตรมาสที่ 1 อยู่ที่ระดับ 20.10 และ 21.51 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 2 ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสที่ 1 ประมาณ 3.6 – 4.8 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล เนื่องจากความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างอิสราเอล - ปาเลสไตน์ และอิรักได้ออกมาเรียกร้องให้กลุ่มอาหรับใช้น้ำมันเป็นอาวุธ เพื่อเป็นข้อต่อรองให้สหรัฐอเมริกายุติการสนับสนุนอิสราเอล แต่ประเทศกลุ่มอาหรับส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย โดยอิรักได้ประกาศหยุดส่งออกน้ำมันดิบเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 เมษายน 2545 รวมเป็นเวลา 30 วัน และได้กลับมาส่งออกน้ำมันดิบอีกครั้ง เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2545 ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบ ในไตรมาสที่ 2 ของกลุ่มโอเปค อยู่ในระดับ 23.1 ล้านบาร์เรล/วัน สูง

กว่าโควต้า 1.4 ล้านบาร์เรล/วัน ราคา น้ำมันดิบดูไบและเบรนท์เฉลี่ยของไตรมาส 2 อยู่ที่ระดับ 24.36 และ 25.12 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 3 ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวสูงขึ้นจากช่วงไตรมาสที่ 2 ประมาณ 1.1 – 2.02 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล จากการคาดการณ์ว่า ความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกในไตรมาสที่ 4 ซึ่งเป็นช่วงฤดูหนาว จะเพิ่มสูงขึ้นประมาณ 1.5 – 2.0 ล้านบาร์เรล/วัน ทำให้ประเทศต่าง ๆ เริ่มสำรองน้ำมันดิบเพิ่มมากขึ้น และจากความวิตกกังวลว่า อาจเกิดสงครามในตะวันออกกลาง โดยสหรัฐอเมริกาได้เพิ่มกำลังทหาร และส่งเรือบรรทุกเครื่องบิน และอุปกรณ์ทางทหารเข้าไปในอ่าวเปอร์เซีย รวมทั้งผลกระทบจากการเกิดพายุไซรอน Isidore และ Lili ในบริเวณอ่าวเม็กซิโก ทำให้โรงกลั่นน้ำมันในบริเวณนั้น ต้องหยุดการดำเนินการชั่วคราว ประกอบกับผลการประชุมของกลุ่มโอเปค เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2545 ที่เมืองโอซาก้า ประเทศญี่ปุ่น ได้ตกลงที่จะคงปริมาณการผลิตน้ำมันดิบ สำหรับไตรมาสที่ 4 ถึงกลางปี 2546 ไว้ที่ระดับ 21.7 ล้านบาร์เรล/วัน แต่ปริมาณการผลิตจริงของกลุ่มโอเปคในไตรมาสที่ 3 อยู่ในระดับ 23.3 ล้านบาร์เรล/วัน สูงกว่าโควต้า 1.6 ล้านบาร์เรล/วัน ราคา น้ำมันดิบดูไบและเบรนท์เฉลี่ยของไตรมาส 3 อยู่ที่ระดับ 25.54 และ 26.91 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 4 ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวลดลงจากไตรมาสที่ 3 ประมาณ 0.1 – 0.4 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยในช่วงครึ่งแรกของไตรมาส ราคาได้ปรับตัวลดลงประมาณ 1 – 2 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล จากสถานการณ์ในตะวันออกกลางผ่อนคลายลง โดยอิรักยอมรับการปลดอาวุธร้ายแรงของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติอย่างไม่มีเงื่อนไข ประกอบกับตลาดโลกคาดว่า อุปทานน้ำมันดิบมีเพียงพอสำหรับช่วงฤดูหนาว เนื่องจากอิรักส่งออกน้ำมันดิบเพิ่มขึ้นและกลุ่มโอเปคยังคงผลิตน้ำมันเกินโควต้า แต่ในช่วงปลายของไตรมาส ราคาน้ำมันดิบได้ปรับตัวสูงขึ้น จากเหตุการณ์ประท้วงนัดหยุดงานในเวเนซุเอลาซึ่งเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับ 5 ของโลก (ณ วันที่รายงาน 8 มกราคม 2546 การประท้วงยังไม่ยุติ) ทำให้ปริมาณการผลิต น้ำมันดิบของเวเนซุเอลาลดลงจากระดับปกติ 3.1 ล้านบาร์เรล/วัน เหลือ 650,000 บาร์เรล/วัน รวมถึงผลการประชุมโอเปคในวันที่ 12 ธันวาคม 2545 เห็นชอบให้เพิ่มโควตาการผลิตอีก 1.3 ล้านบาร์เรล/วัน เป็น 23.0 ล้านบาร์เรล/วัน โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2546 และให้สมาชิกลดปริมาณการผลิต ให้อยู่ในระดับโควต้า จากปัจจุบันการผลิตอยู่ในระดับ 24.4 ล้านบาร์เรล/วัน เกินโควต้าใหม่ 1.4 ล้านบาร์เรล/วัน และความวิตกกังวลว่าอาจเกิดสงครามในตะวันออกกลาง ได้กลับมาอีกครั้ง จากการที่สหรัฐอเมริกาได้กล่าวหาว่า อิรัก ส่งรายการอาวุธไม่ครบถ้วน ซึ่งเป็นการละเมิดมาตรการขององค์การ สหประชาชาติ แต่อย่างไรก็ตาม คณะผู้ตรวจสอบอาวุธของสหประชาชาติ จะรายงานผลการตรวจสอบภายในวันที่ 27 มกราคม 2546 และ ราคาน้ำมันดิบดูไบและเบรนท์เฉลี่ยของไตรมาสนี้ มาอยู่ที่ระดับ 25.12 และ 26.68 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ปริมาณการผลิต และกำลังการผลิตของกลุ่มโอเปค
หน่วย : พันบาร์เรล/วัน

ประเทศ	2545				โควตา		กำลังการผลิต 2545
	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4	1 ม.ค. 45	1 ม.ค. 46	
อัลจีเรีย	781	822	845	933	693	735	1,100
อินโดนีเซีย	1,160	1,120	1,110	1,100	1,125	1,192	1,200
อิหร่าน	3,341	3,360	3,380	3,500	3,186	3,377	3,850
คูเวต	1,544	1,875	1,910	1,940	1,741	1,845	2,400
ลิเบีย	1,272	1,310	1,320	1,350	1,162	1,232	1,400
ไนจีเรีย	1,991	1,940	1,871	2,004	1,787	1,894	2,300
กาตาร์	593	633	640	690	562	596	850
ซาอุดีอาระเบีย	6,996	7,468	7,550	8,000	7,053	7,475	10,000-10,500
สหรัฐอาหรับเอมิเรต	1,949	1,963	1,970	2,007	1,894	2,007	2,600
เวเนซุเอลา	2,570	2,614	2,720	2,905	2,497	2,647	2,750
โอเปค 10 ประเทศ	22,783	23,105	23,316	24,429	21,700	23,000	28,450-29,950
อิรัก	2,394	1,530	2,166	2,364	N/A	N/A	3,050
รวม	25,177	24,636	25,483	26,793	N/A	N/A	31,500-32,000
ปีโตรเลียมชนิดอื่น*	2,998	2,751	2,751	2,761	N/A	N/A	
รวมทั้งหมด	28,175	27,387	28,234	29,554	N/A	N/A	

* เช่น คอนเดนเสท ก๊าซธรรมชาติเหลว และอื่นๆ
ที่มา : <http://www.eia.doe.gov/cabs/opec.html>

ตารางการเปรียบเทียบโควตาการผลิตของกลุ่มโอเปค
หน่วย : ล้านบาร์เรล/วัน

วันที่มีผลบังคับใช้	เปลี่ยนแปลง	ระดับเพดานการผลิต
1 กุมภาพันธ์ 2544	-1.5	25.2
1 เมษายน 2544	-1.0	24.2
1 กันยายน 2544	-1.0	23.2
1 มกราคม 2545	-1.5	21.7
1 มกราคม 2546	+1.3	23.0

ราคาน้ำมันดิบ

หน่วย : เหรียญสหรัฐ/บาร์เรล

ช่วงเวลา	ทาบิส	โอมาน	ดูไบ	เบรนท์	WTI
2542	18.84	17.24	17.20	18.13	19.20
2543	29.86	26.53	26.26	29.00	30.40
2544	25.33	22.86	22.81	24.78	25.90
2545	25.64	23.91	23.81	25.15	26.09
ไตรมาส 4 (2544)	20.47	18.51	18.39	19.74	20.44
ไตรมาส 1	21.30	20.15	20.10	21.51	21.55
ไตรมาส 2	25.52	24.49	24.36	25.12	26.34
ไตรมาส 3	27.29	25.59	25.54	26.91	28.30
ไตรมาส 4	28.35	25.34	25.12	26.68	28.20

1.2 ราคาผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์

ราคาน้ำมันสำเร็จรูปตลาดจอร์จทาวน์ในปี 2545 เมื่อเทียบกับปี 2544 ราคาน้ำมันเบนซิน ออกเทน 95, 92, ดีเซลหมุนเร็ว และน้ำมันเตา ปรับตัวสูงขึ้น 0.50, 1.48, 0.15 และ 2.17 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 28.00, 26.84, 27.45 และ 23.40 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ ส่วนน้ำมันก๊าด ได้ปรับตัวลดลง 0.32 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 27.98 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล โดยรายละเอียดความเคลื่อนไหวของราคาในแต่ละไตรมาสสรุปได้ ดังนี้

ไตรมาสที่ 1 ราคาน้ำมันเบนซินปรับตัวสูงขึ้นจากความต้องการที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากได้เริ่ม มีการสะสมสำรองน้ำมันเพื่อไว้ใช้ในช่วงฤดูร้อน ซึ่งประเทศต่างๆ ในยุโรป สหรัฐอเมริกาและเอเชีย จะมีการใช้ ยานพาหนะเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับอุปทานดั้งเดิมจากการที่โรงกลั่น Shuhiba ของคูเวตเกิดเพลิงไหม้ (กำลังการกลั่น 200,000 บาร์เรล/วัน) และปิดซ่อมบำรุงกะทันหันในช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์ รวมทั้งการปิดซ่อมบำรุงประจำปีของโรงกลั่นไทยออยล์และเอสโซ่ ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็วได้ปรับตัวลดลง จากความต้องการใช้หลังฤดูหนาวที่ลดลง สำหรับน้ำมันก๊าดปรับตัวสูงขึ้น จากการขยายเส้นทางการบินและการเพิ่มเที่ยวบินของสายการบินในภูมิภาคเอเชีย ทำให้ปริมาณความต้องการใช้น้ำมันสำหรับเครื่องบินเพิ่มมากขึ้น ส่วนน้ำมันเตา จีนซึ่งเป็นผู้ใช้น้ำมันเตารายใหญ่ที่สุดของเอเชียมีการนำเข้าน้ำมันเตามากขึ้นในช่วงเทศกาลตรุษจีน ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 ก๊าด และเตา เจลลี่ในไตรมาสที่ 1 ปรับตัวสูงขึ้น 2.43, 0.08, และ 0.80 เหรียญสหรัฐต่อ บาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 24.26, 23.56 และ 18.99 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวลดลง 0.22 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 22.47 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล

ไตรมาสที่ 2 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปทุกผลิตภัณฑ์ปรับตัวสูงขึ้น ตามราคาน้ำมันดิบและความต้องการใช้ ในภูมิภาคที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะน้ำมันเบนซินปรับตัวสูงขึ้นเนื่องจากเป็นช่วงฤดูร้อนที่ความต้องการใช้เพื่อขับขี่ยานพาหนะเพิ่มสูงขึ้น ส่วนดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้นจากแรงซื้อของเวียดนาม อินโดนีเซีย ปากีสถาน และศรีลังกา รวมทั้งตลาดได้คาดการณ์ว่า เกาหลีใต้จะส่งออกได้น้อยลงจากการโรงกลั่นในประเทศปิดซ่อมบำรุง ส่วนน้ำมันก๊าดและน้ำมันเตาปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมันดิบ และความต้องการใช้ของจีนที่เพิ่มขึ้นมาก ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล และน้ำมันเตา

เฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ปรับตัวสูงขึ้น 5.23, 3.64, 5.21 และ 4.81 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 29.49, 27.20, 27.68 และ 23.80 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 3 ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 ปรับตัวลดลง จากความต้องการใช้น้ำมันเบนซิน ในภูมิภาคเอเชียลดลง ทำให้ปริมาณสำรองทางการค้าเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ ยังมีอุปทานออกมาสู่ตลาดจากโรงกลั่นในประเทศจีน อินเดีย และไทย ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น เนื่องจากการสั่งซื้อจากอินโดนีเซีย และโรงกลั่นน้ำมันในอิหร่านส่งออกน้ำมันดีเซลล่าช้ากว่ากำหนด ส่วนน้ำมันก๊าดและน้ำมันเตาปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมันดิบและปริมาณการซื้อขายเพื่อสะสมไว้สำหรับช่วงฤดูหนาว ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 เฉลี่ยของไตรมาส 3 ปรับตัวลดลง 0.6 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 28.91 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ส่วน น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว น้ำมันก๊าด และน้ำมันเตา ปรับตัวสูงขึ้น 1.12, 2.65 และ 1.7 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 28.80, 29.85 และ 25.51 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 4 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกับน้ำมันดิบ โดยในช่วงครึ่งแรกของไตรมาส ราคาน้ำมันสำเร็จรูปทุกผลิตภัณฑ์อ่อนตัวลงตามราคาน้ำมันดิบ โดยน้ำมันเบนซินออกเทน 95 อุปสงค์ในภูมิภาคเบาบาง ยกเว้นออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ที่เข้าสู่ช่วงฤดูร้อน ในขณะที่อุปทานมีปริมาณค่อนข้างมากจากการส่งออกของจีน ไต้หวันและอินเดีย ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ก๊าดและเตามีอุปทานเข้ามาในตลาดมากขึ้นจากการส่งออกของจีน อินเดียและไทย ประกอบกับมีน้ำมันปริมาณมากจากตะวันออกกลางและยุโรปเข้ามาในภูมิภาค แต่ในช่วงครึ่งหลังของไตรมาสที่ 4 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปทุกผลิตภัณฑ์ปรับตัวสูงขึ้น ตามราคาน้ำมันดิบ จากความวิตกกังวลว่าจะเกิดสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักกลับมาอีกครั้ง และการประท้วงในเวเนซุเอลายังไม่ยุติ รวมทั้งตลาดคาดว่าสมาชิกกลุ่มโอเปคจะให้ความร่วมมือลดปริมาณการผลิตในอยู่ในระดับโควตาใหม่ โดยซาอุดีอาระเบียได้แจ้งลดปริมาณการจำหน่ายน้ำมันดิบให้แก่ลูกค้าในยุโรปและ เอเชียตั้งแต่เดือนมกราคม 2546 เป็นต้นไป ราคาน้ำมันเบนซินออกเทน 95 ดีเซลหมุนเร็ว และน้ำมันก๊าด เฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปรับตัวสูงขึ้น 0.31, 2.01 และ 1.45 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 29.22, 30.81 และ 31.30 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ ส่วนน้ำมันเตาปรับตัวลดลง 0.25 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล มาอยู่ที่ระดับ 25.26 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล

ราคาผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูปในสิงคโปร์
หน่วย: เหรียญสหรัฐ/บาร์เรล

ช่วงเวลา	เบนซิน ออกเทน 95	เบนซิน ออกเทน 92	ก๊าด	ดีเซล หมุนเร็ว	เตา (2%S)	เตา (3.5%S)
2542	21.02	20.20	21.44	19.14	16.14	15.74
2543	32.64	30.20	34.39	32.58	25.41	24.66
2544	27.50	25.36	28.30	27.30	21.23	20.83
2545	28.00	26.84	27.98	27.45	23.40	23.04
ไตรมาส 4 (2544)	21.83	20.70	23.48	22.69	18.19	18.02
ไตรมาส 1	24.26	23.14	23.56	22.47	18.99	18.75
ไตรมาส 2	29.49	28.38	27.20	27.68	23.80	23.51
ไตรมาส 3	28.91	27.57	29.85	28.80	25.51	25.21
ไตรมาส 4	29.22	28.18	31.30	30.81	25.26	24.63

1.3 สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงของไทย

ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงของประเทศไทย จะเปลี่ยนแปลงตามราคาผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจรสิงคโปร์ และค่าเงินบาท โรงกลั่นน้ำมันของไทยใช้ราคาน้ำมันในตลาดจรสิงคโปร์เป็นฐานในการกำหนดราคาน้ำมันขายส่งหน้าโรงกลั่น โดยจะใช้ราคาเฉลี่ยย้อนหลังประมาณ 3 วัน ทำให้ราคาขายส่งหน้า โรงกลั่นของไทยปรับตัวตามราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจรสิงคโปร์ในเวลาใกล้เคียงกัน ส่วนราคาขายปลีกน้ำมัน ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง จะขึ้นอยู่กับราคาขายส่งหน้าโรงกลั่น ซึ่งเป็นต้นทุนของบริษัทผู้ค้าน้ำมัน และภาวะการแข่งขันในตลาดน้ำมันของประเทศไทย

ราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในปี 2545 อยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2544 โดยราคาขายปลีกเฉลี่ยของน้ำมันเบนซินออกเทน 95 ,91 และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วลดลง 0.23 , 0.23 และ 0.31 บาท/ลิตร มาอยู่ในระดับ 15.29, 14.29 และ 13.12 บาท/ลิตร ตามลำดับ โดยปรับจจัยค่าเงินบาทในปี 2545 แข็งตัวขึ้น

เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา 1.5 บาท/เหรียญสหรัฐ ทำให้ต้นทุนราคาน้ำมันของไทยลดลงประมาณ 0.30 บาท/ลิตร

ไตรมาสที่ 1 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปเฉลี่ยปรับตัวสูงขึ้น เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 ของปี 2544 ตามต้นทุนราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจรสิงคโปร์และอัตราแลกเปลี่ยน โดยราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95 และ 91 ปรับตัวสูงขึ้น 0.35 และ 0.35 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 14.15 และ 13.15 บาท/ลิตร ตามลำดับ ส่วนน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวลดลง 0.33 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 11.88 บาท/ลิตร

ไตรมาสที่ 2 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปเฉลี่ยปรับตัวสูงขึ้นจากไตรมาสที่ 1 โดยราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95 , 91 และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวสูงขึ้น 1.67 , 1.67 และ 1.4 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 15.82, 14.82 และ 13.28 บาท/ลิตร ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 3 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปเฉลี่ยปรับตัวลดลงจากไตรมาสที่ 2 โดยราคาขายปลีกเบนซินออกเทน 95 , 91 และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับตัวลดลง 0.46 , 0.46 และ 0.05 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 15.36 , 14.36 และ 13.23 บาท/ลิตร ตามลำดับ

ไตรมาสที่ 4 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปเฉลี่ยปรับตัวสูงขึ้นจากไตรมาสที่ 3 โดยราคาขายปลีกเบนซินออกเทน 95 , 91 และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วสูงขึ้น 0.50 , 0.50 และ 0.88 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 15.86 , 14.86 และ 14.11 บาท/ลิตร ตามลำดับ

ราคาขายปลีก
หน่วย : บาท/ลิตร

ช่วงเวลา	เบนซินออกเทน 95	เบนซินออกเทน 91	ดีเซลหมุนเร็ว
2542	11.99	11.18	8.97
2543	15.64	14.68	12.95
2544	15.52	14.52	13.43
2545	15.29	14.29	13.12
ไตรมาส 4 (2544)	13.80	12.80	12.21
ไตรมาส 1	14.15	13.15	11.88
ไตรมาส 2	15.82	14.82	13.28
ไตรมาส 3	15.36	14.36	13.23
ไตรมาส 4	15.86	14.86	14.11

1.4 ค่าการตลาด

ค่าการตลาด คือ ส่วนต่างระหว่างราคาขายปลีก ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นในเวลาเดียวกัน ซึ่งแสดงถึงรายได้ของผู้ค้าน้ำมันและสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง โดยรวมถึงต้นทุนอื่นๆ ของผู้ค้าน้ำมันไว้ด้วย เช่น การเติมสารเติมแต่ง (Additive) เพื่อลดมลพิษไอเสียในรถยนต์ รวมทั้ง ค่าบริหารจัดการอื่นๆ ของผู้ค้าน้ำมันด้วย ค่าการตลาดจึงไม่ใช่กำไรของผู้ค้าน้ำมัน แต่เป็นรายได้ที่ยังไม่ได้หักต้นทุนอื่นๆ นอกจากต้นทุนราคาน้ำมันเท่านั้น

ค่าการตลาดเฉลี่ยของปี 2545 อยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2544 โดยค่าการตลาดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเล็กน้อย 0.06 บาท/ลิตร มาอยู่ที่ระดับ 1.38 บาท/ลิตร สำหรับการเปลี่ยนแปลงของค่าการตลาดในปี 2545 เป็นไปตามตารางข้างล่างนี้

ค่าการตลาดเฉลี่ยของประเทศ
หน่วย:บาท/ลิตร

ช่วงเวลา	เบนซินออกเทน 95	เบนซินออกเทน 91	ดีเซลหมุนเร็ว	เฉลี่ย
2542	1.4523	1.2381	0.7127	0.8442
2543	1.4799	1.2389	0.6799	0.8205
2544	1.7639	1.6310	1.2988	1.3218

2545	1.7042	1.5201	1.3254	1.3786
ไตรมาส 4 (2544)	1.7538	1.6160	1.4985	1.4959
ไตรมาส 1	1.4724	1.3246	1.3931	1.3493
ไตรมาส 2	1.8206	1.6563	1.4299	1.4546
ไตรมาส 3	1.6757	1.4535	1.2363	1.2777
ไตรมาส 4	1.8228	1.6152	1.2235	1.3243

1.5 ค่าการกลั่น

ค่าการกลั่นเป็นรายได้ของผู้ผลิตหรือโรงกลั่น โดยพิจารณาจากผลต่างระหว่างราคา ณ โรงกลั่นเฉลี่ยทุกผลิตภัณฑ์ ตามปริมาณการผลิต กับต้นทุนราคาน้ำมันดิบ (ราคา ณ โรงกลั่น หมายถึง ราคาขายส่งหน้าโรงกลั่นที่หักภาษี และกองทุนต่างๆ แล้ว) ค่าการกลั่นดังกล่าวเป็นค่าการกลั่นโดยรวม ส่วนค่าการกลั่น แยกตามผลิตภัณฑ์น้ำมัน จะพิจารณาจากค่าการกลั่นรวมที่แจงออกมา เป็นค่าการกลั่นของแต่ละผลิตภัณฑ์ ตามสัดส่วนของปริมาณการผลิต และราคา ณ โรงกลั่นของผลิตภัณฑ์น้ำมันในวงนั้นๆ

ค่าการกลั่นเฉลี่ยของปี 2545 อยู่ในระดับ 0.67 บาท/ลิตร (2.4 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล) ใกล้เคียงกับปี 2544 แต่เป็นระดับต่ำกว่าจุดคุ้มทุนของโรงกลั่น ซึ่งจะอยู่ที่ระดับ 3 - 4 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล สาเหตุที่ค่าการกลั่นค่อนข้างต่ำ เนื่องจากธุรกิจโรงกลั่นน้ำมัน เป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง ในระดับภูมิภาค และกำลังการกลั่น (Capacity) ที่เกินความต้องการของตลาด เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันที่ลดต่ำลง ทำให้ โรงกลั่นไม่สามารถใช้กำลังการกลั่นได้เต็มความสามารถ และการไหลเวียนของน้ำมันในภูมิภาค ที่เป็นไปอย่างเสรี ทำให้โรงกลั่นต้องเผชิญกับการแข่งขันค่อนข้างสูง สำหรับการเปลี่ยนแปลงของค่าการกลั่นในปี พ.ศ. 2545 เป็นไปตามตารางข้างล่างนี้

ค่าการกลั่น หน่วย:บาท/ลิตร

ช่วงเวลา	ค่าการกลั่นรวม	เบนซินออกเทน 95	เบนซินออกเทน 91	ดีเซลหมุนเร็ว	เตา (3.5%S)
2542	0.3880	0.4448	0.3945	0.4077	0.3263
2543	0.9994	1.0423	0.9764	1.0609	0.7749
2544	0.6320	0.6709	0.6211	0.6749	0.5749
2545	0.6683	0.7117	0.6633	0.7071	0.5695
ไตรมาส 4 (2544)	0.6246	0.6246	0.5663	0.6720	0.5079
ไตรมาส 1	0.4737	0.5365	0.4924	0.4971	0.3990
ไตรมาส 2	0.6089	0.6807	0.6338	0.6419	0.5283
ไตรมาส 3	0.5494	0.5819	0.5451	0.5803	0.4892
ไตรมาส 4	1.0364	1.0434	0.9777	1.1040	0.8572

2. แนวโน้มราคาน้ำมันปี 2546

2.1 ราคาน้ำมันดิบ แนวโน้มราคาน้ำมันดิบในปี 2546 นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าราคา น้ำมันดิบจะอยู่ในระดับใกล้เคียงกับปี 2545 แต่จะอ่อนตัวลงเมื่อเทียบกับช่วงไตรมาสที่ 4 ของปี 2545 โดยราคาน้ำมันดิบดูไบจะเคลื่อนไหวอยู่ที่ระดับ 20 - 25 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ปัจจัยหลักที่ทำให้ราคาน้ำมันดิบปรับตัวลดลง คือ อุปทานที่เพิ่มขึ้นมากทั้งกลุ่มโอเปค และนอกกลุ่มโอเปค (เพิ่มขึ้น 0.9 และ 1.0 ล้านบาร์เรล/วัน ตามลำดับ) โดยล่าสุดกลุ่มโอเปคได้ปรับเพิ่มเพดานการผลิต 1.3 ล้านบาร์เรล/วัน เป็น 23.0 ล้านบาร์เรล/วัน ในขณะที่อุปสงค์ปรับเพิ่มขึ้นน้อยกว่า จากภาวะเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาและโลกฟื้นตัวช้ากว่าที่ประมาณการไว้เดิม ธนาคารกลางของสหรัฐอเมริกา ปรับลดอัตราดอกเบี้ยลงร้อยละ 0.5 อยู่ที่ระดับ 1.25% ต่ำสุดในรอบ 40 ปี (ภาวะเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกาขยายตัวประมาณร้อยละ 3 ความต้องการใช้น้ำมันเพิ่มขึ้นประมาณ 0.8 ล้าน บาร์เรล/วัน) โดย Energy Information Administration (EIA) ประมาณการความต้องการใช้น้ำมันของโลก เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7 หรือ 1.3 ล้านบาร์เรล/วัน เป็น 77.6 ล้านบาร์เรล/วัน ในขณะที่ประมาณการการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 หรือ 1.9 ล้านบาร์เรล/วัน เป็น 77.9 ล้านบาร์เรล/วัน

ผลจากราคาน้ำมันดิบปรับตัวสูงขึ้นในไตรมาสที่ 3 - 4 ในปี 2545 มาอยู่ที่ระดับ 27-30 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล แล้วแต่ชนิดน้ำมันดิบ ทำให้ประเทศต่างๆ เพิ่มกำลังการผลิตและส่งออกน้ำมันดิบมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันกลุ่มโอเปคมีการผลิตเกินโควตาอย่างต่อเนื่องถึง 2 -3 ล้านบาร์เรล/วัน ซึ่งเป็นสัญญาณบ่งชี้ว่า การควบคุมปริมาณการผลิต ของประเทศสมาชิก ให้อยู่ในระดับเพดานการผลิต ที่ตกลงกันไว้ เป็นเรื่องยาก

ส่วนประเทศนอกกลุ่มโอเปค ได้แก่ ประเทศแถบทะเลเหนือ ทะเลสาบแคสเปียนและรัสเซีย มีการสำรวจและผลิตน้ำมันดิบเพิ่มมากขึ้น โดยรัสเซียมีเป้าหมาย ที่จะเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ที่สุดของโลก แซงหน้าซาอุดีอาระเบีย ปัจจุบันปริมาณการผลิตของรัสเซีย อยู่ในระดับ 7.3 - 7.5 ล้านบาร์เรล/วัน (ซาอุดีอาระเบียผลิตอยู่ที่ระดับ 7.9 ล้านบาร์เรล/วัน) รัสเซียมีศักยภาพการผลิตได้ถึงระดับ 10 ล้านบาร์เรล/วัน นอกจากนี้ เม็กซิโก ซึ่งเป็นผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่ ลำดับที่ 8 ของโลก มีแผนเพิ่มการส่งออกในปี 2546 จากปัจจุบันส่งออกที่ระดับ 1.66 ล้านบาร์เรล/วัน เป็น 1.86 ล้านบาร์เรล/วัน

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลง ของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้งที่อาจทำให้เกิดสงครามในตะวันออกกลาง เช่น สหรัฐอเมริกา - อิรัก, อิสราเอล - ปาเลสไตน์ รวมถึงการวินาศกรรมของขบวนการก่อการร้าย

2.2 ราคาน้ำมันสำเร็จรูปในตลาดจอร์จทาวน์ จะเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตามราคาน้ำมันดิบ และความต้องการใช้ในภูมิภาค นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงราคาน้ำมันสำเร็จรูปแต่ละชนิด จะเป็นไปตามช่วง ฤดูกาลด้วย โดยราคาน้ำมันเบนซินซึ่งเป็นน้ำมันที่ใช้ในการขับเคลื่อนพาหนะ ราคาจะปรับตัวสูงขึ้นในช่วงฤดูร้อน เนื่องจากมีการใช้พาหนะในช่วงนี้มาก ส่วนน้ำมันดีเซลและน้ำมันเตาเป็นน้ำมันเพื่อความอบอุ่น ราคาจะปรับตัวสูงขึ้นในฤดูหนาว โดยคาดว่า ราคาน้ำมันเบนซินและดีเซลหมุนเร็วในตลาดจอร์จทาวน์ปี 2546 จะเคลื่อนไหวอยู่ในระดับ 25 - 29 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล และ 24 - 29 เหรียญสหรัฐต่อบาร์เรล ตามลำดับ

2.3 ราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูปของไทย จะเคลื่อนไหวตามราคาน้ำมันสำเร็จรูป ในตลาดจอร์จทาวน์ และค่าเงินบาท หากค่าเงินบาทเคลื่อนไหวอยู่ระดับ 43 - 44 บาท/เหรียญสหรัฐ คาดว่า ราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินออกเทน 95, 91 และดีเซลหมุนเร็วอยู่ระดับ 14 - 16 , 13 - 15 และ 12 - 14 บาท/ลิตร ตามลำดับ

[กลับสารบัญ](#)

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

สถานการณ์พลังงานของประเทศไทย ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545

1. ภาพเศรษฐกิจ

จากแนวโน้มของเศรษฐกิจไทยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ที่ขยายตัวสูงขึ้นถึงร้อยละ 4.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 ซึ่งเป็นการฟื้นตัวที่ชัดเจนจากปีที่ผ่านมา อันเนื่องจากอุปสงค์ภายในประเทศและต่างประเทศได้เพิ่มขึ้น และจากข้อมูลอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ รายงานว่า GDP รายไตรมาสของปีนี้ขยายตัวต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสแรกถึงไตรมาสที่ 3 และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวได้ดีต่อไปในไตรมาสสุดท้าย โดยดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 7.3 เมื่อเทียบกับ 9 เดือนแรกของปี 2544 ทั้งนี้ อุตสาหกรรมที่ยังคงขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ระดับสูง ได้แก่ หมวดวัสดุ ก่อสร้าง หมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่ง โดยเฉพาะการผลิตรถยนต์เพื่อการพาณิชย์ และรถจักรยานยนต์ ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปี เป็นต้นมา

อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ด้านการผลิตรายไตรมาส ณ ราคาปีฐาน 2531 หน่วย : %

สาขา	2544		2544		2545		
	ก.ค. - ก.ย.	ต.ค. - ธ.ค.	ม.ค. - ธ.ค.	ม.ค. - มี.ค.	เม.ย. - มิ.ย.	ก.ค.-ก.ย.	ม.ค.-ก.ย.
เกษตรกรรม	0.5	6.8	3.3	2.6	0.7	1.1	1.5
นอกภาคเกษตรกรรม	1.9	1.9	1.8	4.0	5.6	6.2	5.2
รวม	1.8	2.5	1.9	3.9	5.1	5.8	4.9

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2. ภาพรวมสถานการณ์พลังงาน

ความต้องการพลังงานเชิงพาณิชย์ของประเทศไทยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 หรือจำนวน 1,282 พันบาร์เรลน้ำมันดิบต่อวัน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นของ ความต้องการพลังงานทุกประเภทโดยสัดส่วนการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ของพลังงานแต่ละประเภทประกอบด้วย น้ำมันเชื้อเพลิง ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน/ลิกไนต์ และไฟฟ้าพลังน้ำ/ไฟฟ้านาเข้าร้อยละ 46, 37, 15 และ 3 ตามลำดับ

การผลิตพลังงานเชิงพาณิชย์ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 หรืออยู่ที่ระดับ 636 พันบาร์เรลน้ำมันดิบต่อวัน โดยการเพิ่มขึ้นของพลังงานทุกประเภท ทั้งนี้การผลิตน้ำมันดิบได้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 22.5 เนื่องจากสาเหตุสำคัญคือ มีแหล่งผลิตใหม่เพิ่มขึ้น 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งมะลิวัน ของบริษัท เชฟรอน แหล่งสังกระจาย ของ ปตท.สผ. และแหล่งยะลา ซึ่งเป็นแหล่งผลิตหนึ่งในโครงการ BIG OIL PROJECT ของบริษัท ยูโนแคล ที่ ประกอบด้วยแหล่งปลาหมึก กะพง สุราษฎร์ และยะลา รวมทั้ง การผลิตก๊าซธรรมชาติได้เพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 4.7

การนำเข้าพลังงานสุทธิในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.2 มีจำนวน 814 พันบาร์เรลน้ำมันดิบต่อวัน ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากพม่า เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 19.6 ส่วนการนำเข้าน้ำมันดิบได้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยอยู่ที่ระดับร้อยละ 0.8 ขณะที่การนำเข้าสุทธิคอนเดนเสท น้ำมันสำเร็จรูป และ

ไฟฟ้ามีอัตราลดลง อย่างไรก็ตาม อัตราการพึ่งพาพลังงานเชิงพาณิชย์จากต่างประเทศอยู่ที่ระดับร้อยละ 63 ของความต้องการใช้พลังงานของประเทศ โดยที่มูลค่าการนำเข้าพลังงานเชิงพาณิชย์มีจำนวน 250,760 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ส่วนการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปยังคงดำเนินการอยู่ เนื่องจากปริมาณการกลั่น สูงกว่าความต้องการต่อการใช้ในประเทศ

ตารางที่ 1 การใช้ การผลิต และการนำเข้าพลังงานเชิงพาณิชย์*

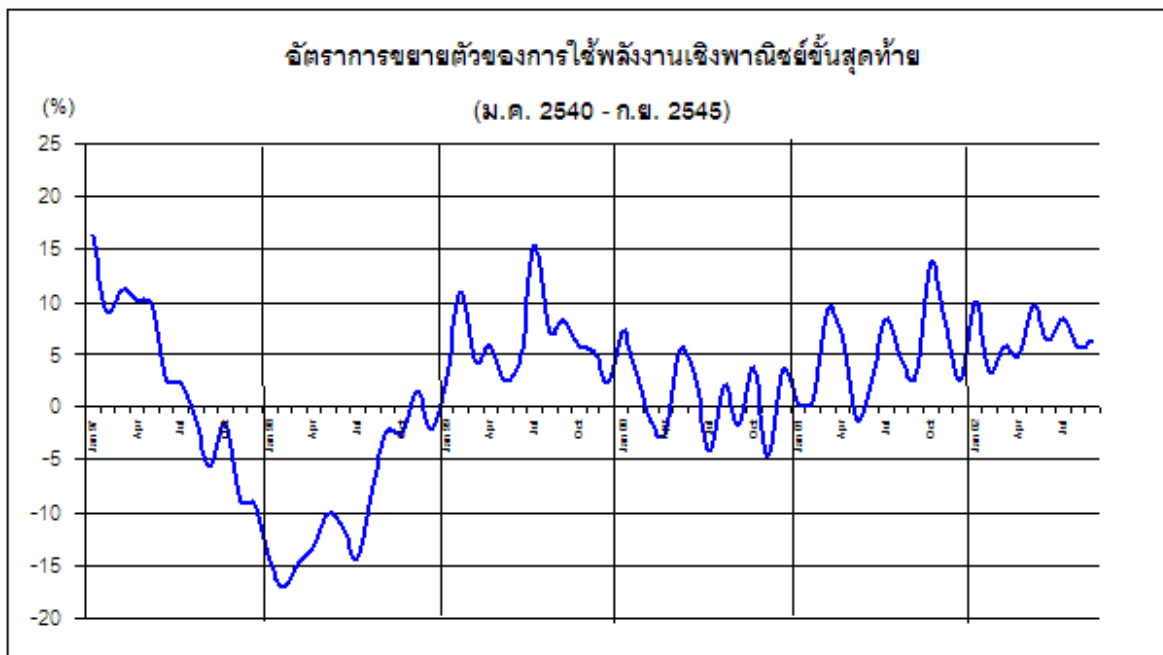
หน่วย : เทียบเท่าฟืนบาร์เรลน้ำมันดิบ/วัน

	2544	2545	
		ม.ค. - ก.ย.	เปลี่ยนแปลง%
การใช้ (2)	1,203.3	1,281.5	6.1
การผลิต	594.4	635.9	5.7
การนำเข้า (สุทธิ)	754.7	813.7	8.2
การเปลี่ยนแปลงสต็อก	38.0	19.0	
การใช้ที่ไม่เป็นพลังงาน (Non-Energy use)	107.6	149.1	11.8
การนำเข้า/การใช้ (%)	63.0	63.0	
อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ (%)**	1.8	4.9	

(1) พลังงานเชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ คอนเดนเสท ผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูป ไฟฟ้าจากพลังน้ำและถ่านหิน/ลิกไนต์

(2) การใช้ไม่รวมการเปลี่ยนแปลงสต็อก และการใช้ที่ไม่เป็นพลังงาน (Non-Energy use) ได้แก่ การใช้ยางมะตอย NGL Condensate LPG และ Naptha เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี

** ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นสุดท้ายในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน กล่าวคือ การใช้ลิกไนต์ยังคงเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.2 ซึ่งส่วนใหญ่ได้นำไปใช้ในอุตสาหกรรม การผลิตปูนซีเมนต์ ที่มีการขยายตัวสูงขึ้นจากมาตรการกระตุ้นอสังหาริมทรัพย์ของภาครัฐ ที่ได้ส่งผลให้ธุรกิจ ก่อสร้างขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สำหรับการใช้อุปกรณ์ ก๊าซธรรมชาติ ใช้ถ่านหินนำเข้า น้ำมันสำเร็จรูปและไฟฟ้าได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 11.3 7.3 6.0 และ 5.6 ตามลำดับ

3. สถานการณ์พลังงานแต่ละชนิด

3.1 น้ำมันดิบ

การผลิต ปริมาณการผลิตน้ำมันดิบในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 อยู่ที่ระดับ 74 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.5 และแหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ แหล่งเบญจมาศ ผลิตได้ในระดับ 35 พันบาร์เรลต่อวัน หรือ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 47 ของปริมาณการผลิตน้ำมันดิบของประเทศ และแหล่งสิริกิติ์ ผลิตอยู่ที่ระดับ 21 พัน บาร์เรลต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28 ส่วนปริมาณการผลิตน้ำมันดิบในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้ ได้เพิ่มสูงขึ้นมาก เนื่องจากมีแหล่งผลิตใหม่เพิ่มขึ้น 3 แหล่ง ได้แก่ แหล่งมะลิวัน ของบริษัท เชฟรอน และแหล่งสังกระจาย ของบริษัท ปตท.สผ. ที่ได้เริ่มทำการผลิตในเดือนมิถุนายน 2545 รวมทั้ง แหล่งยะลา ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ Big Oil Project ของบริษัท ยูโนแคล (ขณะนี้ได้ดำเนินการผลิต 4 แหล่ง ได้แก่ แหล่งปลาหมึก กะพง สุราษฎร์ และยะลา) โดยแหล่งยะลาได้เริ่มทำการผลิตตั้งแต่เดือน พฤษภาคม 2545 เป็นต้นมา และในเดือนกันยายนสามารถผลิตได้ในระดับ 6 พันบาร์เรลต่อวัน

ตารางที่ 2 การผลิตน้ำมันดิบแยกตามแหล่ง
หน่วย : บาร์เรล/วัน

แหล่ง	ผู้ผลิต	2544	2545 (ม.ค. – ก.ย.)	
			ปริมาณ	สัดส่วน (%)
1. สิริกิติ์	Thai Shell	21,212	20,789	28.0
2. ปรีอกระเทียม	Thai Shell	92	0	0.0
3. หนงดุม	Thai Shell	253	0	0.0
4. วัดแดน	Thai Shell	11	0	0.0
5. ทานตะวัน	Chevron	7,938	6,053	8.1
6. เบญจมาศ	Chevron	28,906	35,091	47.2
7. มะลิวัน	Chevron	-	432	0.6
8. ฝาง	กรมการพลังงานทหาร	658	623	0.8
9. หนึ่ง (กำแพงแสน) และสอง (อุทอง)	ปตท. สผ. (BPเดิม)	597	465	0.6
10. สังกระจาย	ปตท. สผ.	-	90	0.1
11. บึงหญ้าและบึงม่วง	SINO US Petroleum	902	828	1.1
12. วิเชียรบุรี	Pacific Tiger Energy	180	133	0.2
13. ศรีเทพ	Pacific Tiger Energy	16	13	0.0
14. นาสنون	Pacific Tiger Energy	0	2	0.0
15. ยูโนแคล	Unocal	1,149	9,762	13.1
รวม		61,914	74,281	100.0

หมายเหตุ : ยูโนแคล ประกอบด้วย แหล่งปลาหมึก กะพง สุราษฎร์ และยะลา

การใช้ การใช้น้ำมันดิบเพื่อการกลั่นสำหรับ 9 เดือนแรกของปี 2545 อยู่ที่ระดับ 825 พันบาร์เรล ต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 โดยโรงกลั่นส่วนใหญ่มีการใช้น้ำมันดิบเพิ่มขึ้น ยกเว้นโรงกลั่นบางจากที่ใช้น้ำมันดิบ ลดลงจาก 76 พันบาร์เรลต่อวัน เป็น 75 พันบาร์เรลต่อวัน และโรงกลั่นเอสโซ่ ใช้น้ำมันดิบลดลงจาก 135 พัน บาร์เรลต่อวัน เป็น 125 พันบาร์เรลต่อวัน เนื่องจากได้หยุดทำการเพื่อซ่อมบำรุงไป 2 ช่วงเวลา คือ ระหว่างวันที่ 12 - 16 กุมภาพันธ์ และวันที่ 9 - 24 มีนาคม 2545 นอกจากนี้ โรงกลั่น บริษัท ระยองเพียว ริฟายเออร์ จำกัด ได้ใช้น้ำมันดิบลดลงจาก 11 พันบาร์เรลต่อวัน เป็น 8 พันบาร์เรลต่อวัน เนื่องจากหยุด ซ่อมบำรุงระหว่าง 24 เมษายน - 14 มิถุนายน 2545

ตารางที่ 3 การจัดหาและการใช้น้ำมันดิบ
หน่วย : บาร์เรล/วัน

ปี	การจัดหา			*ใช้ในโรงกลั่น
	ผลิตภายใน ประเทศ	นำเข้า (สุทธิ)	รวม	
2540	27,463	728,758	756,221	767,460
2541	29,420	679,729	709,149	721,808
2542	34,006	698,896	732,902	741,956
2543	57,937	643,065	701,002	749,629
2544	61,914	678,211	740,125	756,013
2545 (ม.ค.-ก.ย.)	74,281	689,193	763,474	825,149
การเปลี่ยนแปลง (%)				
2543	70.8	-8.1	-4.5	1.0

2544	6.9	5.2	5.4	0.8
2545 (ม.ค.-ก.ย.)	22.5	1.9	3.6	9.2

* น้ำมันดิบ คอนเดนเสท และอื่นๆ

การนำเข้า เนื่องจากปริมาณการผลิตน้ำมันดิบและคอนเดนเสทของไทยมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 15 ของความต้องการใช้ในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้าน้ำมันดิบ โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ปริมาณการนำเข้าสุทธิมีจำนวน 689 พันบาร์เรลต่อวัน ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากตะวันออกกลาง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72 และที่เหลือนำเข้าจากตะวันออกไกล และจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19 และ 9 ตามลำดับ

การส่งออก ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ไทยส่งออกน้ำมันดิบเป็นปริมาณ 42 พันบาร์เรลต่อวัน จากแหล่งเบญจมาศและแหล่งทานตะวันของบริษัท Chevron ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 8,760 ล้านบาท โดยร้อยละ 49 ของปริมาณการส่งออก ทั้งหมดจะส่งไปยังประเทศสิงคโปร์ สาเหตุที่ต้องส่งออกน้ำมันดิบ เนื่องจากองค์ประกอบของน้ำมันดิบจาก 2 แหล่ง ข้างต้นมีสารโลหะหนัก (สารปรอท) ปนอยู่มาก ซึ่งไม่ตรงกับ specific ที่โรงกลั่นภายในประเทศต้องการ เป็นผลให้ต้องส่งออกเกือบทั้งหมด

3.2 ก๊าซธรรมชาติ

การผลิต ปริมาณการผลิตก๊าซธรรมชาติในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 โดยผลิตอยู่ในระดับ 2,022 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77 ของปริมาณที่ใช้ทั้งหมด ในปีนี้มีแหล่งผลิตแหล่งใหม่เพิ่มขึ้น ได้แก่ แหล่งยะลา ของบริษัททูปโนแคล ได้เริ่มทำการผลิตตั้งแต่เดือนพฤษภาคม เป็นต้นมาและผลิตได้เฉลี่ยที่ระดับ 8 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน

ก๊าซธรรมชาติส่วนใหญ่ถูกผลิตขึ้นจากแหล่งในอ่าวไทย แหล่งผลิตที่สำคัญคือ แหล่งบงกช ผลิตอยู่ที่ระดับ 598 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30 ของปริมาณการผลิตภายในประเทศ รองลงมาได้แก่ ไพลิน เอรಾವัน พูนานและจักรวาล ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การผลิตก๊าซธรรมชาติ
หน่วย : ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน

	ผู้ผลิต	2544	2545 (ม.ค. - ก.ย.)	
			ปริมาณ	สัดส่วน (%)
แหล่งผลิตภายในประเทศ		1,900	2,022	77.1
แหล่งอ่าวไทย		1,783	1,906	72.6
เอราวัน	Unocal	266	271	10.3
ไพลิน	Unocal	212	295	11.2
พูนานและจักรวาล	Unocal	199	228	8.7
สดุล	Unocal	118	117	4.5
กะพงและปลาทอง	Unocal	48	30	1.1
อื่นๆ (7 แหล่ง)	Unocal	186	167	6.4
บงกช	PTT E&P	584	598	22.8
ทานตะวัน	Chevron	52	51	1.9
เบญจมาศ	Chevron	118	148	5.6
มะลิวัน	Chevron	-	1	-
แหล่งบนบก		117	116	4.4
น้ำพอง	Esso	60	59	2.2
สิริกิติ์	Thai Shell	57	57	2.2
แหล่งนำเข้า *		496	601	22.9
ยาดานา	สหภาพพม่า	377	428	16.3
เยตากูน	สหภาพพม่า	119	173	6.6
รวม		2,396	2,624	100.0

* ค่าความร้อนของก๊าซธรรมชาติจากพม่า = 1,000 btu/ลบ.ฟุต

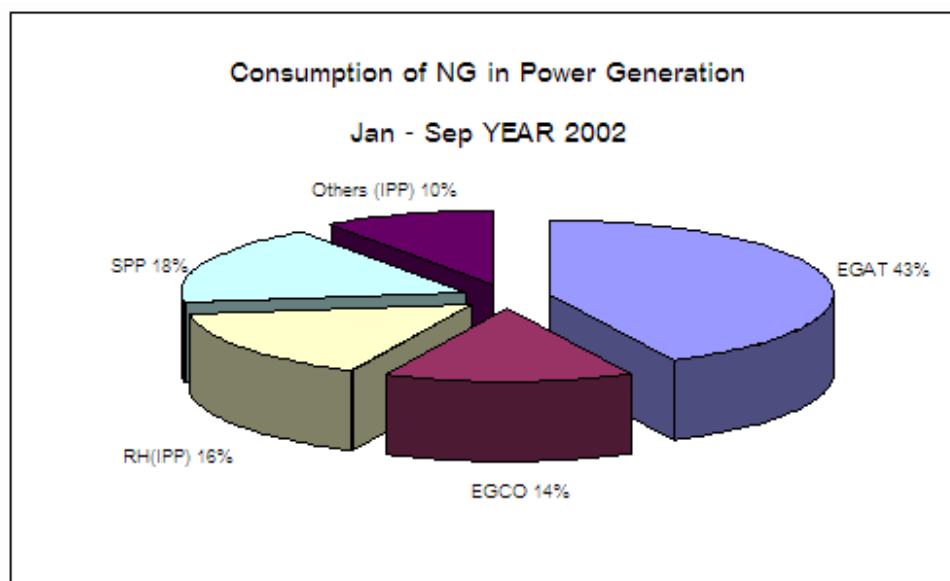
การใช้ การใช้ก๊าซธรรมชาติในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 โดยปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 2,624 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน ประกอบด้วย การใช้ก๊าซธรรมชาติที่ผลิตในประเทศ 2,022 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน (ร้อยละ 77) ก๊าซธรรมชาตินำเข้า 601 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน (ร้อยละ 23) การใช้เพิ่มขึ้นมากในภาคการผลิตไฟฟ้าจากโครงการ IPP โดยเฉพาะโรงไฟฟ้าราชบุรี และจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง และอีกส่วนหนึ่งเป็นการใช้ในภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.3 กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจากระดับ 212 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เป็น 236 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน

การนำเข้า ปริมาณการนำเข้าก๊าซธรรมชาติในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 สูงขึ้นร้อยละ 19.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 คือ เพิ่มขึ้นจากระดับ 503 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เป็น 601 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน ซึ่งเป็นการนำเข้าจากพม่า ประกอบด้วย แหล่งยาดานา จำนวน 428 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน และเยตากุน จำนวน 173 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน เพื่อนำไปใช้ในการผลิตไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าราชบุรี และโรงไฟฟ้าวังน้อย

ตารางที่ 5 การจัดหาและการใช้ก๊าซธรรมชาติ
หน่วย: ล้านลูกบาศก์ฟุต/วัน

ปี	การจัดหา			ไฟฟ้า*	การใช้	
	การผลิต	การนำเข้า	รวม		อุตสาหกรรมและอื่นๆ	รวม
2540	1,564	-	1,564	1,220	344	1,564
2541	1,698	2	1,700	1,345	355	1,700
2542	1,860	2	1,861	1,473	388	1,861
2543	1,948	164	2,113	1,606	507	2,113
2544	1,900	496	2,396	2,087	309	2,396
2545 (ม.ค. – ก.ย.)	2,022	601	2,624	2,263	361	2,624
สัดส่วน (%)						
2543	92.2	7.8	100.0	76.0	24.0	100.0
2544	79.3	20.7	100.0	87.1	12.9	100.0
2545 (มค. – ก.ย.)	77.1	22.9	100.0	86.2	13.8	100.0

*ใช้ใน EGAT, EGGO, ราชบุรี (IPP), IPP, SPP

3.3 ก๊าซธรรมชาติเหลว (NGL)

การผลิตก๊าซธรรมชาติเหลว ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีปริมาณ 10,836 บาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 การใช้ในประเทศอยู่ที่ระดับ 8,157 บาร์เรลต่อวัน เป็นการใช้ในอุตสาหกรรมตัวทำละลาย (Solvent) ทั้งหมด อีกส่วนหนึ่งได้ส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศ

สิงคโปร์ เป็นจำนวน 1,043 บาร์เรลต่อวัน ซึ่งปริมาณการส่งออกได้ลดลงร้อยละ 44.8 เมื่อเทียบกับ 9 เดือนแรกของปีก่อน

ตารางที่ 6 การผลิต การส่งออกและการใช้ NGL

หน่วย : บาร์เรล/วัน

รายการ	2544	2545 (ม.ค. – ก.ย.)		
		ปริมาณ	การเปลี่ยนแปลง (%)	สัดส่วน (%)
การผลิต	9,982	10,836	7.6	
การส่งออก	1,833	1,043	-44.8	
การใช้ภายในประเทศ	7,743	8,157	-8.5	100.0
- กลั่นน้ำมัน	941	-	-100.0	-
- SOLVENT	6,802	8,157	18.1	100.0

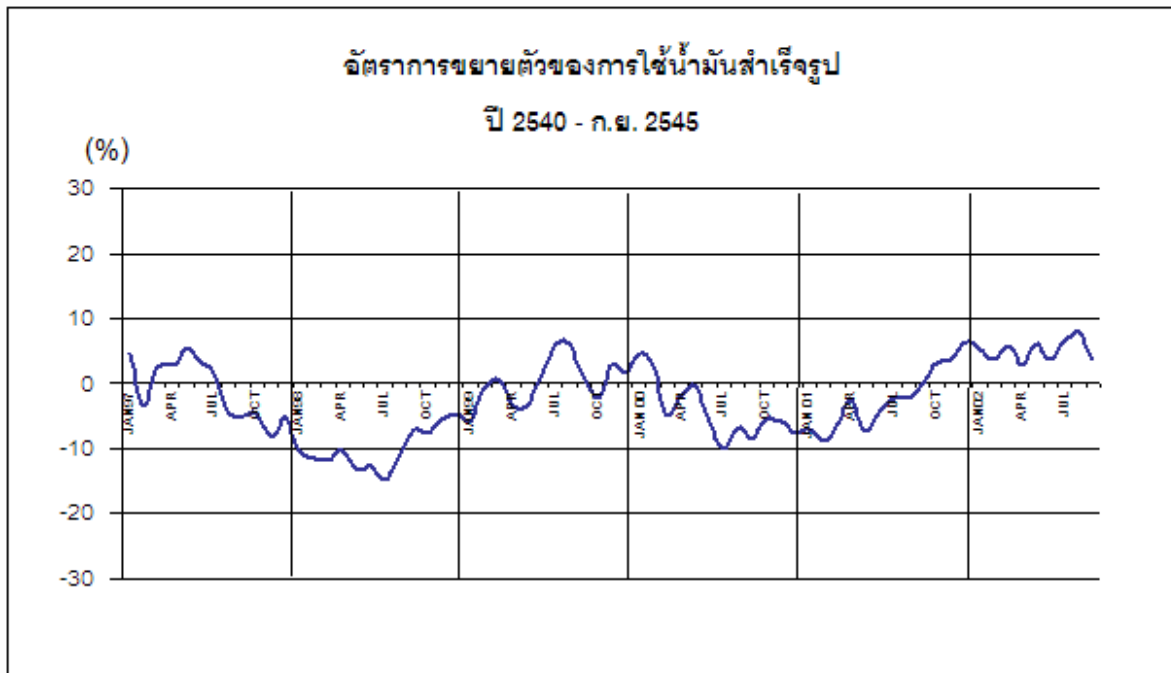
3.4 ผลิตภัณฑ์น้ำมันสำเร็จรูป

การผลิตน้ำมันสำเร็จรูปในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย คือ ร้อยละ 0.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยที่การผลิตน้ำมันสำเร็จรูปหลักเกือบทุกชนิดลดลง ยกเว้น น้ำมันดีเซล และน้ำมันเครื่องบิน ขณะที่ความต้องการใช้น้ำมันสำเร็จรูปเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.2 กล่าวคือ เป็นการเพิ่มขึ้นของน้ำมันฯ ทุกชนิด อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตน้ำมันสำเร็จรูปยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ เป็นผลให้ ในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้มีการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปสุทธิเป็นจำนวน 86 พันบาร์เรลต่อวัน และเป็นการ ส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปทุกชนิด

ตารางที่ 7 การผลิต การใช้ การนำเข้า และการส่งออกน้ำมันสำเร็จรูป ปี 2545 (ม.ค. – ก.ย.)

	ปริมาณ (พันบาร์เรล/วัน)				การเปลี่ยนแปลง (%)			
	การใช้	การผลิต	การนำเข้า	การส่งออก	การใช้	การผลิต	การนำเข้า	การส่งออก
เบนซิน	124.5	140.2	5.2	20.9	6.5	-2.9	256.3	-21.8
เบนซินพิเศษ	50.9	67.4	0.2	17.0	-1.2	-7.1	-	-11.9
เบนซินธรรมดา	73.6	72.8	5.0	3.9	12.6	1.3	245.4	-47.4
ดีเซล	276.7	305.5	15.6	39.1	5.7	7.6	146.2	44.1
น้ำมันก๊าด	1.1	7.3	-	4.3	11.3	-23.5	-	-26.0
น้ำมันเครื่องบิน	64.5	77.5	1.2	12.2	0.9	7.9	3248.1	75.7
น้ำมันเตา	83.9	103.7	-	10.3	5.6	-10.9	-	-65.6
ก๊าซปิโตรเลียมเหลว*	66.8	100.0	-	21.2	4.6	-0.8	-	-14.2
รวม	617.4	734.4	21.9	107.9	5.2	0.9	180.5	-10.8

*ไม่รวมการใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบ

- น้ำมันเบนซิน

การผลิต การผลิตน้ำมันเบนซินในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ลดลงร้อยละ 2.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยการผลิตน้ำมันเบนซินธรรมดาเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 ขณะที่การผลิตเบนซินพิเศษลดลงร้อยละ 7.1 ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับสัดส่วนการใช้ แม้ว่าปริมาณการผลิตน้ำมันเบนซินจะลดลงแต่ยังคงมีปริมาณสูงกว่าความต้องการใช้ในประเทศจำนวน 16 พันบาร์เรลต่อวัน

การใช้ ปริมาณการใช้ในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้อยู่ที่ระดับ 125 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.5 เมื่อเทียบกับ 9 เดือนแรกของปี 2544 ทั้งนี้ ปริมาณการใช้เพิ่มสูงขึ้นมากตั้งแต่ปลายไตรมาสที่ 4 ของปีก่อนต่อเนื่องมาถึงไตรมาสที่ 3 ของปีนี้ เป็นผลมาจากภาวะเศรษฐกิจ ที่ยังคงมีแนวโน้มดีขึ้น สังเกตได้จากปริมาณการจำหน่ายรถยนต์ส่วนบุคคล และรถจักรยานยนต์ที่ยังคงขยายตัวสูงขึ้น ส่วนการใช้เบนซินพิเศษลดลงร้อยละ 1.2 ขณะที่เบนซินธรรมดา มีการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.6 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการรณรงค์ ให้มีการใช้น้ำมันที่มีค่าออกเทนให้เหมาะสมกับประเภทรถ ส่งผลให้มีการใช้น้ำมันเบนซินธรรมดา (ออกเทน 87 และ 91) เพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนการใช้้ำมันเบนซินธรรมดา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 56 ในปีก่อนมาอยู่ที่ร้อยละ 59 ในปีนี้

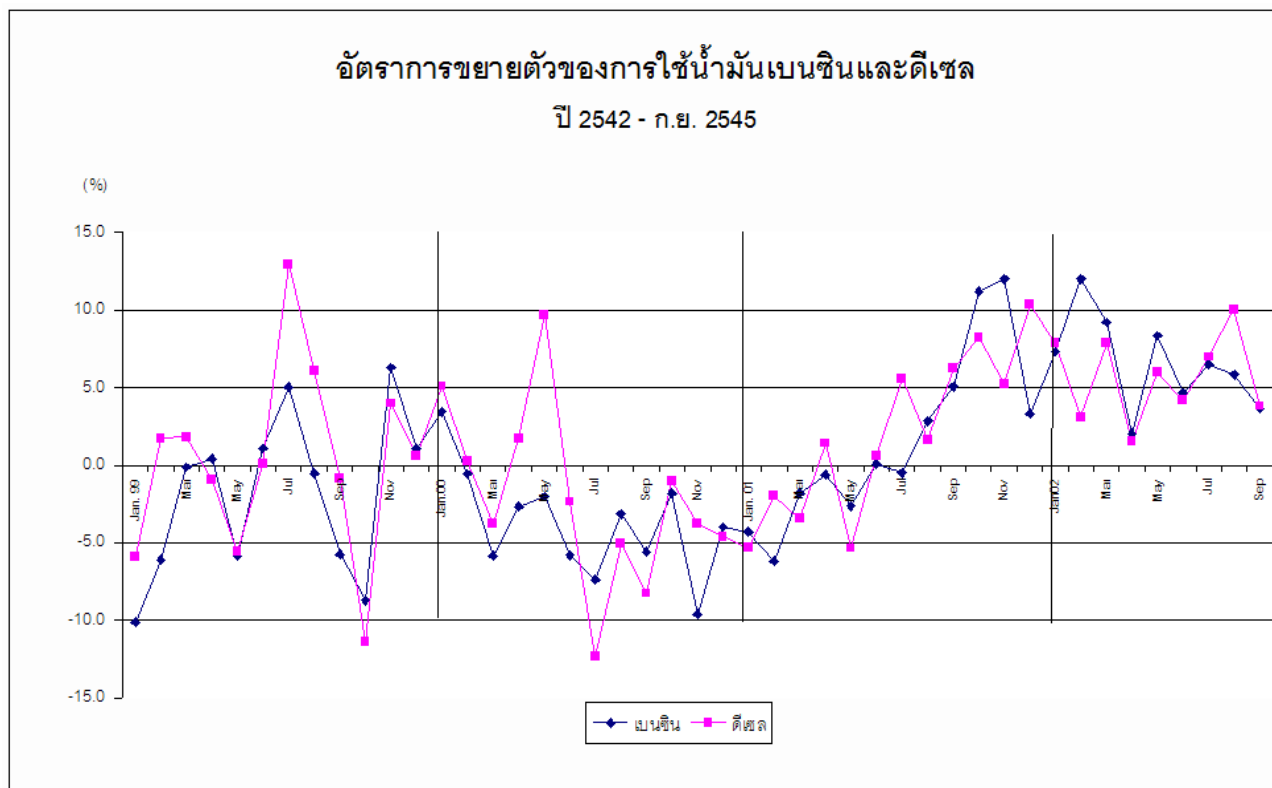
การนำเข้าและส่งออก แม้ว่าปริมาณการผลิตน้ำมันเบนซิน ยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ แต่มีการนำเข้าน้ำมันเบนซินธรรมดา และเบนซินพิเศษ เป็นจำนวนรวม 5.2 พันบาร์เรลต่อวัน ประกอบด้วย เบนซินพิเศษ 0.2 พันบาร์เรลต่อวัน เบนซินธรรมดา 5 พันบาร์เรลต่อวัน ขณะที่มีการส่งออก (เบนซินธรรมดา และเบนซินพิเศษ) เป็นจำนวน 20.9 พันบาร์เรลต่อวัน ส่งผลให้ส่งออก (สุทธิ) 16 พันบาร์เรลต่อวัน

- น้ำมันดีเซล

การผลิต ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 การผลิตน้ำมันดีเซลเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 เมื่อเทียบกับ ช่วงเดียวกันของปี 2544 โดยปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 306 พันบาร์เรลต่อวัน ประกอบด้วย การผลิตน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว 304 พันบาร์เรลต่อวัน และดีเซลหมุนช้า 2 พันบาร์เรลต่อวัน

การใช้ การใช้น้ำมันดีเซลได้เริ่มขยับตัวสูงขึ้น ตั้งแต่ช่วงไตรมาสที่ 4 ปี 2544 ต่อเนื่องมาถึง ไตรมาสที่สองของปีนี้ และได้ปรับตัวลดลงในช่วงปลายไตรมาสที่สาม อย่างไรก็ตาม ภาพรวมการใช้น้ำมันดีเซลในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 กล่าวคือ ปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 277 พันบาร์เรลต่อวัน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจมีแนวโน้มดีขึ้น โดยอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้ เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 และปริมาณการจำหน่ายรถที่ใช้เพื่อการพาณิชย์ได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 44.5 นอกจากนี้ เป็นผลมาจากการนำไปใช้ทดสอบการเดินเครื่องของระบบ Combine Cycle ที่โรงไฟฟ้าราชบุรี ก่อนโอนให้บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี โฮลดิ้ง จำกัด

การนำเข้าและส่งออก การนำเข้าน้ำมันดีเซลในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ได้เพิ่มขึ้นมาก จากระดับ 6 พันบาร์เรลต่อวัน ในปีก่อนเป็น 16 พันบาร์เรลต่อวันในปีนี้เป็น การนำเข้าดีเซลหมุนเร็วทั้งหมด เช่นเดียวกับการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากระดับ 27 พันบาร์เรลต่อวัน ในช่วง 9 เดือนแรกของปีก่อน เป็น 39 พันบาร์เรลต่อวัน ในปีนี้ จึงมีปริมาณส่งออก (สุทธิ) จำนวน 24 พันบาร์เรลต่อวัน

- น้ำมันเตา

การผลิต การผลิตน้ำมันเตาในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ลดลงจากระดับ 117 พันบาร์เรล ต่อวัน เป็น 104 พันบาร์เรลต่อวัน หรือลดลงร้อยละ 10.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 อย่างไรก็ตาม ปริมาณการผลิตยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ภายในประเทศ

การใช้ ปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 84 พันบาร์เรลต่อวัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 เมื่อเทียบกับช่วง เดียวกันของปีก่อน เป็นการเพิ่มขึ้นของการใช้ในภาคอุตสาหกรรมถึงร้อยละ 11.2 เนื่องจากเศรษฐกิจได้ปรับตัว ดีขึ้น ขณะที่การใช้เพื่อเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ลดลง ร้อยละ 24.6 ตามนโยบายของรัฐบาลให้ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า โดยใช้ ก๊าซธรรมชาติทดแทน

การนำเข้าและส่งออก เนื่องจากปริมาณการผลิตในประเทศยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ จึง ไม่มี การนำเข้าน้ำมันเตาตั้งแต่ปี 2544 มาจนถึง 9 เดือนแรกของปี 2545 ขณะที่ปริมาณการส่งออกอยู่ที่ ระดับ 10 พันบาร์เรลต่อวัน

ตารางที่ 8 ปริมาณการใช้เชื้อเพลิงในการผลิตกระแสไฟฟ้า

ชนิดของเชื้อเพลิง	2544	2545 (ม.ค. - ก.ย.)	
		ปริมาณเชื้อเพลิง	การเปลี่ยนแปลง (%)
ก๊าซธรรมชาติ (ล้านลบฟ./วัน)	1,504	1,649	6.7
น้ำมันเตา (ล้านลิตร)	647	404	-24.6
ลิกไนต์ (พันตัน)	15,744	11,106	-4.6
ดีเซล (ล้านลิตร)	75	39	-10.0

- น้ำมันเครื่องบิน

การผลิตน้ำมันเครื่องบินในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 7.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 การใช้เพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.9 ส่วนปริมาณการนำเข้าในปีเพิ่มขึ้นมาก กล่าวคือ เพิ่มขึ้นจากระดับ 0.03 พันบาร์เรลต่อวัน เป็น 1.2 พันบาร์เรลต่อวัน อย่างไรก็ตาม ในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้ มีการส่งออกน้ำมันเครื่องบินเป็นจำนวน 12 พันบาร์เรลต่อวัน เป็นผลให้มีการส่งออก (สุทธิ) จำนวน 11 พันบาร์เรลต่อวัน

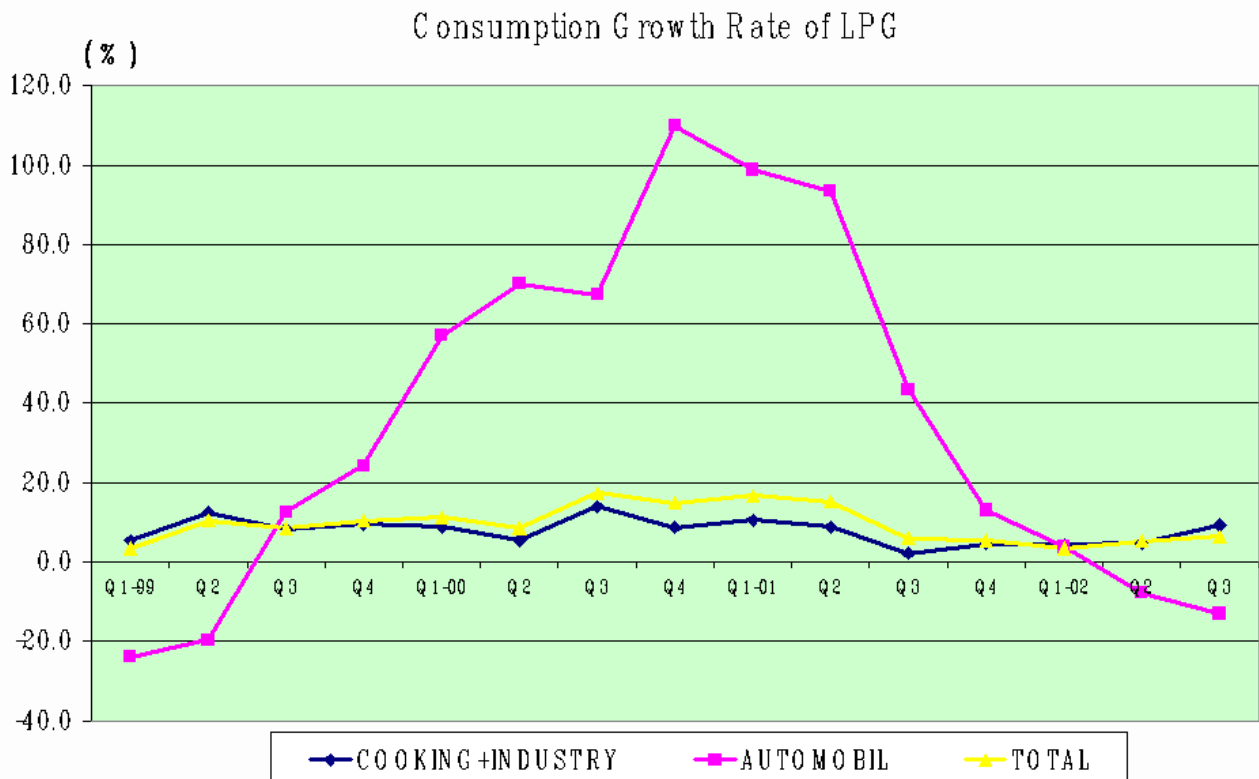
- ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG)

การผลิต การผลิตก๊าซปิโตรเลียมเหลวในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีปริมาณ 100 พันบาร์เรลต่อวัน ลดลงร้อยละ 0.8 แยกเป็นการผลิตจากโรงแยกก๊าซของ ปตท. (โรงที่ 1 – 4) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 47 โรงแยกก๊าซไทยเชลล์ ร้อยละ 3 ที่เหลือร้อยละ 50 เป็นการผลิตจากโรงกลั่นน้ำมันและอื่นๆ ทั้งนี้ปริมาณการผลิตยังคงสูงกว่าความต้องการใช้ในประเทศ

การใช้ ปริมาณการใช้ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.0 โดยการใช้อยู่ที่ระดับ 79 พันบาร์เรลต่อวัน แยกเป็นการใช้ LPG เป็นเชื้อเพลิง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85 ของปริมาณการใช้ทั้งหมด ที่เหลือใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15

การใช้ LPG เป็นเชื้อเพลิง ประกอบด้วย การใช้ในครัวเรือน ในรถยนต์ และในอุตสาหกรรม โดยการใช้ในครัวเรือน มีสัดส่วนสูงสุด กล่าวคือ ร้อยละ 70 ของปริมาณการใช้เป็นเชื้อเพลิง โดยปริมาณการใช้อยู่ที่ระดับ 47 พันบาร์เรลต่อวัน ที่เหลือเป็นการใช้ในอุตสาหกรรม และในรถยนต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19 และ 11 ตามลำดับ โดยที่การใช้ในรถยนต์ได้ลดลงร้อยละ 6.0 เนื่องจากการปรับราคาขายปลีก LPG มีราคาเพิ่มสูงขึ้น และจำนวนรถแท็กซี่ที่เปลี่ยนมาใช้เชื้อเพลิง LPG เริ่มอึมตัว

สำหรับการใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีปริมาณ 12 พันบาร์เรลต่อวัน ซึ่งใกล้เคียงกับปีก่อน

การนำเข้าและการส่งออก เนื่องจากประเทศไทยสามารถผลิตก๊าซปิโตรเลียมเหลวได้มากกว่าความต้องการใช้ในประเทศ จึงไม่มีการนำเข้า ขณะที่มีการส่งออกอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่ส่งออกไปยังประเทศในเอเชีย ได้แก่ จีน มีสัดส่วนสูงสุดคือร้อยละ 39 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์ เวียดนาม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29 และ 16 ตามลำดับ โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้ส่งออกเป็นจำนวน 21 พันบาร์เรลต่อวัน

ตารางที่ 9 การใช้ LPG

หน่วย : พันบาร์เรลต่อวัน

	2544	2545 (ม.ค. – ก.ย.)		
		ปริมาณ	สัดส่วน (%)	การเปลี่ยนแปลง (%)
ครัวเรือน	46	47	59.4	3.0
อุตสาหกรรม	11	13	16.0	19.5
รถยนต์	8	7	9.5	-6.0
อุตสาหกรรมปิโตรเคมี	12	12	15.1	0.3
รวม	77	79	100.0	4.0

3.5 ถ่านหิน/ลิกไนต์

การผลิต การผลิตลิกไนต์ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีปริมาณ 14.7 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544 แยกเป็นการผลิตจากเหมืองแม่เมาะและกระบี่ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย จำนวน 11.3 ล้านตัน หรือลดลงร้อยละ 2.3 โดยมีสัดส่วนการผลิตคิดเป็นร้อยละ 77 ของปริมาณการผลิตทั้งหมด ที่เหลือผลิตจากเหมืองเอกชน ปริมาณการผลิตอยู่ที่ระดับ 3.4 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.0 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23

การใช้ ปริมาณการใช้ลิกไนต์ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน การใช้อยู่ที่ระดับ 14.7 ล้านตัน ประกอบด้วย การใช้ในภาคการผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. คิดเป็นร้อยละ 76 ที่เหลือนำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24 การใช้ในอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 19.3 ทั้งนี้เนื่องจากการนำไปใช้ในอุตสาหกรรมการผลิตปูนซีเมนต์ที่ขยายตัวสูงมาก ตามการฟื้นตัวของ อสังหาริมทรัพย์ สำหรับการนำเข้าถ่านหินนำเข้าในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.6 เป็นผลให้การใช้ถ่านหิน/ลิกไนต์ในช่วง 9 เดือนแรกของปีนี้ ยังคงขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.7

การนำเข้า ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ปริมาณการนำเข้าถ่านหินเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยนำเข้าเป็นจำนวน 4.0 ล้านตัน เพื่อนำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าในโครงการ SPP ประมาณ 1.8 ล้านตัน (ร้อยละ 45) และใช้ในภาคอุตสาหกรรม 2.2 ล้านตัน (ร้อยละ 55)

ตารางที่ 10 การผลิตและการใช้ลิกไนต์/ ถ่านหิน
หน่วย : พันตัน

	2544	2545 (ม.ค. – ก.ย.)		
		ปริมาณ	อัตราเพิ่ม (%)	สัดส่วน (%)
การผลิตลิกไนต์	19,607	14,654	0.3	100.0
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ	15,447	11,261	-2.3	76.8
เหมืองเอกชน	4,160	3,393	10.0	23.2
- บ้านปู	2,622	2,089	7.4	14.3
- ลานนา	979	557	-25.8	3.8
- อื่นๆ	559	747	91.7	5.1
การนำเข้าถ่านหิน	4,945	3,953	7.3	
Supply	24,552	18,607	1.7	
การใช้ลิกไนต์	19,935	14,706	0.4	100.0
ผลิตกระแสไฟฟ้า	15,744	11,105	-4.6	75.5
อุตสาหกรรม	4,190	3,601	19.3	24.5
การใช้ถ่านหิน	4,945	3,953	7.3	100.0
ผลิตกระแสไฟฟ้า (SPP)	2,150	1,764	9.4	44.6
อุตสาหกรรม	2,795	2,189	5.6	55.4
Demand	24,880	18,659	1.7	

3.6 ไฟฟ้า

กำลังการผลิตติดตั้ง กำลังการผลิตติดตั้งไฟฟ้า ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) การรับซื้อจากเอกชน และไฟฟ้านำเข้าในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีจำนวน 23,754 เมกะวัตต์ โดยเป็นกำลังผลิตติดตั้งของ กฟผ. 15,000 เมกะวัตต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63 รับซื้อจาก IPP 6,346 เมกะวัตต์

คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27 รับซื้อจาก SPP 1,768 เมกะวัตต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7 และนำเข้าจาก สปป.ลาว และ มาเลเซีย 640 เมกะวัตต์ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3

**ตารางที่ 11 กำลังผลิตติดตั้งไฟฟ้า
ณ กันยายน 2545
หน่วย : เมกะวัตต์**

	กำลังผลิตติดตั้ง	สัดส่วน (%)
การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)	15,000	63
ผู้ผลิตไฟฟ้าอิสระ (IPP)	6,346	27
ผู้ผลิตไฟฟ้าย่อยเล็ก (SPP)	1,768	7
นำเข้า	640	3
รวม	23,754	100

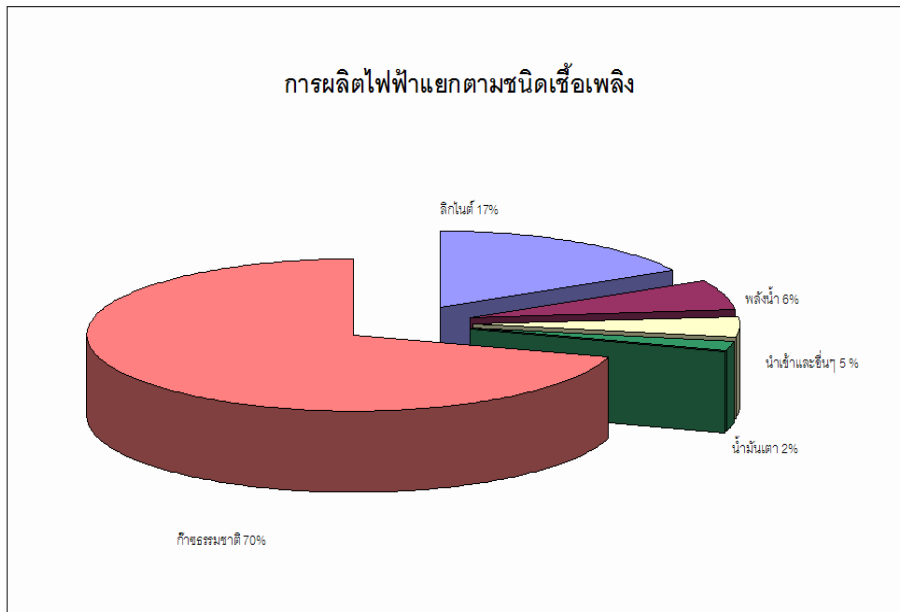
การผลิตพลังงานไฟฟ้า ปริมาณการผลิตพลังงานไฟฟ้าของประเทศในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีจำนวน 83,347 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 5.7 ประกอบด้วยการผลิตของ กฟผ. คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 56 ที่เหลือเป็นการรับซื้อจากเอกชน การนำเข้า และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 44

ความต้องการไฟฟ้าสูงสุดในช่วง 9 เดือนแรกนี้อยู่ที่เดือนเมษายน ณ ระดับ 16,681 กิกะวัตต์ สูงกว่าความต้องการไฟฟ้าสูงสุดของปี 2544 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 16,126 กิกะวัตต์ เป็นผลให้มีค่าตัวประกอบการใช้ไฟฟ้าเฉลี่ย (Load Factor) อยู่ที่ระดับร้อยละ 76.3 และมีอัตรากำลังผลิตสำรองไฟฟ้าต่ำสุด (Reserved Margin) อยู่ที่ระดับร้อยละ 27.5

ตารางที่ 12 ความต้องการไฟฟ้าและค่าตัวประกอบการใช้ไฟฟ้า

ปี	ความต้องการไฟฟ้าสูงสุด (เมกะวัตต์)	ค่าตัวประกอบการใช้ไฟฟ้า (ร้อยละ)	กำลังผลิตสำรองไฟฟ้าต่ำสุด (ร้อยละ)
2536	9,839	74.2	12.1
2537	11,064	74.3	13.6
2538	12,268	74.9	5.6
2539	13,311	75.1	8.6
2540	14,506	73.5	8.3
2541	14,180	73.4	20.1
2542	13,712	76.1	22.1
2543	14,918	75.2	22.0
2544	16,126	73.5	30.9
2545 (มค.-กย.)	16,681	76.3	27.5

การผลิตพลังงานไฟฟ้า ประกอบด้วยพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากเชื้อเพลิงชนิดต่างๆ คือ จากก๊าซธรรมชาติ (รวม EGCO IPP และ SPP) จำนวน 58,685 กิกะวัตต์ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70 จากถ่านหิน/ลิกไนต์ จำนวน 14,068 กิกะวัตต์ชั่วโมง หรือร้อยละ 17 จากพลังน้ำ 5,267 กิกะวัตต์ชั่วโมง หรือร้อยละ 6 จากน้ำมันเตา จำนวน 1,591 กิกะวัตต์ชั่วโมง หรือร้อยละ 2 และจากแหล่งอื่นๆ รวมทั้งการนำเข้าไฟฟ้าจากลาวและมาเลเซีย จำนวน 3,737 กิกะวัตต์ชั่วโมง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5

การผลิตพลังงานไฟฟ้าตามชนิดของเชื้อเพลิงที่สำคัญ พอสรุปได้ดังนี้

- การผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติ ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2544 ร้อยละ 8.5 สาเหตุสำคัญเนื่องจากบริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรี โฮลดิ้ง จำกัด ได้รับโอนโรงไฟฟ้าราชบุรีพลังความร้อนร่วมชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซึ่งมีกำลังการผลิตติดตั้งรวม 1,450 เมกะวัตต์ จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2545 ซึ่งใช้ก๊าซธรรมชาติ เป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้า ส่งผลให้ปริมาณการผลิตไฟฟ้าจากก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้น และประกอบกับบริษัท บ่อวิน เพาเวอร์ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด มีกำลังการผลิตติดตั้ง 713 เมกะวัตต์ ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าได้เริ่มทดลองจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. ตั้งแต่เดือนมกราคม 2545 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ เป็นเชื้อเพลิงได้จ่ายไฟฟ้าเข้ามาเสริมในระบบ กฟผ. มากขึ้น
- การผลิตไฟฟ้าจากถ่านหิน/ลิกไนต์ ลดลงร้อยละ 6.7 เนื่องจากการผลิตไฟฟ้าของ กฟผ. ที่ใช้ลิกไนต์เป็นเชื้อเพลิงลดลงถึงร้อยละ 6.3
- ผลิตไฟฟ้าจากน้ำมันเตา ได้ลดลงถึงร้อยละ 19.9 เมื่อเทียบกับ 9 เดือนแรกของปี 2544 ซึ่งเป็นผลจากนโยบายของรัฐบาลให้ กฟผ. ลดการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงในการผลิตไฟฟ้าและทดแทน โดยการใช้ก๊าซธรรมชาติ
- การผลิตไฟฟ้าจากพลังน้ำ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน
- การผลิตไฟฟ้าจากน้ำมันดีเซล เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 เมื่อเทียบกับ 9 เดือนแรกของปี 2544 เนื่องจาก กฟผ. ได้ทำการทดสอบการเดินเครื่องในระบบ Combine Cycle โดยใช้น้ำมันดีเซลที่โรงไฟฟ้าราชบุรี
- การนำเข้าไฟฟ้าจาก สปป. ลาว และมาเลเซียในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 ลดลงร้อยละ 2.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2544

การใช้ไฟฟ้า

ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 อยู่ระดับที่ 74,191 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจาก 9 เดือนแรกของปีที่ผ่านมา ร้อยละ 5.6 โดยสาขาธุรกิจและสาขาอุตสาหกรรมได้มีการใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.0 และ 6.6 ตามลำดับ ขณะที่บ้านและที่อยู่อาศัย มีการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 สำหรับภาคเกษตรและลูกค้าตรง กฟผ. มีการใช้เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 และ 13.3 ตามลำดับ

การใช้ไฟฟ้าในเขตนครหลวง ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน การใช้ไฟฟ้าได้เพิ่มขึ้นทุกสาขา กล่าวคือ สาขาธุรกิจและสาขาอุตสาหกรรม มีการใช้ไฟฟ้า 9,115 และ 10,324 กิกะวัตต์ชั่วโมง ตามลำดับ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 สำหรับประเภทบ้านและที่อยู่อาศัย มีการใช้ไฟฟ้า 5,777 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.9

การใช้ไฟฟ้าในเขตภูมิภาค ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยสาขาธุรกิจและสาขาอุตสาหกรรม มีการใช้ไฟฟ้าอยู่ในระดับ 8,597 และ 23,101 กิกะวัตต์ชั่วโมง ตามลำดับ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.6 ส่วนการใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านและที่อยู่อาศัยมีการใช้ไฟฟ้า 10,755 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6

ในส่วนลูกค้าตรงของ กฟผ. ความต้องการใช้ไฟฟ้าในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 อยู่ในระดับ 1,467 กิกะวัตต์ชั่วโมง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปี 2544 ร้อยละ 13.3

ตารางที่ 13 การจำหน่ายไฟฟ้าแยกตามประเภทผู้ใช้
หน่วย : กิกะวัตต์-ชั่วโมง

	2544	2545 (มค. - กย.)	
		ปริมาณ	เปลี่ยนแปลง (%)
การใช้ไฟฟ้าในเขตนครหลวง			
บ้านและที่อยู่อาศัย	7,286	5,777	1.9
ธุรกิจ	11,502	9,115	4.4
อุตสาหกรรม	13,028	10,324	4.4
อื่นๆ	1,872	1,460	2.7
รวม	33,688	26,676	3.8
การใช้ไฟฟ้าในเขตภูมิภาค			
บ้านและที่อยู่อาศัย	13,882	10,775	2.6
ธุรกิจ	10,627	8,597	7.6
อุตสาหกรรม	28,559	23,101	7.6
เกษตรกรรม	179	167	9.3
อื่นๆ	4,214	3,409	7.6
รวม	57,461	46,049	6.4
ลูกค้าตรง กฟผ	1,717	1,467	13.3
รวมทั้งสิ้น	92,866	74,191	5.6

3.7 รายได้สรรพสามิตและฐานะกองทุนน้ำมัน

รายได้ภาษีสรรพสามิตจากน้ำมันสำเร็จรูป ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2545 มีจำนวนประมาณ 51,364 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน 1,189 ล้านบาท เมื่อพิจารณา รายรับ รายจ่ายของกองทุนฯ ในช่วงเดือนมกราคม – กันยายน จะเห็นว่ากองทุนฯ มีรายรับเกิดขึ้นจึงส่งผลให้ฐานะกองทุนติดลบลดลงจาก 10,351 ล้านบาท เมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 2544 เป็นติดลบ 5,310 ล้านบาท ณ สิ้นเดือนกันยายน 2545

ตารางที่ 14 รายได้ภาษีสรรพสามิตและฐานะกองทุน
หน่วย : ล้านบาท

ณ สิ้นปี	ฐานะกองทุนน้ำมัน	รายรับ (รายจ่าย)	ภาษีสรรพสามิต
2535	1,930	(4,717)	40,693
2536	78	(1,852)	44,717
2537	-732	(810)	46,969
2538	-1,116	(384)	54,838
2539	787	1,903	58,899
2540	235	(552)	64,768
2541	4,606	4,371	66,139
2542	4,418	(187)	65,076
2543	-4,673	(9,091)	65,026
2544	-10,351	(5,678)	65,602
2545 ณ สิ้นเดือน ก.ย.	-5,310	5,041	51,364

[กลับสารบัญ](#)

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

การปรับโครงสร้างองค์ประกอบ ของคณะกรรมการด้านพลังงาน

1. คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ

จากการที่รัฐบาลได้มีการกำหนดนโยบายการบริหาร และพัฒนาของประเทศใหม่ โดยการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนราชการใหม่ ตามกฎหมายปฏิรูประบบราชการ พ.ศ. 2545 ที่ประกอบด้วยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างส่วนราชการ โดยมีกระทรวงเพิ่มขึ้นเป็น 20 กระทรวง และส่วนราชการระดับกรมเพิ่มขึ้นเป็น 142 กรม สำหรับในส่วนพระราชบัญญัติปรับปรุงฯ ได้มีการแก้ไขบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ใหม่ กล่าวคือ ให้เปลี่ยนคำว่า "สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ" เป็น "สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน" คำว่า "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน" เป็น "รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน" คำว่า "อธิบดีกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน" เป็น "อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน" และคำว่า "เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ" เป็น "ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน" ทั้งนี้ ผลจากการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องจึงทำให้มีกระทรวงพลังงานเกิดขึ้น โดยมีนายพงศ์เทพ เทพกาญจนา เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ซึ่งประกอบด้วย 4 กรม ได้แก่ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กรมธุรกิจพลังงาน กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน นอกจากนี้ ได้ทำให้องค์ประกอบคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.) เปลี่ยนแปลงไปเพียงเล็กน้อย และประกอบด้วยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 300/2545 เรื่องมอบหมายและมอบอำนาจให้ รองนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี โดยรองนายกรัฐมนตรี (นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช) ปฏิบัติหน้าที่ประธานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ จึงทำให้องค์ประกอบของ กพช. เปลี่ยนเป็นดังนี้

1) รองนายกรัฐมนตรี (นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช)	ประธานกรรมการ
2) รองนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง	กรรมการ
5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
6) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
7) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
8) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
9) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
10) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
11) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
12) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
13) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
14) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
15) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	
16) พลังงาน	กรรมการ
17) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและเลขาธิการ

2. คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน

จากภายหลังการปรับโครงสร้างระบบราชการใหม่ ทำให้บางหน่วยราชการ ถูกสับเปลี่ยนกระทรวงที่ต้องสังกัดใหม่ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการต่างๆ ด้านพลังงานเกิดการติดขัด อาทิเช่น คณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน จึงได้นำเสนอในการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ 5/2545 (ครั้งที่ 92) เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 ให้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการต่างๆ ทางด้านพลังงาน ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานขึ้น เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน โดยมีองค์ประกอบคณะกรรมการ จำนวน 11 คน ซึ่งต่อมาได้มีคำสั่งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ 4/2545 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน โดยให้ยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ 4/2543 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2543 และให้แต่งตั้ง **คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กพง.)** ขึ้น โดยมีองค์ประกอบคือ

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	ประธานกรรมการ
2) ปลัดกระทรวงพลังงาน	กรรมการ
3) ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
4) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
5) ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
6) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
7) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
8) เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
9) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	กรรมการ
10) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและเลขาธิการ
11) ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการ

โดยคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

1. เสนอแนะนโยบาย แผนการบริหารและพัฒนา และมาตรการทางด้านพลังงาน
2. เสนอความเห็นเกี่ยวกับแผนงาน และโครงการทางด้านพลังงาน ของหน่วยงาน รวมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดลำดับความสำคัญของแผนงานและโครงการดังกล่าวด้วย
3. กำหนดราคาและอัตราเงินกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง ตามกรอบและแนวทางที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติงานอื่น ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย ในการบริหารกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และตามกฎหมายว่าด้วยการแก้ไข และป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง
4. เสนอแนะนโยบายและมาตรการทางด้านราคาพลังงาน และกำกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราค่าไฟฟ้า ตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ
5. พิจารณาและเสนอความเห็น ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และมาตรการอื่นๆ ที่จะออกตามกฎหมาย ว่าด้วยการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน
6. ขอให้กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือบุคคลใดๆ เสนอรายละเอียดทางวิชาการ การเงิน สถิติ และเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนการบริหารและพัฒนาพลังงานของประเทศได้
7. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ หรือประธานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติมอบหมาย
8. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการช่วยปฏิบัติงานในหน้าที่ตามความจำเป็น

3. คณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง

จากนโยบายด้านพลังงานของรัฐบาลที่สนับสนุนให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติทดแทนน้ำมันเพลิงให้มากขึ้น สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน จึงได้เสนอในการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่ง

ชาติ ครั้งที่ 5/2545 (ครั้งที่ 92) ให้มีการพิจารณาเรื่องการส่งเสริม และสนับสนุนการนำก๊าซธรรมชาติ มาใช้เป็นเชื้อเพลิง ในภาคการขนส่ง โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้น 1 คณะ เพื่อช่วยในการ ดำเนินการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติ ให้เป็นไปตามแนวทาง ที่ถูกต้องและเหมาะสม และที่ประชุม ได้มีมติให้ แต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง ขึ้น โดยมีองค์ ประกอบและหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

องค์ประกอบ

1) ปลัดกระทรวงพลังงาน	ประธานกรรมการ
2) ปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
3) อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ	กรรมการ
4) อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน	กรรมการ
5) กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	กรรมการ
6) เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	กรรมการ
7) ผู้อำนวยการองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ	กรรมการ
8) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	กรรมการ
9) นายกษมาคมวิศวกรรมาชนยนต์ไทย	กรรมการ
10) ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
11) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
12) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
13) ผู้แทนผู้ประกอบการแท็กซี่	กรรมการ
14) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและ เลขานุการ
15) ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและผู้ช่วย เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

1. ศึกษาและพิจารณาความเหมาะสมของแนวทางในการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง
2. ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสม ในการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง ต่อสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ก่อนนำเสนอขอความเห็นชอบ ต่อคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติต่อไป
3. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ และคณะทำงานฯ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติของคณะกรรมการฯ ตามที่เห็นสมควร
4. มีอำนาจเชิญผู้แทนของส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงรายละเอียดในข้อเท็จจริง คำอธิบาย คำแนะนำ หรือจัดส่งเอกสารตามที่เห็นสมควร

4. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2545 ได้มีมติรับทราบคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ที่มีบัญชามอบหมายให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) มีอำนาจในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ดูแลและควบคุมการปฏิบัติราชการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยไม่รวมถึงการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล และต่อมา รองนายกรัฐมนตรี (นายพิทักษ์ อินทวิทย์นันท์) ในฐานะประธานกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ จึงได้มีคำสั่งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ที่ 1/2545 และ 2/2545 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการปฏิบัติงาน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม และแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานการป้องกัน และปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม ตามลำดับ โดยทั้ง 2 คณะมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) เป็นประธานกรรมการ

เนื่องจากพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้โอนอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการกำกับ ดูแลงานด้านพลังงานในสำนักนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ไปอยู่ที่กระทรวงพลังงาน และได้มีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ของหน่วยงานเดิม ที่เคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านพลังงาน โดยให้โอนอำนาจหน้าที่เฉพาะด้านพลังงานไปยังหน่วยใหม่ ที่สังกัดกระทรวงพลังงาน ทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการ ที่ทำหน้าที่ในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิด เกี่ยวกับปิโตรเลียม มีการเปลี่ยนแปลงไป และในการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ครั้งที่ 5/2545 (ครั้งที่ 92) ได้มีการพิจารณา เรื่อง การปรับปรุงคณะกรรมการที่เกี่ยวกับน้ำมันเถื่อน ให้สอดคล้องกับการปรับระบบราชการ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการ ขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด เกี่ยวกับปิโตรเลียมแทนคณะกรรมการอำนวยการปฏิบัติงาน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิด เกี่ยวกับปิโตรเลียม และคณะกรรมการประสานงานการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียมที่ถูกยกเลิกไป

ขณะนี้สำนักงานนโยบายและแผนพลังงานได้จัดทำ **ร่างคำสั่งการแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม** เสนอต่อประธาน กพช. เพื่อพิจารณาลงนาม โดยคณะกรรมการดังกล่าว มีองค์ประกอบและหน้าที่ดังนี้

องค์ประกอบ

1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน	ประธานกรรมการ
2) ปลัดกระทรวงพลังงาน	รองประธานกรรมการ
3) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	รองประธานกรรมการ
4) ปลัดกระทรวงการคลัง	รองประธานกรรมการ
5) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	รองประธานกรรมการ
6) ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด	กรรมการ
7) อธิบดีกรมศุลกากร หรือผู้แทน	กรรมการ
8) อธิบดีกรมสรรพสามิต หรือผู้แทน	กรรมการ
9) อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน หรือผู้แทน	กรรมการ
10) อธิบดีกรมประมง หรือผู้แทน	กรรมการ
11) อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี หรือผู้แทน	กรรมการ
12) อธิบดีกรมสรรพากร หรือผู้แทน	กรรมการ
13) อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือผู้แทน	กรรมการ
14) กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ
15) ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและเลขานุการ
16) ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
17) ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
18) ผู้แทนกรมสรรพสามิต	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจและหน้าที่

1. พิจารณาและเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม
2. รับมอบนโยบายจากคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีนำมาสู่แผนงานปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. ติดตาม ดูแล ประสาน สนับสนุน และเร่งรัดการดำเนินงาน ของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม

4. ขอให้กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจหรือบุคคลใดๆ เสนอรายละเอียดทางวิชาการ การเงิน สถิติ และเรื่องต่างๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการวางแผนปฏิบัติงานป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม
5. พิจารณาเสนอแนะและประสานการจัดทำงบประมาณของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การใช้งบประมาณในภาพรวมเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
6. พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม
7. กำกับ ดูแล และควบคุมการปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับปิโตรเลียม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ
8. ประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ตามแผนงานโครงการที่กำหนด
9. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน ชุดปฏิบัติการร่วม เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานในหน้าที่ตามความจำเป็น
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงานมอบหมาย

[กลับสารบัญ](#)

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

นโยบายด้านอนุรักษ์พลังงาน

แผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554

1. ความเป็นมา

นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2544 แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลและติดตามการดำเนินงานตามนโยบายประหยัดพลังงานของประเทศขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลให้การดำเนินการลดปริมาณการใช้พลังงานของประเทศเกิดผลอย่างจริงจัง คล่องตัว รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนบรรลุผลสำเร็จตามแนวนโยบายของรัฐ ซึ่งต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 3 คณะ ประกอบด้วย 1) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน อาคารและบ้าน 2) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง และ 3) คณะอนุกรรมการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียน เพื่อร่วมจัดทำแผนและเป้าหมายการอนุรักษ์พลังงานของประเทศให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งคณะกรรมการแต่ละด้านได้มีการประชุมร่วมกันหลายครั้ง โดยเชิญผู้แทนทั้งภาครัฐราชการและเอกชนทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายองค์กรเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็น เพื่อจัดทำแผนและเป้าหมายการอนุรักษ์พลังงานของประเทศในระยะต่อไป ต่อมาได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554 ขึ้น และได้นำเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2545 และวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 ตามลำดับ

2. กรอบความคิดและแนวทางในการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงาน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 เห็นชอบแนวทางการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ

2.1 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2545 - 2554 มีกรอบความคิดและแนวทางหลักๆ ดังนี้

- (1) เร่งเตรียมการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการพลังงานให้เหมาะสม และแก้ไขกฎหมายระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง ให้เอื้ออำนวยต่อโครงสร้างใหม่
- (2) เร่งให้มีการพัฒนาพลังงานจากเชื้อเพลิงที่เป็นชีวมวลและพลังงานทดแทนอื่นๆ เพื่อช่วยลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงและพลังงานนำเข้า ซึ่งต้องคำนึงถึงความพร้อมของนโยบายด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย
- (3) เร่งจัดทำแผนประหยัดและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุกสาขา โดยเน้นการประหยัดพลังงานในภาคขนส่ง และให้ความสำคัญกับงานศึกษาวิจัยอย่างจริงจัง พร้อมทั้งเร่งพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและปริมาณที่เพียงพอและวางรากฐานการสร้างความรู้เพื่อพัฒนาประเทศในระยะยาว
- (4) เร่งสร้างเครือข่ายเพื่อรณรงค์เรื่องการอนุรักษ์พลังงาน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากทั้งนักวิชาการและภาคเอกชน

2.2 องค์ประกอบของแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงานของประเทศ ในช่วงปี พ.ศ. 2545 – 2554 ประกอบด้วย 4 ด้านหลัก คือ

(1) ด้านการอนุรักษ์พลังงาน ประกอบด้วย

- **การอนุรักษ์พลังงานในโรงงาน/อาคารและบ้านที่อยู่อาศัย** มุ่งส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะและการให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์พลังงาน การพัฒนาบุคลากร พร้อมทั้งเร่งปรับปรุงกฎกระทรวง ระเบียบและขั้นตอนการดำเนินงานตาม พ.ร.บ.การส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535 ตลอดจนปรับปรุงรูปแบบของการให้การสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ซึ่งจะส่งผลให้ความต้องการใช้พลังงานของประเทศภายใน 10 ปีข้างหน้าลดลงในอัตราร้อยละ 4.21 หรือคิดเป็นจำนวนรวม 1,862.8 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี
- **การอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง** มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการจราจร และการขนส่งคนและสินค้า รวมทั้งการดำเนินการที่ทำให้มีการนำรถใหม่ที่มีประสิทธิภาพการใช้น้ำมันสูง และมีมลพิษต่ำมาใช้แทนรถเก่า รวมทั้งสนับสนุนให้มีการขนส่งสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพพร้อมกับส่งเสริมการขนส่งสาธารณะให้เป็นระบบขนส่งหลักของประเทศ ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้ประกอบการขนส่งรายย่อยรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งธุรกิจศูนย์ขนส่งสินค้า (Depot) กระจายทั่วประเทศ ซึ่งหากการดำเนินการตามแผนประสบผลสำเร็จ คาดว่าจะช่วยลดความต้องการใช้น้ำมันและเชื้อเพลิงอื่นๆ ของประเทศ ภายใน 10 ปีข้างหน้า ลดลงในอัตราร้อยละ 22.16 หรือคิดเป็นจำนวนรวม 7,094.65 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี

(2) ด้านการใช้พลังงานหมุนเวียน มุ่งสนับสนุนให้ทุนการศึกษา ทุนวิจัย และทุนพัฒนา นักวิจัยในแต่ละเทคโนโลยี และเร่งสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ และผู้แทนประชาชน ตลอดจน เร่งทำให้ราคาซื้อขายไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (Small Power Producer : SPP) ที่ใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นเชื้อเพลิงอยู่ในระดับที่เหมาะสม รวมทั้ง เร่งแก้ไขระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ขนาดเล็กมาก และสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูล เพื่อทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้บริการข้อมูลในด้านพลังงานหมุนเวียน หากแผนการส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพในระยะ 10 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีการใช้พลังงานหมุนเวียน ร้อยละ 9.39 ซึ่งจะช่วยลดการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ได้ถึง 5,068.83 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี

(3) ด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มจำนวนและคุณภาพของบุคลากรให้เพียงพอในการนำเป้าหมายของแผนอนุรักษ์พลังงานไปสู่การปฏิบัติ โดยมุ่งดำเนินการให้เกิดองค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานหมุนเวียน บูรณาการอยู่ในหลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษาของประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้ว ให้ได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติมด้านการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานหมุนเวียน

(4) ด้านการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงความสำคัญและผลกระทบของการใช้พลังงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพที่มีต่อเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเผยแพร่วิธีการประหยัดพลังงานที่ทำได้ง่ายในชีวิตประจำวันและมีการลงทุนต่ำหรือไม่มีเลย ตลอดจนรายงานผลสำเร็จและผลตอบแทนการลงทุนในการอนุรักษ์พลังงาน และการใช้พลังงานหมุนเวียนให้ประชาชนทราบ เพื่อจูงใจให้มีผู้อนุรักษ์พลังงานและใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้น

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

เมื่อแผนยุทธศาสตร์การอนุรักษ์พลังงาน ในช่วงปี 2545 – 2554 ได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังแล้ว จะทำให้เกิดการใช้พลังงานอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยลดความต้องการใช้พลังงานของประเทศลง โดยจะมีการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียนมากขึ้นซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพาเชื้อเพลิงจากต่างประเทศลง และจะทำให้ประชาชนทั่วไปได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประหยัดพลังงาน และหันมาใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนจะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานหมุนเวียนมากขึ้น

มาตรการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง

1. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2542 เห็นชอบเรื่องสถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ผลกระทบ และทางเลือก โดยให้เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน โดยเร่งรัดดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พลังงานให้มีประสิทธิภาพและเห็นผลเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น และในส่วนการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่งได้กำหนดให้มีการดำเนินการ ดังนี้

1.1 **มาตรการระยะสั้น** ได้กำหนดให้ข้าราชการ และผู้นำทางสังคมประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างในการประหยัดพลังงาน และรณรงค์ให้มีการลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล โดยส่งเสริมให้มีการใช้พาหนะร่วมกันไปที่หมายเดียวกัน (Car Pool) และการใช้รถจักรยานและบริการขนส่งมวลชน ตลอดจนลดการเดินทางด้วยการติดต่อสื่อสารในลักษณะอื่นๆ แทน นอกจากนี้ ให้จัดการจราจรโดยร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้สิทธิลดภาระ และรถยนต์ส่วนบุคคลที่มีผู้โดยสารตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ได้สิทธิในการใช้เส้นทางด่วน เป็นต้น รวมทั้งจัดทำให้มีการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ใช้รถในการวางแผนก่อนเดินทาง และสนับสนุนให้มีการตรวจสอบสภาพและปรับแต่งเครื่องยนต์อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 **มาตรการระยะปานกลาง** โดยการร่วมมือและสนับสนุนองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ในการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ และเร่งรัดการก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนให้แล้วเสร็จตามกำหนด และสนับสนุนการจัดเก็บภาษีเพื่อให้เกิดการใช้รถสาธารณะให้มากที่สุด นอกจากนี้ส่งเสริมการจำหน่ายรถยนต์ประสิทธิภาพสูง โดยใช้เงินจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานสนับสนุนการประชาสัมพันธ์ เพื่อจูงใจให้มีการติดฉลากหรือโฆษณาประชาสัมพันธ์รถยนต์ประสิทธิภาพสูง ตลอดจนส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงที่สะอาด เช่น ก๊าซธรรมชาติอัด (Compressed Natural Gas : CNG) ในรถประจำทางหรือการใช้ยานพาหนะที่สามารถเปลี่ยนชนิดเชื้อเพลิงได้ เช่น Hybrid Vehicles หรือยานพาหนะอื่นที่ประหยัดพลังงานและก่อให้เกิดมลพิษน้อยในเขตเมืองเพื่อช่วยลดมลภาวะทางอากาศ

1.3 **มาตรการระยะยาว** โดยการสนับสนุนกรมการผังเมืองให้นำผังเมืองที่มีผลต่อการลดความต้องการในการเดินทางมาใช้อย่างจริงจัง และโดยการร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการปรับปรุงคุณภาพของโรงเรียนให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความต้องการในการเดินทางและเพิ่มคุณภาพชีวิต

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2543 เห็นชอบแนวทางรณรงค์เพื่อประหยัดน้ำมัน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติให้เกิดการประหยัดน้ำมันอย่างต่อเนื่องในระยะปานกลางและระยะยาว โดยการให้หน่วยงานราชการระดับกรมและวิสาหกิจจัดตั้งคณะทำงาน เพื่อกำหนดแผนงาน และ เป้าหมายในการลดการใช้พลังงานในหน่วยงานของตน และให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) สนับสนุนอย่างจริงจัง ให้เกิดการโอนย้ายข้าราชการมาทำงานใกล้บ้าน รวมทั้งให้กระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงโรงเรียนของรัฐให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน และเร่งรัดนโยบายรับนักเรียนที่มีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียน นอกจากนี้ ให้กระทรวงคมนาคมและกรุงเทพมหานคร สร้างทางจักรยานให้มีเครือข่ายกว้างขวาง และปลอดภัยโดยอาจกำหนดให้ Local Road เป็นทางจักรยานด้วย

คณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงานในการประชุมเมื่อวันที่ 17 และ 22 กันยายน 2544 ได้พิจารณาเรื่องมาตรการประหยัดพลังงาน โดยเห็นชอบให้มีการดำเนินมาตรการเร่งด่วนที่ไม่รุนแรง แต่สามารถปฏิบัติได้ทันทีเพื่อลดการใช้พลังงาน และเพื่อเตรียมพร้อมในการรองรับวิกฤตการณ์ด้านพลังงาน โดยเร่งดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พลังงาน การรณรงค์และขอความร่วมมือให้มีการประหยัดพลังงาน การกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย และเร่งดำเนินการอนุรักษ์พลังงานในส่วนราชการ

2. การดำเนินการ

ภาครัฐได้มีการดำเนินการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่งให้สอดคล้องกับมาตรการที่ออกไปดังนี้

2.1 การดำเนินกิจกรรม Car Free Day ในวันที่ 22 กันยายน 2543 ได้มีการจัดกิจกรรมหลายกิจกรรม เช่น การเผยแพร่เอกสารเรื่อง " วิธีประหยัดน้ำมัน " การเผยแพร่โปสเตอร์ " In town without my car : 22 กันยายน จอดรถไว้บ้านช่วยกันประหยัดน้ำมัน " และร่วมเดินรณรงค์ในวันคาร์ฟรีเดย์ เป็นต้น และ ผลจากการร่วมรณรงค์ของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่าทำให้การจราจรบนถนนเบาบางลงกว่าวันปกติทั่วไปร้อยละ 5 – 10 ส่วนบนทางด่วนเบาบางลงร้อยละ 15 – 20 นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบกับในวันที่ 21 กันยายน 2543 แล้ว ปริมาณมลพิษโดยรวมลดลงร้อยละ 9 โดยก๊าซคาร์บอนมอนนอกไซด์ลดลงร้อยละ 2 และฝุ่นละออง ขนาดเล็กลดลงร้อยละ 16 รวมทั้งมีผู้ใช้บริการรถ ขสมก. รถไฟชานเมือง และรถไฟฟ้าบีทีเอสเพิ่มขึ้น

2.2 การปรับแต่งเครื่องยนต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง ได้มีการดำเนินการดังนี้

- ปตท. ได้ดำเนินโครงการปรับแต่งเครื่องยนต์เพื่อประหยัดพลังงาน (Tune - up) ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตั้งแต่เดือนตุลาคม – ธันวาคม 2543 โดยให้บริการที่กรมการขนส่งทางบกเป็นระยะเวลา 3 เดือน และที่หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจรวม 10 แห่งๆ ละประมาณ 10 วัน โดยใช้เงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในวงเงิน 7.278 ล้านบาท เมื่อสิ้นสุดโครงการมีรถ เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 14,453 คัน คิดเป็นร้อยละ 85 ของเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเป็นรถยนต์เบนซิน 10,463 คัน และรถยนต์ดีเซล 3,900 คัน คาดว่าจะช่วยประหยัดค่าเชื้อเพลิงให้แก่รถที่เข้าร่วมโครงการคิดเป็นเงินประมาณ 13 ล้านบาท
- ศูนย์อนุรักษ์พลังงานแห่งประเทศไทย ได้จัดการฝึกอบรมอาจารย์ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลจากทั่วประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเครื่องยนต์ให้ทันต่อเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป และเน้นให้ตระหนักถึงความสำคัญในการซ่อมบำรุงรักษาเครื่องยนต์ให้ถูกต้องตามคุณลักษณะของรถยนต์ รวมทั้ง เพื่อนำความรู้และทัศนคติที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปถ่ายทอดให้แก่นักศึกษาต่อไป

2.3 การให้ทุนสนับสนุนเพื่อจัดทำแผนสร้างทางจักรยาน และรณรงค์ชี้จักรยานแบบครบวงจร ในระดับเทศบาล สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) ได้ประกาศให้ทุนเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2544 โดยใช้เงินจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน เพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนสร้างทางจักรยานให้มีเครือข่ายให้กว้างขวางและปลอดภัย โดยเริ่มที่ เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และเมืองพัทยา โดยคัดเลือกเทศบาลที่ จัดทำแผนเบื้องต้นที่ดีที่สุด 10 แห่ง จาก 99 แห่งทั่วประเทศ

2.4 การจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมการใช้รถอย่างถูกวิธีเพื่อประหยัดพลังงาน สนพ. ได้ประสานงานกับกรมการขนส่งทางบก เพื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมการใช้รถอย่างถูกวิธีเพื่อประหยัดพลังงาน โดยสาระสำคัญของการฝึกอบรมดังกล่าวจะเน้นให้มีการใช้รถยนต์อย่างถูกวิธี เช่น ขับรถด้วยความเร็วสม่ำเสมอ 60 – 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ไม่เร่งเครื่องยนต์ก่อนออกรถ และการใช้ Car Pool เป็นต้น มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – 2547 โดยดำเนินการฝึกอบรมแก่พนักงานขับรถทั่วราชอาณาจักร และผู้ประกอบการ ขนส่งรถโดยสารไม่ประจำทางและรถบรรทุก ที่สำนักงานขนส่งใน 75 จังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้ง ได้จัดหน่วยเคลื่อนที่ออกไปจัดฝึกอบรมให้แก่ นักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

2.5 การส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงที่สะอาด สนพ. ได้ประสานงานกับกรมควบคุมมลพิษและองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ในการจัดให้มีการใช้รถโดยสารไฟฟ้าแบบผสมผสาน (Hybrid buses) โดยดัดแปลงเครื่องยนต์ดีเซลในรถเก่าของ ขสมก. จำนวน 20 คัน ให้ใช้พลังงานไฟฟ้าจากระบบแบตเตอรี่แทน โดยนำเครื่องยนต์ดีเซลขนาดใหญ่ออกและเปลี่ยนเป็นเครื่องยนต์ขนาดเล็กซึ่งเดินเครื่องอย่างสม่ำเสมอปั่นไฟไปเก็บไว้ในแบตเตอรี่ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนซึ่งจะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานลงร้อยละ 49

2.6 โครงการเร่งด่วนเพื่อประชาสัมพันธ์วิธีการประหยัดพลังงาน สนพ. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจถึงสถานการณ์น้ำมัน และทางเลือกใช้น้ำมันเบนซินตามค่าออกเทนที่เหมาะสมกับเครื่องยนต์รวมถึงจูงใจให้ผู้ใช้ น้ำมันปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเลือกเติมน้ำมันเบนซินให้ถูกชนิด โดยเฉพาะการผลักดันให้ผู้ที่สามารถเติมน้ำมันเบนซินที่มีค่าออกเทน 91 ได้ แต่เติมน้ำมันเบนซินออกเทน 95 ให้กลับมาเลือกใช้ น้ำมันเบนซินที่เหมาะสมกับเครื่องยนต์ คือ ออกเทน 91 โดยแบ่งกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ การรณรงค์โดยใช้สื่อต่างๆ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ และการรณรงค์โดยใช้กิจกรรมกระตุ้น นอกจากนี้ สนพ. ยังได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ อาทิ กรมทะเบียน

การค้า กระทรวงพาณิชย์ สมาคมยานยนต์แห่งประเทศไทย และบริษัทผู้ค้าน้ำมันเพื่อกระตุ้นให้ผู้ใช้น้ำมันเลือกน้ำมันเบนซินที่มีค่าออกเทนที่เหมาะสมกับเครื่องยนต์ ซึ่งคาดว่าจะเกิดกระแสนิยมในการเติมน้ำมันที่มีค่าออกเทนเหมาะสมกับเครื่องยนต์ และมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเป็นรูปธรรม

2.7 การส่งเสริมการใช้น้ำมันเบนซินให้ถูกชนิด ผู้ค้าน้ำมันและสถานีบริการน้ำมันได้มีการปรับเปลี่ยนป้ายแสดงค่าออกเทนของน้ำมันเบนซินที่ตู้จ่ายโดยแสดงค่าออกเทนขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด คือ ออกเทน 91 และออกเทน 95 โดยเริ่มตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ 2543 เป็นต้นมา และโรงกลั่นน้ำมันได้ปรับลด ค่าออกเทนของน้ำมันเบนซินจาก 97 RON มาเป็น 95 RON โดยเริ่มมีผลตั้งแต่ 1 มีนาคม 2543 เป็นต้นมา นอกจากนี้ได้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้รถยนต์ใช้น้ำมันให้ถูกประเภทกับความต้องการของเครื่องยนต์ โดยในช่วงที่ผ่านมาสัดส่วนการใช้น้ำมันเบนซิน 91 ได้เพิ่มขึ้นตามลำดับ จากเฉลี่ยร้อยละ 27 ในปี 2540 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 33, 49 และ 55 ในปี 2542 ,2543 และ 2544 ตามลำดับ ซึ่งสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้รวม 2,653 ล้านบาท

2.8 โครงการปิดถนนเพื่อประหยัดพลังงาน ลดมลพิษและส่งเสริมการท่องเที่ยว สทพ. ได้ดำเนินโครงการปิดถนนเพื่อประหยัดพลังงาน ลดมลพิษและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยได้ดำเนินการปิดถนนสี่ลมเป็นแห่งแรกเพื่อให้เป็นโครงการนำร่อง ซึ่งจากการดำเนินโครงการปิดถนนฯ ที่ถนนสี่ลมทุกวันอาทิตย์ ในระหว่างวันที่ 18 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2544 พบว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ดังนั้น จึงได้มีการขยายผลไปสู่ภูมิภาคอื่น ได้แก่ ถนนท่าแพร จังหวัดเชียงใหม่ (ระหว่างวันที่ 3 กุมภาพันธ์ – 7 เมษายน 2545) และถนนกลาง จังหวัดภูเก็ต (ระหว่างวันที่ 21 เมษายน – 2 มิถุนายน 2545)

2.9 โครงการรณรงค์หยุดรถใช้น้ำมัน สทพ. ได้ดำเนินโครงการ "รวมพลังหยุดรถใช้น้ำมัน" ภายใต้แผนรณรงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการประหยัดน้ำมันในพาหนะส่วนบุคคล เพื่อรณรงค์ปลูกจิตสำนึกในการประหยัดน้ำมันให้กับประชาชนทั่วประเทศ และกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่ถูกต้องโดยวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน และมีการใช้น้ำมันอย่างรู้คุณค่า ประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยได้เสนอแนะแนวทางการประหยัดน้ำมันที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยการจัดทำแคมเปญโฆษณา ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อภาพยนตร์ โทรท์ทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้ ได้ดำเนินการในระยะที่ 1 ในช่วงเดือนสิงหาคม 2544 – มกราคม 2545 แล้วพบว่าประสบผลสำเร็จจึงได้ดำเนินการต่อในระยะที่ 2 ในช่วงเดือนสิงหาคม 2545 – กุมภาพันธ์ 2546

2.10 โครงการอื่นๆ ได้แก่ โครงการสนับสนุนให้เกิดการโอนย้ายข้าราชการให้ได้ทำงานใกล้บ้านของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) และโครงการปรับปรุงโรงเรียนของรัฐให้มีคุณภาพ ใกล้เคียงกันและเร่งรัดนโยบายรับนักเรียนที่มีบ้านอยู่ใกล้โรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ในการส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์พลังงานในสาขาขนส่ง ได้ช่วยให้ปริมาณการใช้น้ำมันในภาคขนส่งลดลง และจะส่งผลดีต่อเจ้าของรถและเศรษฐกิจของชาติ และช่วยลดมลภาวะในอากาศอันเป็นผลมาจากการลดการใช้รถยนต์ส่วนตัว ตลอดจนทำให้จำนวนรถยนต์ในท้องถนนลดลง ซึ่งจะส่งผลดีต่อการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประชาชน

[กลับสารบัญ](#)

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

นโยบายด้านก๊าซธรรมชาติ

การใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง

1. ความเป็นมา

ก๊าซธรรมชาติที่ใช้ในยานพาหนะ (Natural Gas for Vehicle : NGV) ได้มีการใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก ทั้งในการทดแทนน้ำมันเบนซินและดีเซล เนื่องจากเป็นเชื้อเพลิงที่สะอาดและปลอดภัย ประเทศไทย ได้มีการนำก๊าซธรรมชาติในรูปก๊าซธรรมชาติอัด (Compressed Natural Gas : CNG) มาใช้กับรถโดยสารประจำทางของ ขสมก. ตั้งแต่ปี 2536 โดยมีสถานีบริการ 1 แห่ง ที่รังสิต ต่อมาในปี 2542 ต่อเนื่องถึงต้นปี 2543 ประเทศไทยได้ประสบปัญหาการค่าน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากกลุ่มประเทศโอเปคและประเทศผู้ส่งออกน้ำมันนอกกลุ่มโอเปคได้ลดปริมาณการผลิตลง ดังนั้นเพื่อเป็นการลดการพึ่งพาน้ำมันให้น้อยลง รวมทั้งลดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รัฐบาลจึงได้เร่งดำเนินการส่งเสริมให้มีการนำก๊าซธรรมชาติมาใช้ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2542 และวันที่ 28 มีนาคม 2543 เห็นชอบให้เร่งดำเนินการปรับเปลี่ยนการใช้น้ำมัน มาใช้ก๊าซธรรมชาติให้มากขึ้นในภาคการขนส่ง โดยมอบหมายให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เร่งดำเนินการตามแผนการขยายการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง ในภาคขนส่งให้บรรลุผลสำเร็จ และต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2543 เห็นชอบให้ ปตท. เร่งดำเนินการสนับสนุนการใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในยานยนต์ ให้เร็วขึ้นโดยการขยายจำนวนรถโดยสาร NGV ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้น และเริ่มติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซในรถแท็กซี่

2. การดำเนินงาน

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งให้มากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการดังนี้

2.1 ปตท. ได้มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติในยานพาหนะดังนี้

- ดำเนินการโครงการก่อนการขยายตลาดของยานยนต์ใช้ก๊าซธรรมชาติ โดยการดัดแปลงเครื่องยนต์ดีเซลเป็นระบบเชื้อเพลิงร่วม (Dual – fuel System) รวม 16 คัน และดัดแปลงเครื่องยนต์เบนซินเป็นระบบเชื้อเพลิงสองชนิด (Bi – fuel System) รวม 12 คัน แล้วเสร็จเมื่อเดือนมีนาคม 2543
- ดำเนินโครงการแท็กซี่อาสาสมัครใช้ก๊าซธรรมชาติ (NGV) ได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซฯ ในรถแท็กซี่อาสาสมัคร จำนวน 100 คัน โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายในวงเงินลงทุน 4 ล้านบาท ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2543 และแล้วเสร็จเมื่อเดือนมีนาคม 2544 โดยเริ่มให้บริการจ่ายก๊าซฯ กับแท็กซี่อาสาสมัคร ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2544 ณ สถานีรังสิต ในราคาจำหน่ายก๊าซฯ ให้กับรถแท็กซี่ NGV คิดเป็นร้อยละ 50 ของราคาน้ำมันดีเซล
- จัดทำแผนปรับปรุงและก่อสร้างสถานีเติมก๊าซฯ จำนวน 5 สถานี ประกอบด้วย สถานี รังสิต, รัานกิมจิ้นปีโตรเลียม (หลักสี่), สถานีบริการน้ำมันศรีเจริญภัณฑ์ (ถนนวิภาวดีรังสิต), สถานีก๊าซฯ 11 ของ ปตท. , และสถานีกำแพงเพชร 2
- ได้ดำเนินโครงการแท็กซี่อาสาสมัครใช้ก๊าซธรรมชาติ โดยดำเนินโครงการนำร่องเพื่อ ติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซธรรมชาติสำหรับรถแท็กซี่อาสาสมัครจำนวน 1,000 คัน โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ใน

วงเงิน ลงทุน 40 ล้านบาท ใช้งบประมาณของ ปตท. จำนวน 20 ล้านบาท และเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 20 ล้านบาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเชื้อเพลิงทางเลือกทดแทนการใช้ ก๊าซหุงต้ม (LPG) แก่ผู้ประกอบการรถแท็กซี่ รวมทั้งเพื่อช่วยสนับสนุนนโยบายรัฐบาลที่จะลดตัวราคา LPG ซึ่งในระยะต่อไป ปตท. มีแผนที่จะขยายการติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซฯ ในรถแท็กซี่จำนวน 10,000 คัน ภายใน 5 ปี

- ในระยะยาว ปตท. ได้มีแผนการขยายสถานีบริการก๊าซฯ ในอนาคต เพื่อให้ผู้ใช้ ยานยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติมีความมั่นใจในการจัดหาก๊าซฯ โดยขณะนี้มีสถานี NGV เปิดให้บริการ 5 สถานี และปลายปี 2545 จะดำเนินการเพิ่มอีก 3 สถานี ทั้งนี้ มีเป้าหมายการก่อสร้างสถานีบริการตามแนวท่อส่งก๊าซฯ รอบกรุงเทพฯ และปริมณฑลให้ได้ 30 สถานี ภายในปี 2550

2.2 สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน ได้ให้เงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานแก่ ปตท. ในการดำเนินโครงการต่างๆ ดังนี้

- การติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซฯ ในรถแท็กซี่จำนวน 1,000 คัน ในวงเงิน 20 ล้านบาท
- การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเครื่องยนต์ของรถโดยสารประจำทาง NGV ของ ขสมก. จำนวน 82 คัน ที่มีอายุการใช้งาน 7 ปี ให้เหมาะสมกับคุณภาพก๊าซฯ ในประเทศไทยในวงเงิน 65 ล้านบาท
- ขยายจำนวนรถโดยสารประจำทาง NGV ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเพียงอย่างเดียวจำนวน 70 คัน ในวงเงิน 400 - 420 ล้านบาท

2.3 กระทรวงการคลังได้ให้การสนับสนุนโดยการจัดหาแหล่งเงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ ให้กับหน่วยงานของรัฐ ในการติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซธรรมชาติในรถยนต์ หรือซ็อรยนต์ที่ใช้ก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งให้ธนาคารของรัฐสนับสนุนเงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำแก่เอกชนในการติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซธรรมชาติในรถยนต์ หรือซ็อรยนต์ใช้ก๊าซธรรมชาติ

2.4 กรมศุลกากรได้จัดทำกำหนดพิกัดอัตราภาษีของอุปกรณ์ใช้ก๊าซฯ ในรถยนต์ และในสถานีบริการก๊าซฯ รวมทั้งรถยนต์ที่ใช้ก๊าซฯ

2.5 สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ปรับลดอัตรานำเข้าเครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ไม่มีการผลิตในประเทศลงเหลือร้อยละ 3 ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์นำเข้าเกี่ยวกับการนำก๊าซฯ มาใช้ในภาคคมนาคมขนส่งบางรายการ อย่างไรก็ตาม ยังมีอุปกรณ์บางรายการในประเภทพิกัดย่อยไม่อยู่ในระบบฮาร์โมนไน 1996 (HS1996) ซึ่ง ปตท. จะประสานงานกับกรมศุลกากรและสำนักงานเศรษฐกิจการคลังในการพิจารณากำหนดพิกัดภาษีให้ถูกต้อง และการยกเว้นอัตรานำเข้าต่อไป

2.6 กรมการขนส่งทางบกได้ดำเนินการร่วมกับ ปตท. ในการปรับปรุงกฎ ระเบียบ และมาตรฐานความปลอดภัยของรถยนต์ใช้ก๊าซธรรมชาติให้ทันสมัย

2.7 กรมโยธาธิการได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่างข้อกำหนดในการควบคุมสถานประกอบการกิจการก๊าซธรรมชาติ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานความปลอดภัย

2.8 กรมทะเบียนการค้าได้ประสานงานจัดหาระเบียบและขั้นตอนการตรวจรับรองมิเตอร์ของ ตู้จ่ายก๊าซฯ ในสถานีบริการก๊าซฯ

2.9 กระทรวงอุตสาหกรรมได้ประสานงานกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมรถยนต์ภายในประเทศในการศึกษาผลกระทบของการยกเว้น/ลดหย่อนอัตราขาเข้าของรถยนต์ใช้ก๊าซฯ ต่อผู้ประกอบการดังกล่าว และส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายรถยนต์ใช้ก๊าซฯ ให้มากขึ้น

2.10 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ให้การสนับสนุนการใช้สิทธิประโยชน์การลงทุนกับ ผู้ประกอบการธุรกิจการติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซธรรมชาติในรถยนต์ และผู้ผลิตอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในสถานีบริการก๊าซฯ และรถยนต์ใช้ก๊าซธรรมชาติ

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2545 ได้มีมติเห็นชอบแผนการส่งเสริมการนำก๊าซธรรมชาติมาใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคการขนส่งในช่วงปี 2546 – 2551

ตามที่ ปตท.จัดทำเสนอ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) การขยายจำนวนสถานีบริการก๊าซธรรมชาติ (สถานีบริการ NGV)

เพื่อรองรับปริมาณความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคการขนส่งที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ได้เตรียมแผนการก่อสร้างสถานีบริการ NGV ดังนี้

(1) ปตท. จะเร่งขยายจำนวนสถานีบริการ NGV ในเขตกรุงเทพฯ และตามแนวท่อ ก๊าซฯ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

(2) ปตท. จะเร่งดำเนินโครงการท่อส่งก๊าซฯ ไทรน้อย-โรงไฟฟ้าพระนครเหนือ/ใต้ ให้เสร็จสิ้นภายในสิ้นปี 2547 และเร่งขยายสถานี NGV ตามแนวท่อควบคู่ไปด้วยกัน

(3) ปตท. มีแผนเร่งรัดการก่อสร้างสถานีบริการ NGV ในช่วงปี 2545-2551 ดังนี้

ปี	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551
จำนวนก่อสร้างสถานี (สถานี)	8	22	20	20	20	20	10
จำนวนสถานีสะสม (สถานี)	8	30	50	70	90	110	120
จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	294	891	821	797	810	787	400
เงินลงทุนสะสม (ล้านบาท)	294	1,185	2,006	2,803	3,613	4,400	4,800
ประมาณการเงินช่วยเหลือ 30% (ล้านบาท)	88	268	246	-	-	-	-
ประมาณการเงินช่วยเหลือสะสม (ล้านบาท)	88	356	602	-	-	-	-

หมายเหตุ : ปัจจุบัน ปตท. ใต้ดำเนินการสร้างสถานี NGV แล้ว 8 สถานี และมี 5 สถานีที่เปิดให้บริการเรียบร้อยแล้ว

โดยการก่อสร้างสถานีบริการ NGV ในช่วงปี 2545-2547 ปตท. จะขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานในลักษณะเงินให้เปล่าจำนวนทั้งสิ้น 602 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนการลงทุนประมาณ 30% ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด เพื่อใช้ในการสร้างสถานีบริการ NGV จำนวนทั้งสิ้น 50 สถานี (ซึ่งรวม 8 สถานีที่มีในปัจจุบันด้วย เนื่องจาก ปตท. ใต้ออกค่าใช้จ่ายในส่วนดังกล่าวไปก่อน) ทั้งนี้เนื่องจากการลงทุนในช่วงแรกนี้ยังให้ผลตอบแทนการลงทุนที่ค่อนข้างต่ำ หลังจากนั้น ปตท. จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด

2) การขยายท่อส่งก๊าซธรรมชาติให้ครอบคลุมรอบเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

เพื่อขยายการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคอุตสาหกรรมและภาคคมนาคมขนส่ง ปตท. จะดำเนินโครงการระบบท่อจำหน่ายก๊าซฯ รอบกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จกลางปี 2548 ซึ่งจะช่วยให้สามารถต่อท่อจากระบบท่อส่งก๊าซฯ หลักไปยังสถานีบริการ NGV เป็นผลทำให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งถูกลงกว่าการขนส่งโดยการใช้น้ำมัน

3) การขยายจำนวนรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิง

การขยายจำนวนสถานีบริการ NGV ดังกล่าวในข้อ 1.1 มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับจำนวนรถที่ใช้ก๊าซ NGV เป็นเชื้อเพลิงที่เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน (ปัจจุบันมีรถที่ใช้ก๊าซ NGV เป็นเชื้อเพลิงประมาณ 1,200 คัน ซึ่งแบ่งออกเป็น รถแท็กซี่ 1,100 คัน รถโดยสารประจำทาง ขสมก. 82 คัน และรถโดยสารส่วนตัว 18 คัน) โดย ปตท. คาดว่าในปี 2551 จะมีจำนวนรถที่ใช้ก๊าซ NGV เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 44,500 คัน โดยแบ่งเป็น รถยนต์โดยสารส่วนบุคคลและรถแท็กซี่ จำนวน 40,000 คัน และรถขนส่งมวลชน รถเก็บขยะ และรถบรรทุก จำนวน 4,500 คัน

ทั้งนี้การเพิ่มจำนวนรถยนต์ NGV ดังกล่าวบางส่วนจำเป็นต้องขอรับการสนับสนุนจาก กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและงบประมาณของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กทม. และ ขสมก. เป็นต้น ซึ่งประกอบด้วย

(1) การเพิ่มจำนวนรถยนต์ NGV ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2543 และวันที่ 5 กันยายน 2543

- การติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซฯ (Conversion kit) ให้แก่รถแท็กซี่ จำนวน 1,000 คัน โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ในวงเงินรวม 50 ล้านบาท โดยขอรับการสนับสนุน จากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน จำนวน 20 ล้านบาท และ ปตท. รวมลงทุนอีก 30 ล้านบาท (เริ่มตั้งแต่เดือน มีนาคม 2545 และคาดว่าจะติดตั้งแล้วเสร็จทั้ง 1,000 คัน ภายในสิ้นปี 2545)
- การจัดซื้อรถโดยสาร NGV ใหม่ให้กับ ขสมก. โดยขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ จำนวน 690 ล้านบาท และ ขสมก. สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาตลอดระยะเวลา 10 ปี ซึ่งคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันเท่ากับ 643 ล้านบาท (ปัจจุบันอยู่ระหว่างการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ)
- การปรับปรุงและซ่อมแซมเครื่องยนต์รถโดยสาร NGV ของ ขสมก. จำนวน 44 คัน ซึ่งปัจจุบันไม่ได้ใช้งานเนื่องจากเสียใช้การไม่ได้ โดยขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ทั้งหมด จำนวน 50 ล้านบาท (ปัจจุบันอยู่ระหว่างการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ)
- การจัดซื้อรถเก็บขยะ NGV ใหม่ให้แก่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 69 คัน ในวงเงินรวม 244 ล้านบาท โดยขอรับการสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานจำนวน 160 ล้านบาท และ กรุงเทพมหานครรวมลงทุน 84 ล้านบาท (ปัจจุบันอยู่ระหว่างการขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ)

(2) การเพิ่มจำนวนรถยนต์ NGV อื่นๆ

- โครงการรถแท็กซี่ใช้ก๊าซธรรมชาติ 10,000 คัน โดยผู้ประกอบการแท็กซี่จะขอรับการสนับสนุนจากกองทุนฯ ในลักษณะเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำผ่านสถาบันการเงิน เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการแท็กซี่สำหรับค่าใช้จ่ายในการติดตั้งอุปกรณ์ NGV โดยจะติดตั้งปีละ 2,000 คัน และเริ่มดำเนินการในปี 2546 เป็นต้นไป
- โครงการปรับปรุงรถใช้งานของบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือให้เป็นรถ NGV จำนวน 600 คัน โดยใช้งบประมาณของ ปตท. ทั้งหมด

4) การกำหนดราคาจำหน่าย NGV

ปัจจุบันราคาขายปลีก NGV อ้างอิงกับราคาขายปลีกของน้ำมันดีเซล โดยมีราคาที่ประมาณ ร้อยละ 50 ของราคาน้ำมันดีเซล ซึ่งตั้งแต่ ปี 2550 เป็นต้นไป ปตท. จะปรับราคาขายปลีก NGV ใหม่ที่จะใช้กับผู้บริโภคในภาคการขนส่งทั้งหมดทั่วประเทศ ดังนี้

- ปี 2546 - 2549 (1 ม.ค. 46 – 31 ธ.ค. 49) : ราคา NGV = 50% ของราคาน้ำมัน ดีเซล
- ปี 2550 (1 ม.ค. 50 – 31 ธ.ค. 50) : ราคา NGV = 55% ของราคาน้ำมันเบนซิน 91
- ปี 2551 (1 ม.ค. 51 – 31 ธ.ค. 51) : ราคา NGV = 60% ของราคาน้ำมันเบนซิน 91
- ปี 2552 เป็นต้นไป : ราคา NGV = 65% ของราคาน้ำมันเบนซิน 91

ทั้งนี้ ปตท. ได้กำหนดเพดานราคาขายปลีก NGV ไว้ที่ระดับไม่เกิน 10 บาท/ลิตรเทียบเท่าเบนซิน 91 (10.34 บาท/กก. NGV) แม้ว่าราคาน้ำมันจะมีการปรับราคาเพิ่มสูงขึ้นในระดับใดก็ตาม

5) การกำหนดนโยบายส่งเสริมการใช้ NGV เป็นเชื้อเพลิงในภาคการขนส่ง

(1) ให้เงินสนับสนุนการติดตั้งอุปกรณ์ในรถแท็กซี่และรถส่วนบุคคล รวมทั้งการซื้อรถโดยสารส่วนบุคคล NGV ในระยะ 5 ปีแรกเป็นเงินคั่นละ 10,000-15,000 บาท (คิดเป็นเงินประมาณ 400 - 600 ล้านบาทในช่วงปี 2546-2551)

(2) จัดหารถบริการสาธารณะใหม่ในเขต กทม. ที่ใช้ก๊าซ NGV เป็นเชื้อเพลิง เพื่อ ทดแทนรถเก่าที่หมดอายุการใช้งาน เช่น รถโดยสาร ขสมก. และ รถจัดเก็บขยะ กทม. เป็นต้น

(3) หน่วยงานของรัฐต้องสนับสนุนการใช้รถ NGV เป็นอันดับแรก

6) มาตรการส่งเสริมการใช้รถ NGV ที่ต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ของภาครัฐ

(1) กระทรวงคมนาคม :

- การลดหย่อนภาษีทะเบียนรถประจำปี สำหรับรถ NGV โดยรถ NGV ชนิด Dedicated ได้รับความลด 75% สำหรับรถ NGV ชนิด Bi-Fuel ได้รับความลด 50%
- การกำหนดสัดส่วนรถแท็กซี่ NGV ต่อรถใช้เชื้อเพลิงชนิดอื่น โดยกำหนดให้รถแท็กซี่ใหม่ต้องเป็นรถ NGV อย่างน้อย 25% ของจำนวนรถใหม่
- การกำหนด Car Zone ที่ต้องใช้รถ NGV เท่านั้น เช่น สนามบินนานาชาติ เขตที่มีมลพิษสูง เป็นต้น
- ให้กรมขนส่งทางบกเร่งรัดปรับปรุง แก้ไขกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับรถ NGV ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับมาตรฐาน NGV ในต่างประเทศ
- ให้กรมการขนส่งทางบกอนุญาตให้รถขนส่งก๊าซฯ NGV รینگได้ตลอด 24 ชั่วโมง ในเขตกรุงเทพฯ

(2) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม :

จัดทำมาตรฐานไอเสียที่เข้มงวดสำหรับรถยนต์ รถโดยสาร และรถบรรทุก ในเขต กรุงเทพฯ

(3) กระทรวงการคลัง :

- ธนาคารของรัฐและสถาบันการเงิน ให้เงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำแก่ผู้ติดตั้งอุปกรณ์ก๊าซฯ NGV, ผู้ซื้อรถ NGV และผู้ประกอบการสถานีบริการ NGV
- กรมศุลกากร/สรรพากร/สรรพสามิต
- ลดหย่อนอากรนำเข้าของถังก๊าซฯ NGV (จาก 10%) และเครื่องอัดก๊าซฯ (จาก 3%) ให้เหลือ 1%
- ลดหย่อนหรือยกเว้นอากรนำเข้าและภาษีสรรพสามิต CKD (Chassis with Engine and Accessories) ของรถ NGV ทั้ง รถยนต์, รถโดยสาร และรถบรรทุก
- การนำค่าใช้จ่ายในการติดตั้งอุปกรณ์ใช้ก๊าซฯ ถังก๊าซฯ และราคาส่วนเพิ่มของรถ NGV มาใช้ลดหย่อนภาษีรายได้บุคคลธรรมดาและภาษีนิติบุคคลได้

(4) กระทรวงอุตสาหกรรม :

โดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ให้สิทธิประโยชน์การลงทุนสูงสุดกับ กิจการดังต่อไปนี้ คือ ผู้ผลิตถัง NGV ผู้ประกอบการ/ติดตั้งอุปกรณ์ NGV ผู้ผลิต/ประกอบรถ NGV และผู้ประกอบการสถานี NGV

(5) กระทรวงพลังงาน :

โดยกรมธุรกิจพลังงาน ให้เร่งรัดจัดทำประกาศเรื่องหลักเกณฑ์ความปลอดภัยของสถานีบริการ NGV โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐาน NGV ในต่างประเทศ เพื่อส่งเสริมการขยายจำนวนสถานีบริการ NGV ได้อย่างรวดเร็ว โดย

- อนุญาตให้ติดตั้งอุปกรณ์ NGV ได้ในสถานีบริการน้ำมัน
- ไม่นำมาตรฐานความปลอดภัยของ LPG มาใช้กับสถานี NGV
- สร้างอาคารสองชั้นได้เช่นเดียวกับสถานีบริการน้ำมัน

(6) กระทรวงมหาดไทย :

โดยกรมโยธาธิการและผังเมืองกำหนดให้สามารถสร้างสถานีบริการ NGV ได้ในพื้นที่ที่อนุญาตให้ก่อสร้างสถานีบริการน้ำมันได้

(7) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ :

อนุญาตให้รถขนส่งก๊าซฯ NGV ริ่งได้ตลอด 24 ชั่วโมงในเขตกรุงเทพฯ

7) ผลประโยชน์และผลกระทบที่ได้รับ

การใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงในภาคขนส่ง นอกจากจะเป็นการใช้พลังงานที่มีอยู่ ภายในประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดแล้ว ยังเป็นการช่วยลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ ซึ่งสามารถประหยัดเงินตราที่ออกนอกประเทศ และช่วยลดผลกระทบจากราคาน้ำมันดิบที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงผลประโยชน์และผลกระทบที่ได้รับภายในระยะเวลา 10 ปี จากการดำเนินการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งในข้อ 1.1 - 1.6 โดยเฉพาะการขยายจำนวนสถานีบริการก๊าซธรรมชาติ 120 สถานี และการขยายจำนวนรถที่ใช้ก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงจำนวน 44,500 คัน ภายในปี 2551 สรุป ได้ดังนี้

ผลประโยชน์ที่ได้รับ	ผลกระทบที่ได้รับ
<p>1. ภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none">ประหยัดเชื้อเพลิงได้มูลค่า 10,000-13,000 ล้านบาท (1)ได้ค่าภาคหลวงและภาษีอื่นๆ เพิ่มเติม มูลค่า 11,400-12,400 ล้านบาทช่วยลดปัญหามลภาวะ ซึ่งคิดเป็นมูลค่า 58,500 ล้านบาท (2) <p>รวม 79,900-83,900 ล้านบาท</p>	<p>1. ภาครัฐและผู้ประกอบการ</p> <ul style="list-style-type: none">ต้องซื้ออุปกรณ์/ส่วนเพิ่มรถ NGV มูลค่า 5,750-8,400 ล้านบาทค่าก่อสร้างสถานี NGV มูลค่า 4,800 ล้านบาทสูญเสียภาษีน้ำมันมูลค่า 26,000-27,000 ล้านบาท <p>รวม 36,550-40,200 ล้านบาท</p>
<p>1. ผู้ประกอบการแท็กซี่</p> <ul style="list-style-type: none">ประหยัดค่าเชื้อเพลิงมูลค่า 6,500 –7,300 ล้านบาท <p>1. ผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none">ประหยัดเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าน้ำมันดิบมูลค่า 39,000-48,500 ล้านบาท	<p>1. การสนับสนุนอื่นๆ จากภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none">ต้องการเงินช่วยเหลือจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานจำนวน 1,493 ล้านบาทเงินช่วยเหลือซื้อรถ NGV/ลดหย่อน/ยกเว้นอากร มูลค่า 4,500-6,750 ล้านบาทเงินช่วยเหลือติดตั้งอุปกรณ์ 400-600 ล้านบาทส่วนลดอากรนำเข้า 200 ล้านบาท/ปีส่วนลดภาษีรถยนต์ 60 ล้านบาท/ปี

หมายเหตุ :

- เฉพาะราคาเชื้อเพลิงไม่รวมภาษี
- จากการศึกษากรมควบคุมมลพิษ : ค่ารักษาพยาบาลจากปัญหาฝุ่นละอองในอากาศมีมูลค่า 15 บาท/กรัม/ปี, รถ NGV ทดแทนดีเซลช่วยลดฝุ่นละอองเฉลี่ยประมาณ 250 กรัม/คัน/วัน
- ณ ราคาน้ำมันดิบ 20-25 US\$/BBL, อัตราแลกเปลี่ยน 42 บาท/ US\$

2. มอบหมายให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการนำก๊าซธรรมชาติ มาใช้กับเชื้อเพลิงในภาคการขนส่ง โดยในส่วนที่ขอรับการสนับสนุนทางการเงิน จากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน จะต้องเป็นไปตามระเบียบของกองทุนฯ

3. เห็นชอบให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งโดยประกอบด้วย ปลัดกระทรวงพลังงานเป็นประธานกรรมการ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง ตัวแทนจากผู้

ประกอบกรรณการแก้กัซึ่เป็นกรรณการ โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน เป็นกรรณการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมและผลักดันการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง ก่อนนำเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป และมอบหมายให้ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) กลับไปจัดทำรายละเอียด “แผนการส่งเสริมและสนับสนุนการนำก๊าซธรรมชาติ มาใช้เป็นเชื้อเพลิงในภาคการขนส่ง ในช่วงปี พ.ศ. 2546 - 2551” เพื่อนำเสนอคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่ง เพื่อพิจารณาและนำเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่งให้แล้วเสร็จภายใน 45 วันต่อไป

ทั้งนี้ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งที่ 3/2545 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติในภาคขนส่งแล้วเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2545 โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายพรหมินทร์ เลิศสุริย์เดช) เป็นผู้ลงนาม

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

3.1 ช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศ เนื่องจากก๊าซ NGV เป็นเชื้อเพลิงที่สะอาดไม่ก่อให้เกิดควันดำหรือสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน เช่น CO และ NO_x เป็นต้น

3.2 ช่วยลดการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ โดยลดการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง และมีการใช้ ก๊าซธรรมชาติซึ่งเป็นพลังงานที่จัดหาได้ภายในประเทศมากขึ้น ทำให้สามารถสงวนเงินตราต่างประเทศได้ส่วนหนึ่งทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการใช้เชื้อเพลิงมากขึ้น และช่วยลดผลกระทบจากการที่น้ำมันราคาสูงขึ้น รวมทั้งลดผลกระทบจากการยกเลิกการควบคุมราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว

การจัดหาก๊าซธรรมชาติจากแหล่งภายในประเทศ และต่างประเทศ

1. ความเป็นามา

เนื่องจากประเทศไทยได้นำก๊าซธรรมชาติมาใช้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคการผลิตไฟฟ้าและภาคอุตสาหกรรม เพื่อใช้ทดแทนน้ำมันเตาที่มีราคาสูงมาก ประกอบกับก๊าซธรรมชาติเป็นทรัพยากรที่สามารถจัดหาได้จากแหล่งภายในประเทศ และเป็นเชื้อเพลิงที่สะอาด รัฐบาลจึงได้ส่งเสริมให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติในการผลิตไฟฟ้าและในอุตสาหกรรมมาโดยตลอด เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2535 คณะรัฐมนตรีได้มีมติมอบหมายให้ ปตท. ดำเนินการเร่งรัดการจัดหาก๊าซธรรมชาติ ทั้งจากแหล่งสัมปทานในอ่าวไทย และจากแหล่งต่างประเทศ รวมทั้ง การขยายเครือข่ายโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติ เพื่อตอบสนองความต้องการที่คาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้นทั้งจากความต้องการของ กฟผ. โรงไฟฟ้าเอกชน (IPP) และอุตสาหกรรมต่างๆ ต่อมาเมื่อ วันที่ 29 พฤศจิกายน 2537 คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เข้าร่วมลงทุนในโครงการสำรวจ และพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติในอ่าวมาะตะมะ และเห็นชอบหลักการร่างสัญญา ซื้อขายก๊าซฯ จากแหล่งยาดานา โดยให้นำเงื่อนไขหลักๆ ของสัญญาก๊าซฯจากแหล่งยาดานามาขยายร่างสัญญา ซื้อขายก๊าซฯ ระหว่าง ปตท. กับ กฟผ. โดยอัตราค่าผ่านท่อควรสะท้อนถึงการแบ่งภาระความเสี่ยงระหว่าง ปตท. และ กฟผ. นอกจากนี้ ได้อนุมัติในหลักการให้โครงการโรงไฟฟ้าราชบุรี เป็นโครงการเร่งด่วนเพื่อให้โครงการแล้วเสร็จตามกำหนด

2. การดำเนินการ

ปตท. ได้จัดทำแผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 1 ในช่วงปี 2540 – 2548 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบการลงทุนในการก่อสร้างระบบท่อและอุปกรณ์ต่างๆ โดยมีโครงการทั้งสิ้น 12 โครงการ วงเงินลงทุนทั้งสิ้น ประมาณ 78,052 ล้านบาท (ณ อัตราแลกเปลี่ยน 25 บาทต่อเหรียญสหรัฐ)

โดยได้รับความเห็นชอบ จากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2539 แต่เนื่องจากได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540 ส่งผลให้ปริมาณความต้องการใช้ก๊าซธรรมชาติของประเทศ ลดลงอย่างมาก ปตท. จึงได้ทบทวนปรับปรุงแผนฯ โดยได้จัดทำแผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 2 ปี พ.ศ. 2541 – 2549 ขึ้น ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 ทั้งนี้ โดยมีสาระสำคัญคือชะลอการวางท่อส่งก๊าซฯ เส้นที่ 3 จากอ่าวไทยไปยังจังหวัดราชบุรี และมีแผนติดตั้งเครื่องเพิ่มความดันก๊าซฯ ในทะเล พร้อมทั้งได้ปรับเลื่อน ระยะเวลาในการลงทุน ให้เหมาะสมกับแผนความต้องการก๊าซฯ ในขณะนั้น ซึ่งประกอบด้วยแผนการก่อสร้างรวมทั้งสิ้น 12 โครงการ วงเงินลงทุนทั้งสิ้นประมาณ 78,078 ล้านบาท (ที่อัตราแลกเปลี่ยน 36 บาทต่อ เหรียญสหรัฐฯ)

นอกจากนี้ เนื่องจากการก่อสร้างโรงไฟฟ้าราชบุรีและโครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซฯ ราชบุรี – วังน้อย ล่าช้ากว่ากำหนดจึงทำให้ไม่สามารถรับก๊าซธรรมชาติจากสหภาพพม่าได้ตามสัญญา ส่งผลให้มีภาระผูกพันต้องจ่ายเงินค่าก๊าซฯ ล่วงหน้าไปก่อน (ภาระ Take or Pay) คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 เห็นชอบแนวทางการแก้ไขปัญหาระยะยาวจากการจัดหาก๊าซธรรมชาติ ที่มีมากกว่าความต้องการ โดยเร่งรัดการใช้ก๊าซธรรมชาติให้มากขึ้น ทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้า ภาคอุตสาหกรรม และภาคขนส่ง รวมทั้งให้มีการแบ่งภาระความรับผิดชอบ ภาระดอกเบี้ยที่เกิดจากภาระ Take or Pay ให้เป็นไปตามสัดส่วนที่เหมาะสม โดยไม่ให้เป็นภาระกับผู้บริโภคมากนัก

คณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าและอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (Ft) ได้มีมติ เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2544 ให้ ปตท. ดำเนินการเจรจาเพื่อขอเกลี้ยราคาก๊าซธรรมชาติ รวมทั้งทบทวนดัชนีราคาในสูตรราคากับผู้รับสัมปทานและพิจารณาความเป็นไปได้ในการลดค่าดำเนินการ (Margin) ให้ สอดคล้องกับสภาวะการณปัจจุบัน ซึ่งต่อมา ปตท. ได้เจรจากับผู้ผลิตก๊าซฯ แหล่งบงกช 3 ราย คือ ปตท. สารวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) บริษัท โททาลฟิโนอาเอลฟ์ เอ็กซ์พลอเรชั่น ประเทศไทย จำกัด และบริษัท บริติชก๊าซ เอเชียแปซิฟิก จำกัด ให้ลดราคาก๊าซฯ ที่ ปตท. ซื้อเกินจากที่ทำสัญญาไว้ในช่วงเดือนสิงหาคม – พฤษภาคม 2545 รวม 8 เดือน จำนวน 31.14 พันล้านลูกบาศก์ฟุต โดยผู้ผลิตก๊าซฯ แหล่งบงกช ใดให้ส่วนลดค่าก๊าซฯ จากก๊าซฯ ส่วนเกินที่ ปตท. ซื้อ คิดเป็นเงินจำนวน 863 ล้านบาท โดย ปตท. ต้องรับก๊าซฯ จากแหล่งบงกช ซึ่งมีราคาแพงกว่าแหล่งยูโนแคลเพิ่มขึ้น คิดเป็นมูลค่าประมาณ 535 ล้านบาท ดังนั้นผลประโยชน์สุทธิที่ได้รับมีเพียง 328 ล้านบาท ซึ่ง ปตท. ได้นำไปเป็นส่วนลดให้กับผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยที่มีรายได้น้อย

ปตท. ได้จัดทำข้อเสนอแผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2544 – 2554 เพื่อ นำเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2544 และ 25 กันยายน 2544 ตามลำดับ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบแผนดังกล่าว เพื่อใช้เป็นกรอบในการลงทุนก่อสร้างระบบท่อ โดยมีโครงการที่จะอนุมัติในช่วงปี 2544 – 2554 จำนวน 8 โครงการ ในวงเงิน ลงทุนทั้งสิ้น 93,060 ล้านบาท (ณ อัตราแลกเปลี่ยน 45 บาทต่อเหรียญสหรัฐฯ) นอกจากนี้ได้เห็นชอบให้ใช้แผนแม่บทระบบท่อส่งก๊าซธรรมชาติดังกล่าว เป็นกรอบของการพิจารณาในรายละเอียดของโครงการในช่วงปี 2544 – 2554 โดยไม่ต้องเสนอขออนุมัติในระดับนโยบายอีก ยกเว้นโครงการที่มีประเด็นนโยบายพิเศษ โดยมีโครงการที่จะขออนุมัติดำเนินการในช่วงปี 2544 – 2554 ดังนี้

	โครงการ	กำหนดแล้วเสร็จ
1	โครงการติดตั้ง Compressor กาญจนบุรี	พ.ศ. 2546
2	โครงการระบบท่อส่งก๊าซฯ รอบกรุงเทพฯ และปริมณฑล	พ.ศ. 2547
3	โครงการติดตั้ง Compressor ราชบุรี	พ.ศ. 2547
4	โครงการก่อสร้างแท่นผลิตแห่งใหม่ (ERP2) พร้อมติดตั้ง Compressor และวางท่อส่งก๊าซฯ จาก ERP2 ไปยัง KP475	พ.ศ. 2548
5	โครงการท่อส่งก๊าซฯ จาก KP475 ไปยัง ERP - บางปะกง	พ.ศ. 2548
6	โครงการท่อส่งก๊าซฯ จากแหล่งพื้นที่พัฒนาร่วมไทย – มาเลเซีย	พ.ศ. 2549 - 2552
7	โครงการท่อส่งก๊าซฯ จาก KP475 ไปยัง ERP - บางปะกง	พ.ศ. 2551
8	โครงการท่อส่งก๊าซฯ จากท่อส่งก๊าซฯ เส้นที่ 3 ไปอำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	พ.ศ. 2553

ทั้งนี้ ปตท. ได้ดำเนินการจัดทำรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการในช่วงปี 2544 – 2554 ดังกล่าว เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) แล้ว และอยู่ระหว่างการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม เสนอสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม (สผ.) พิจารณา

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากการส่งเสริมให้มีการเร่งรัดจัดหาก๊าซธรรมชาติมาใช้ให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการใช้พลังงานมากยิ่งขึ้น และช่วยลดมลพิษภาวะทางอากาศให้ลดลง เนื่องจากก๊าซธรรมชาติเป็นเชื้อเพลิงที่สะอาด และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย อันจะส่งผลให้ประชาชน มีสุขภาพดีขึ้น

[กลับสารบัญ](#)

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

นโยบายด้านปิโตรเลียม

มาตรการประหยัดพลังงาน เพื่อรองรับสถานการณ์ขัดแย้งระหว่าง สหรัฐอเมริกาและอิรัก

1. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2541 ได้มีมติรับทราบผลการดำเนินงาน เรื่องการอนุรักษ์พลังงาน พร้อมทั้ง ได้มีความเห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยมีการใช้ไฟฟ้าในที่สาธารณะ โดยไม่มีการประหยัดและไม่มีการดูแลรับผิดชอบอย่างจริงจัง คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติมอบหมายให้ สนพ. ดำเนินการ ตรวจสอบและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแก้ไขโครงสร้างเรื่องดังกล่าว ในภาพรวมทั้งระบบ อาทิ ค่าใช้จ่ายกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

ต่อมาเมื่อวันที่ 11 กันยายน 2544 ได้มีการก่อวินาศกรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ส่งผลกระทบต่อสถานะความมั่นคงของเศรษฐกิจโลกและสถานการณ์ทางด้านพลังงาน โดยราคาน้ำมันในตลาดโลก เริ่มขยับตัวสูงขึ้น และแม้ว่าปริมาณน้ำมันสำรองภายในประเทศจะมีเพียงพอ คณะกรรมการพิจารณา นโยบายพลังงาน (กพง.) จึงได้มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ ดำเนินการเพิ่มอัตราสำรองน้ำมันตามกฎหมาย ทั้ง น้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูป จากเดิมร้อยละ 3 เป็นร้อยละ 5 ของการใช้ในแต่ละปี และในการประชุม กพง. เมื่อวันที่ 17 และ 22 กันยายน 2544 ได้พิจารณาเรื่องมาตรการประหยัดพลังงาน โดยเป็นการดำเนินมาตรการเร่งด่วนที่ไม่รุนแรงนัก แต่สามารถปฏิบัติได้ทันที เพื่อลดการใช้พลังงาน และเพื่อเตรียมพร้อมในการรองรับวิกฤตการณ์ด้านพลังงานที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการเร่งดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พลังงาน การรณรงค์และขอความร่วมมือให้มีการประหยัดพลังงาน และมาตรการเสริมคือการเร่งมาตรการปิดถนน เช่น ปิดถนนข้าวสาร ถนนสีลม และถนนเยาวราช เป็นต้น

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2545 รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ได้เชิญประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือ เรื่อง ผลกระทบของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก และที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้ สนพ. รับผิดชอบจัดทำข้อเสนอมาตรการประหยัดพลังงาน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีในการประชุมในวันที่ 8 ตุลาคม 2545

2. มาตรการประหยัดพลังงาน

คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ได้มีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบาย พลังงานแห่งชาติ เรื่องมาตรการประหยัดพลังงานเพื่อรองรับสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก และมาตรการกำกับดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภค โดยมีรายละเอียด ดังนี้คือ

2.1 มาตรการประหยัดพลังงานเพื่อรองรับสถานการณ์ความขัดแย้ง ระหว่าง สหรัฐอเมริกาและอิรัก

2.1.1 มาตรการระดับต้น เมื่อราคาน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่ในระดับสูงแต่ยังไม่เกิดภาวะขาดแคลน น้ำมันเชื้อเพลิง โดยเน้นการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ประหยัดพลังงาน ซึ่งประกอบด้วย มาตรการบังคับสำหรับส่วนราชการ และมาตรการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อต่างๆ ได้แก่ สิ่งพิมพ์ วิทยุ

โทรทัศน์ ใบปลิว เพื่อจูงใจให้ประชาชนทั่วไป ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมลดการใช้พลังงานลง โดยมาตรการบางส่วนได้มีการดำเนินการอยู่แล้ว ดังนี้คือ

(1) มาตรการสำหรับส่วนราชการ เป็นมาตรการบังคับ หน่วยงานที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามจะมีโทษทางวินัย โดยมอบหมายให้หัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบผลการดำเนินการแล้วให้รายงานต่อ สนพ. เป็นประจำทุกไตรมาส เพื่อสรุปรายงานเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพช.)/คณะรัฐมนตรีต่อไป ดังนี้

- **ไฟฟ้า** ให้ทุกส่วนราชการ ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 จากปริมาณการใช้เฉลี่ยต่อเดือนของปีงบประมาณ 2544 โดยให้มีการดำเนินการ ดังนี้
 - กำหนดช่วงระยะเวลาให้เปิดเครื่องปรับอากาศ
 - ให้ปรับอุณหภูมิห้องปรับอากาศเป็น 25 –26 องศาเซลเซียส
 - ให้ดูแลการใช้ลิฟท์ โดยหลีกเลี่ยงการใช้ลิฟท์กรณีขึ้นลงชั้นเดียว หรือกำหนดให้หยุดชั้นเว้นชั้น และควรปรับปรุงลิฟท์ให้สามารถตัดไฟ ได้โดยอัตโนมัติ หากไม่มีการใช้งานเป็นเวลานาน
 - ให้ปิดไฟโฆษณา ไฟส่องป้ายและไฟส่องอาคารราชการ หลังเวลา 21.00 น.
 - ให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทย กรมทางหลวง และกรุงเทพมหานคร ลดการใช้ไฟฟ้าสาธารณะที่ไม่จำเป็นลง เช่นการปิดไฟถนนที่ไม่มีรถค้ำคั่งตลอดสาย และปิดไฟถนนเฉพาะบริเวณทางแยกหลัง 24.00 น. โดยให้พิจารณาถึงความปลอดภัยและความจำเป็นในแต่ละเส้นทาง
- **น้ำมัน** ให้ทุกส่วนราชการลดค่าใช้จ่ายในส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 จากค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของปีงบประมาณ 2544 โดยให้มีการดำเนินการ ดังนี้
 - ให้รถยนต์ของส่วนราชการที่ใช้น้ำมันเบนซินออกเทน 91 ได้ ต้องใช้ ออกเทน 91 โดยให้กรมบัญชีกลางออกเป็นระเบียบบังคับ และให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจสอบการปฏิบัติของส่วนราชการอย่างเคร่งครัด
 - กวดขัน ดูแล ให้มีการปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในเรื่องการกำหนดอัตราความเร็วของรถยนต์
 - การส่งหนังสือของทางราชการ สนับสนุนให้ใช้บริการไปรษณีย์และโทรสาร หากจำเป็นต้องใช้รถยนต์ขนาดเล็ก
 - ควบคุมการใช้รถยนต์ของทางราชการ และการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง อย่างประหยัด โดยให้มีการลดการใช้รถยนต์ลงเท่าที่จำเป็น

ทั้งนี้ หากส่วนราชการใดไม่สามารถลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าหรือลดค่าใช้จ่ายในส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ได้ ขอให้จัดทำคำชี้แจงเหตุผลต่อ สนพ. เพื่อประกอบการพิจารณา

(2) มาตรการสำหรับประชาชนทั่วไป โดยให้ สนพ. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณการใช้พลังงาน ดังนี้

- **ไฟฟ้า**
 - ตั้งอุณหภูมิเครื่องปรับอากาศที่ 25-26 องศาเซลเซียส
 - ดูแล บำรุงรักษา เครื่องไฟฟ้าทุกชนิด และเมื่อจะซื้อใหม่ ให้เลือกซื้อ ชนิดที่มีประสิทธิภาพสูง เท่านั้น
 - ขอความร่วมมือภาคเอกชน ในการปิดไฟป้ายโฆษณา ไฟส่องป้าย โฆษณา และไฟส่องอาคาร หลังเวลา 24.00 น.
 - ขอความร่วมมือห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ ให้กำหนดช่วงระยะเวลาเปิดห้างสรรพสินค้า โดยใช้เวลาเปิดไม่เกินวันละ 12 ชั่วโมง
- **น้ำมัน**
 - ใช้รถขนส่งสาธารณะให้มากขึ้น
 - รณรงค์ให้ประชาชนขับรถยนต์ไม่เกินความเร็วสูงสุด ตามที่กฎหมายจราจรกำหนด คือ บนทางธรรมดา 90 กม./ชม. บนทางด่วน 110 กม./ชม. และบนมอเตอร์เวย์ 120 กม./ชม. และชี้แจงให้ประชาชน เห็นถึงประโยชน์ของการขับรถยนต์ในระดับ 90 กม./ชม. ทั้งด้านความปลอดภัยและลดค่าใช้จ่ายจากการใช้น้ำมัน

ทั้งนี้ มาตรการในระดับต้น ให้ดำเนินการทันที เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ

2.1.2 มาตรการระดับกลาง เป็นมาตรการบังคับเพื่อลดการใช้พลังงานให้อยู่ในระดับการ จัดหา การใช้มาตรการนี้จะเริ่มเมื่อเริ่มมีการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงเกิดขึ้น โดยการจัดหาอยู่ใน ระดับต่ำกว่าปริมาณการใช้แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 การใช้มาตรการบังคับนี้ จะเป็นการชั่วคราว เฉพาะช่วงที่มีการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิงเท่านั้น ดังนี้

(1) มาตรการสำหรับส่วนราชการ

- ให้ทุกส่วนราชการ ลดปริมาณการใช้ไฟฟ้าลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 จากปริมาณการใช้เฉลี่ยต่อ เดือนของปีงบประมาณ 2544
- ให้ทุกส่วนราชการ ลดค่าใช้จ่ายในส่วนน้ำมันเชื้อเพลิงลงไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 จากค่าใช้จ่าย เฉลี่ยต่อเดือนของปีงบประมาณ 2544

(2) มาตรการสำหรับประชาชนทั่วไป

- การบังคับและเข้มงวดกับการจำกัดความเร็วรถยนต์ไม่เกิน 80 กิโลเมตร/ชั่วโมง
- การจำกัดเวลาการเปิด-ปิดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง วันธรรมดาเปิดได้ไม่เกินวันละ 16 ชั่วโมงและปิดบริการในวันอาทิตย์ ยกเว้นการขายน้ำมันดีเซลให้เปิดบริการได้ในวันอาทิตย์ เพื่อไม่ให้มีปัญหาเรื่องการขนส่ง
- ห้ามใช้ไฟฟ้าเพื่อโฆษณาสินค้าหรือบริการ หรือประดับสถานที่ทำธุรกิจ
- กำหนดช่วงระยะเวลาเปิดของห้างสรรพสินค้า และสถานที่อื่นๆ ที่ใช้ไฟฟ้ามก โดยใช้เวลาเปิด ไม่เกินวันละ 12 ชั่วโมง

ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีที่กำกับดูแลด้านพลังงาน เป็นผู้พิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสมกับ สถานการณ์ หากเห็นว่าจำเป็นให้นำเสนอ คณะรัฐมนตรี/กพข. อนุมัติการใช้มาตรการระดับ กลาง บางมาตรการหรือทุกมาตรการ แล้วแต่จะเห็นว่าเหมาะสมกับสถานการณ์

2.1.3 มาตรการระดับรุนแรง เมื่อการจัดหาอยู่ในระดับไม่ถึงร้อยละ 80 ของปริมาณการใช้ ถือว่าเป็นวิกฤตการณ์ที่รุนแรง จำเป็นต้องใช้มาตรการที่เข้มงวดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ทาง เศรษฐกิจสูงสุด และบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน ได้มากที่สุด รวมถึงมาตรการป้องกันการ กักตุนการควบคุม การจำหน่าย และการปันส่วนน้ำมัน

- นายกรัฐมนตรี ใช้อำนาจตามพระราชกำหนดแก้ไข และป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อ เพลิง พ.ศ. 2516 ออกคำสั่งนายกรัฐมนตรี ควบคุมน้ำมันคงเหลือ และควบคุมการจำหน่าย โดยผู้ค้าน้ำมันสามารถจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงได้เท่าที่รัฐอนุญาตเท่านั้น
- รัฐกลับไปใช้ระบบการกำหนดราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการชั่วคราว
- รัฐปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง โดยจัดลำดับความสำคัญของผู้ใช้ น้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อให้เกิด ประโยชน์ทางเศรษฐกิจสูงสุดและบรรเทาความเดือดร้อน ของประชาชนได้มากที่สุด

ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีที่กำกับดูแลด้านพลังงาน เป็นผู้พิจารณาเสนอ กพข./ คณะรัฐมนตรีอนุมัติ การใช้มาตรการระดับรุนแรง เมื่อปรากฏว่าการจัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่ในระดับไม่ถึงร้อยละ 80 ของปริมาณการใช้ในประเทศ

2.2 มาตรการกำกับดูแลราคาสินค้าอุปโภคบริโภค

กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าภายใน จะกำกับดูแลสินค้าอุปโภคบริโภค ทั้งด้านราคา ปริมาณ และ คุณภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์และเกิดความเป็นธรรมต่อผู้บริโภค ดังนี้

2.2.1 สถานการณ์สินค้า ในภาวะปกติ

ต้นทุนสินค้าส่วนใหญ่ไม่สูงขึ้นหรือสูงขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 ทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคมีการ เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย แต่ปริมาณสินค้ามีเพียงพอกับความต้องการ ไม่ขาดแคลน โดยราคาน้ำมัน เบนซิน 95 ลิตรละ 17.59 บาท น้ำมันดีเซลลิตรละ 14.54 บาท หรือเปลี่ยนแปลงอีกเล็กน้อย

มาตรการ

- (1) ติดตามภาวะราคาจำหน่ายอย่างใกล้ชิด** โดยให้ราคาสินค้าสอดคล้องกับภาวะต้นทุนที่แท้จริงให้มีปริมาณเพียงพอกับความต้องการ และกระจายถึงผู้บริโภคอย่างทั่วถึง โดยกำหนดสินค้าที่เฝ้าติดตาม (Watch List) 73 รายการเพื่อสร้างระบบการติดตามเพื่อเตือนภัย (Warning System)
- (2) ตรวจสอบติดตามกำกับดูแลป้องกันการฉวยโอกาสเอาเปรียบผู้บริโภค** ให้มีการตรวจสอบผู้ประกอบการค้า ในแหล่งผลิต ตลาดสด แหล่งจำหน่ายเป็นประจำ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยใช้อำนาจตามมาตรา 29 และมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 และกำหนดการลงโทษไว้ในชั้นสูงสุดทางอาญา
- (3) ตรึงราคาจำหน่ายสินค้า** โดยขอความร่วมมือผู้ประกอบการ แจ้งการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้า และเหตุผล ก่อนการออกจำหน่าย
- (4) คงมาตรการกฎหมายในการควบคุมสินค้าและบริการในปัจจุบัน** คือ กำหนดสินค้าและบริการควบคุม จำนวน 18 รายการ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 และการกำหนดใช้มาตรการดูแลตามมาตรา 25 และ มาตรา 26 รวมทั้งกำหนดให้ปิดป้ายแสดงราคาสินค้าและบริการจำนวน 190 รายการ
- (5) เปิดสายด่วน 1569 ตลอด 24 ชั่วโมง** เพื่อรับเรื่องราวร้องเรียนจากผู้บริโภค ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้าและบริการ โดยให้มีการตรวจสอบข้อเท็จ และดำเนินการให้เสร็จสิ้นทุกรายการ

2.2.2 สถานการณ์สินค้า ในภาวะผิดปกติ

ต้นทุนสินค้าปรับสูงขึ้น ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น ร้อยละ 5 – 20 ปริมาณสินค้ามี เพียงพอกับความต้องการ ยังไม่ขาดแคลน เนื่องจากว่าเกิดภาวะสงคราม ระหว่างสหรัฐอเมริกา และอิรัก ทำให้ภาวราคาน้ำมันเชื้อเพลิงปรับสูงขึ้น โดยอุปสงค์น้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศ มีเพียงร้อยละ 80 ของความต้องการใช้

มาตรการ

- (1) กำหนดรายการสินค้าและบริการควบคุมเพิ่มเติม** ตามความจำเป็นและสถานการณ์ของสินค้าแต่ละชนิด และกำหนดใช้มาตรการควบคุมด้านราคา เพื่อมิให้ผู้บริโภคต้องรับภาระ และเดือดร้อนจากภาวะราคาสินค้าและบริการปรับสูงขึ้น เช่น การกำหนดราคาจำหน่าย หรือ การกำหนดอัตรากำไรสูงสุดต่อหน่วย ส่วนเหลือการค้าในแต่ละช่วงการค้า
- (2) จัดการระบบการผลิตและการจำหน่ายสินค้า รวมถึงสินค้าที่เป็นปัจจัยการผลิต** ให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน โดยตรวจปริมาณการผลิตการจำหน่ายของสินค้า และวัตถุดิบอย่างใกล้ชิด
- (3) ป้องกันมิให้เกิดการกักตุนสินค้า** โดยใช้มาตรการ ตามมาตรา 25 เพิ่มเติม คือ กำหนดมาตรการกำหนดให้ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย แจ้งปริมาณสถานที่เก็บแผนการผลิต แผนการจำหน่าย หรือ กำหนดให้มีการเก็บ หรือเพิ่มปริมาณการเก็บสำรอง
- (4) จัดร้านค้าธงฟ้าราคาประหยัด** จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคในราคาถูก เพื่อลดภาระค่าครองชีพแก่ผู้บริโภคกว้างขวางขึ้น
- (5) เชื่อมโยงให้ผู้จำหน่ายปลีกรับสินค้าโดยตรงจากผู้ผลิต/ผู้แทนจำหน่าย** เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการจำหน่ายสินค้า และให้ผู้บริโภคซื้อสินค้าได้ในราคาที่ลดลง

2.2.3 สถานการณ์สินค้า ในภาวะวิกฤต

ต้นทุนสินค้าปรับสูงขึ้นมาก วัตถุดิบสำคัญในการผลิตสินค้าเริ่มขาดแคลน ทำให้ สินค้าปรับราคาสูงขึ้นมากกว่า ร้อยละ 20 ปริมาณสินค้าเริ่มขาดแคลนและอาจไม่เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจาก

ภาวะสงครามขยายผลในภูมิภาคตะวันออกกลางและต่อเนื่อง ทำให้ภาวะราคาน้ำมันเชื้อเพลิงปรับสูงขึ้นมาก และปริมาณมีน้อยกว่าร้อยละ 80 ของความต้องการใช้

มาตรการ

(1) กำหนดรายการสินค้าควบคุมเพิ่มเติม ให้ครอบคลุมถึงสินค้าจำเป็นแก่การครองชีพ และสินค้าที่เป็นปัจจัยในการผลิตที่สำคัญ

(2) ควบคุมราคาจำหน่ายอย่างเข้มงวด โดยการกำหนดราคาจำหน่าย และห้ามการจำหน่ายเกินกว่าราคาที่กำหนด

(3) ควบคุมปริมาณการใช้ จำหน่าย หรือเปลี่ยนแปลงสภาพสินค้า รวมทั้งควบคุมการขนย้าย เพื่อจัดสรรให้ปริมาณสินค้า เพียงพอกับความต้องการ และเกิดกระจายอย่างเป็นธรรม

(4) กำหนดให้มีการปันส่วนสินค้า ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กำหนด เพื่อให้สินค้า มีเพียงพอับความต้องการของผู้บริโภค

(5) จัดหาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ จัดระบบการจำหน่าย ให้ประชาชนสินค้า เพียงพอกับความต้องการในการครองชีพ

การส่งเสริมและสนับสนุน การใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิง

1. ความเป็นมา

เพื่อการพัฒนาแหล่งพลังงานทดแทนภายในประเทศให้มากขึ้น สำหรับทดแทนการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศ และเป็น การช่วยลดการขาดดุลการค้าต่างประเทศ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาผลิตผลทางการเกษตรภายในประเทศ ที่ล้นตลาด ตลอดจน เป็นการช่วยรักษาเสถียรภาพ ของราคาพืชผลทางการเกษตร คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2541 ได้เห็นชอบในหลักการโครงการผลิตแอลกอฮอล์จากพืช เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง โดยมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรม รับไปพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติขึ้น

ต่อมาในเดือนมีนาคม 2544 คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) ได้มีมติเห็นชอบผลการพิจารณาของคณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติ ในประเด็นของการยกเว้นภาษีสรรพสามิต และการส่งเงินเข้ากองทุนฯ ให้มีความชัดเจน

2. การดำเนินงาน

สนพ. ได้นำข้อเสนอของคณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติเสนอต่อ กพข. และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2545 และวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 ตามลำดับ และได้มีมติเห็นชอบใน หลักการ ดังนี้

2.1 ให้มีการยกเว้นการเรียกเก็บภาษีสรรพสามิต ของเอทานอลหน้าโรงงาน และภาษีสรรพสามิตในส่วน ของเอทานอล ที่เติมในน้ำมันแก๊สโซฮอล์ตลอดไป

2.2 การกำหนดราคาจำหน่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ให้ต่ำกว่าราคาจำหน่ายน้ำมันเบนซินออกเทน 95 โดยความแตกต่างของราคา อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า 1 บาทต่อลิตร เช่น 0.50 – 0.70 บาทต่อลิตร

2.3 ให้มีการลดหย่อนอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง และกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน สำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์

2.4 ให้กำหนดคุณภาพน้ำมันแก๊สโซฮอล์ขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยให้ติดตามผลการใช้น้ำมัน แก๊สโซฮอล์จากผู้ใช้และผู้ผลิต รวมทั้งพิจารณาผลกระทบต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ และดำเนินการทดลองการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ในเชิงปฏิบัติ และภาคสนามเพิ่มเติมตามความจำเป็น

2.5 ยกเลิกการใช้สาร MTBE ในน้ำมันเบนซินออกเทน 95 โดยการยกเลิกด้านการตลาดที่ได้กำหนดราคาจำหน่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ ให้ต่ำกว่าน้ำมันเบนซินออกเทน 95 ซึ่งจะทำให้เกิดการเลิกใช้ MTBE โดยอัตโนมัติ

2.6 จัดตั้งกองทุนรักษาระดับราคาเอทานอล โดยในปัจจุบันยังไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งกองทุนฯ แต่ในอนาคตอาจมีความจำเป็น ดังนั้น จึงมอบหมายให้คณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติ รับผิดชอบและจัดทำรายละเอียดพร้อมข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนรักษาระดับราคาเอทานอล เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติพิจารณาต่อไป

2.7 ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์การใช้เอทานอลเป็นเชื้อเพลิง เพื่อรณรงค์ให้ประชาชน ได้รับความรู้ความเข้าใจและร่วมกันใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีเอทานอลเป็นส่วนผสม โดยให้กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานสนับสนุนงบประมาณเพื่อการดังกล่าว

2.8 มาตรการสนับสนุนเพิ่มเติม โดยกำหนดให้รถยนต์ของหน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจต่างๆ เลือกลงใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์เป็นอันดับแรก และส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ และกลุ่มอุตสาหกรรมโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม มีความพร้อมที่จะรองรับการผลิตและการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงที่มี เอทานอลเป็นส่วนผสม ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอลของผู้ประกอบการขนาดย่อมและขนาดกลาง โดยองค์กรหรือสถาบันเกษตรกรที่มีศักยภาพ เพื่อให้มีแหล่งผลิตเชื้อเพลิงจาก ผลผลิตทางการเกษตร กระจายอยู่ทั่วไปในท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศ เป็นต้น

ต่อมาคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2545 ได้มีมติเห็นชอบอนุมัติการขอตั้งโรงงานผลิตและจำหน่ายเอทานอล เพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิงของผู้ประกอบการจำนวน 8 ราย ตามข้อเสนอของคณะกรรมการ เอทานอลแห่งชาติ ดังนี้คือ

- 1) ให้บริษัท พรวิไล อินเตอร์เนชั่นแนล กรุ๊ป เทรดิง ที่จังหวัดอยุธยา ผลิตเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของแอลกอฮอล์ 99.5% โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 25,000 ลิตรต่อวัน
- 2) ให้บริษัท ที.เอส.บี เทรดิง จำกัด (บริษัท ไทยอะโกร เอ็นเนอร์ยี จำกัด) ที่จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อผลิตเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของแอลกอฮอล์ 99.5% โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 150,000 ลิตรต่อวัน
- 3) ให้บริษัท อินเตอร์เนชั่นแนล แก๊สโซฮอล์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด จัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของแอลกอฮอล์ 99.5% ที่จังหวัดระยอง โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 500,000 ลิตรต่อวัน
- 4) ให้บริษัท แสงโสม จำกัด ที่จังหวัดนครปฐม ผลิตเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของแอลกอฮอล์ 99.5% โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 100,000 ลิตรต่อวัน
- 5) ให้บริษัท ไทยง้วน เมทิล จำกัด (บริษัท ไทยง้วน เอทานอล จำกัด) จัดตั้งโรงงานผลิต เอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของแอลกอฮอล์ 99.5% บริเวณจังหวัดชัยภูมิหรือขอนแก่น โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 130,000 ลิตรต่อวัน
- 6) ให้บริษัท น้ำตาลขอนแก่น จำกัด จัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของแอลกอฮอล์ 99.5% ที่จังหวัดขอนแก่น โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 85,000 ลิตรต่อวัน
- 7) ให้บริษัท อัลฟา เอ็นเนอร์ยี จำกัด จัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของแอลกอฮอล์ 99.5% ที่จังหวัดนครสวรรค์ โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 212,000 ลิตรต่อวัน

8) ให้บริษัท ไทยเนชั่นแนล พาวเวอร์ จำกัด จัดตั้งโรงงานผลิตเอทานอลที่มีความบริสุทธิ์ของ แอลกอฮอล์ 99.5% ที่จังหวัดระยอง โดยมีขนาดกำลังการผลิตไม่เกิน 300,000 ลิตรต่อวัน

นอกจากนี้ ได้มีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการ โดยในการอนุญาตตั้งโรงงานผลิต และจำหน่ายเอทานอลเพื่อใช้เป็นเชื้อเพลิง ควรให้กำหนดเงื่อนไขในการกำกับดูแล และตรวจสอบผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะระบบการจัดการน้ำเสียและกลิ่นที่ปล่อยจากโรงงาน ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และควรจัดตั้งโรงงานบริเวณนิคมอุตสาหกรรมเขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม หรือบริเวณที่ตั้ง ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมแก่ประชาชนและชุมชน พร้อมทั้ง กำหนดแนวทางการจัดจำหน่ายหุ้นของแต่ละโรงงาน ให้กับเกษตรกรตามข้อเสนอของผู้ประกอบการให้ชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรมีโอกาสซื้อหุ้นได้ในราคาที่เป็นธรรม

สำหรับประเด็นเรื่องอัตราเงินส่งเข้ากองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2545 คณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน ได้มีมติเห็นชอบให้กำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุน น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ให้เท่ากับ 0.27 บาท/ลิตร โดยมอบหมายให้ สนพ. รับไปดำเนินการออกประกาศคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน และต่อมาคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ในการประชุมเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2545 ได้มีมติเห็นชอบให้กำหนดอัตราเงินส่งเข้ากองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน สำหรับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ให้เท่ากับ 0.036 บาท/ลิตร และมอบหมายให้ สนพ. รับไปดำเนินการออกประกาศคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ซึ่งประกาศทั้งสองฉบับจะมีผลบังคับใช้พร้อมกัน

การปรับปรุงระบบการค้า และมาตรฐานความปลอดภัยก๊าซปิโตรเลียมเหลว

1. ความเป็นมา

จากกฎระเบียบเกี่ยวกับความปลอดภัยของธุรกิจก๊าซปิโตรเลียมเหลว ทั้งในแง่การขนถ่ายก๊าซที่ผลิต/นำเข้าสู่ท่อก๊าซ ระบบการขนส่งก๊าซเพื่อไปยังคลังก๊าซ โรงบรรจุ บิ๊มก๊าซ ผู้บริโภค ยังมีกฎเกณฑ์ที่จำเป็นต้องแก้ไขให้มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 ได้เห็นชอบแนวทางและขั้นตอนการยกเลิกการควบคุมราคาก๊าซปิโตรเลียมเหลว และการปรับปรุงระบบการค้า และมาตรฐานความปลอดภัยก๊าซปิโตรเลียมเหลว โดยจะต้องมีการดำเนินการส่งเสริมการแข่งขันในระบบการค้าและการขจัดถึงชาวออกจากตลาดให้สมบูรณ์ ก่อนดำเนินการยกเลิกการควบคุมราคาในที่สุด

สำหรับแนวทางการปรับปรุงระบบการค้าและมาตรฐานความปลอดภัยก๊าซปิโตรเลียมเหลว จะต้องมีการดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ คือ 1) การผลักดันและเร่งรัดให้ผู้ค้าก๊าซฯ ตามมาตรา 7 รับผิดชอบการบรรจุก๊าซฯ ลงถึงก๊าซหุงต้มของตนเอง รวมถึงผู้ประกอบการโรงบรรจุก๊าซหุงต้มต้องบรรจุก๊าซฯ ลงถึงก๊าซหุงต้ม ภายใต้เครื่องหมายการค้าที่ตนได้รับอนุญาตให้บรรจุเท่านั้น 2) การดำเนินการขจัดถึงชาวออกจากตลาด และ 3) การเร่งรัดให้มีการซ่อมบำรุงถึงก๊าซหุงต้มตามมาตรฐานและระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่การดำเนินการในช่วงที่ผ่านมา ไม่สามารถเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่ได้กำหนดไว้ เนื่องจากประสบปัญหาต่างๆ ได้แก่ การจัดการแลกเปลี่ยนถึงก๊าซหุงต้มของโรงบรรจุ และค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ในการจัดหาถึงก๊าซใหม่ เข้าตลาดเป็นจำนวนมาก ดังนั้นคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน จึงได้มีมติเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2544 ผ่อนผันให้ผู้ประกอบการโรงบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว สามารถบรรจุก๊าซฯ ลงถึงชาวที่มีเครื่องหมายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ม.อ.ก.) ต่อไปได้อีก 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนที่ใช้ถึงชาว โดยได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และกรมโยธาธิการ รับไปร่วมกันพิจารณากำหนดแผนการรับแลกเปลี่ยนถึงชาว ออกจากตลาดต่อไป

ต่อมาคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงาน (กพง.) ได้มีมติเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2544 เห็นชอบแนวทางการดำเนินการแลกเปลี่ยนก๊าซ เพื่อช่วยเหลือประชาชนให้เลิกใช้ถ่านหิน และให้จ่ายเงินจากกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงช่วยเหลือผู้ค้าก๊าซ ในการแลกเปลี่ยนก๊าซในวงเงิน 600 ล้านบาท

2. การดำเนินงาน

สพข. ได้ดำเนินโครงการ "รัฐช่วยราษฎร์ แลกถ่านหินฟรี" เพื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนถ่านหินในแต่ละจังหวัดโดยกำหนดพื้นที่ดำเนินการใน 10 พื้นที่ ทั่วประเทศ มีระยะเวลาการแลกเปลี่ยนถ่านหินพื้นที่ละ 2 เดือน และดำเนินการห่างกันพื้นที่ละ 1 เดือน เริ่มดำเนินการระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤศจิกายน 2545 รวมระยะเวลา 11 เดือน ต่อมา กพง. ในการประชุมเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2544 ได้มีมติอนุมัติงบประมาณสนับสนุนกองทุนน้ำมันฯ ในวงเงิน 4 ล้านบาทให้คณะกรรมการส่วนจังหวัด ในการตรวจสอบถ่านหิน เพื่อใช้ในการดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนถ่านหินในพื้นที่ โดยการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ ของคณะกรรมการส่วนจังหวัดฯ

ปัจจุบันโครงการ "รัฐช่วยราษฎร์ แลกถ่านหินฟรี" ได้ดำเนินการแลกเปลี่ยนถ่านหินในพื้นที่ 1 (กรุงเทพฯ และปริมณฑล), พื้นที่ 2 (ภาคกลาง), พื้นที่ 3 (ภาคตะวันตก), พื้นที่ 4 (ภาคตะวันออก), พื้นที่ 5 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง), พื้นที่ 6 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน), พื้นที่ 7 (ภาคเหนือตอนบน), พื้นที่ 8 (ภาคเหนือตอนล่าง), พื้นที่ 9 (ภาคใต้ตอนบน), และพื้นที่ 10 (ภาคใต้ตอนล่าง) โดยที่ พื้นที่ 1 - 9 ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วทั่วประเทศใน 10 พื้นที่ รวมพื้นที่ส่วนขยายด้วย จนถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2545 มีถ่านหินที่แลกเปลี่ยนได้จำนวน 1,065,738 ใบ และถูกทำลายแล้วจำนวน 871,858 ใบ หรือคิดเป็น ร้อยละ 82 และจากผลการแลกเปลี่ยนถ่านหินดังกล่าวสามารถช่วยเหลือประชาชน ให้เลิกใช้ถ่านหินได้ประมาณ 1 ล้านครัวเรือน

สพข. ได้เบิกจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ค้าก๊าซตามมาตรา 7 ตามหลักฐานการตรวจนับถ่านหินของคณะกรรมการส่วนจังหวัดฯ ไปแล้ว เป็นจำนวนเงิน 137,097,520 บาท และหากโครงการแล้วเสร็จ จะสามารถช่วยเหลือประชาชน ให้เลิกใช้ถ่านหินไม่ต่ำกว่า 1 ล้านครัวเรือน

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากการดำเนินโครงการ "รัฐช่วยราษฎร์ แลกถ่านหินฟรี" ได้ช่วยให้ตลาดก๊าซปิโตรเลียมเหลว มีการแข่งขันมากขึ้นและการจัดหา การจำหน่าย และการใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย ของระบบการค้ำก๊าซปิโตรเลียมเหลว ที่ช่วยคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้น ยิ่งขึ้น ซึ่งในแง่ชีวิตและทรัพย์สิน จากการใช้ก๊าซหุงต้มในครัวเรือนของประชาชน

การปรับปรุงมาตรการกำกับดูแล ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง

1. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2536 เห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเรื่อง การประเมินผลระบบราคาน้ำมันลอยตัว รวมถึงมาตรการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเห็นว่า ระบบราคาน้ำมันลอยตัวที่ใช้อยู่เป็นระบบที่ดี และได้ทำงานตามที่ควรจะเป็น รัฐไม่ควรเข้าไปควบคุมราคาอีก โดยให้มีการแทรกแซงน้อยที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นใจของนักลงทุน อย่างไรก็ตาม ควรมีมาตรการเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค แต่ไม่ควรเข้มงวดจนเกินไป ทั้งนี้ มี ปตท. และบางจากในฐานะหน่วยงานของรัฐเป็น กลไกรักษาระดับราคาน้ำมันให้เหมาะสม และมีสำนักงานนโยบายและพลังงาน (สนพ.) เป็นผู้ติดตามกำกับ ดูแลราคาและค่าการตลาดอยู่แล้ว

สำหรับมาตรการกำกับดูแลราคา และค่าการตลาดน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) การกำกับดูแลการกำหนดราคาและค่าการตลาดของผู้ค้าน้ำมัน 2) การกำกับ ดูแลราคา ขายปลีกของสถานีบริการทั่วประเทศ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้คือ

1.1 การกำกับดูแลราคา และค่าการตลาดของผู้ค้าน้ำมัน สพข. และกรมการค้าภายใน ติดตาม กำกับดูแลการกำหนดราคาขายส่ง ราคาขายปลีกและค่าการตลาด เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค โดยมี ปตท. และบางจาก ในฐานะหน่วยงานของรัฐ เป็นกลไกรักษาระดับน้ำมันให้เหมาะสม โดยให้มีการ เปลี่ยนแปลงราคา สอดคล้องกับราคาน้ำมันในตลาดโลกอยู่ตลอดเวลา

1.2 การกำกับดูแลราคาของสถานีบริการ มีหน่วยงานเกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ จังหวัด กรมการค้า ภายใน และ สพข. ร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

(1) การรักษาาระดับราคา ให้ ปตท. บางจาก และผู้ค้าน้ำมัน สอดส่องดูแลไม่ให้สถานีบริการที่แสดง เครื่องหมายการค้าของตน กำหนดราคาสูงกว่าที่กำหนด และให้ ปตท. เร่งขยายสถานีบริการ ในพื้นที่ ห่างไกล

(2) การรับแจ้งราคา ให้สำนักงานการค้าภายในจังหวัด แจ้งราคาขายปลีกของสถานีบริการในจังหวัด ของตน (ซึ่งสถานีบริการน้ำมัน มีหน้าที่ต้องรายงานราคา ณ วันที่ 15 ของทุกเดือน) ต่อ สนพ. โดย เร็วที่สุดอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัด เพื่อ สนพ. จะใช้วิเคราะห์ประเมินความเคลื่อนไหว ของราคา ขายปลีกและค่าการตลาดต่อไป

(3) การติดตามราคา ให้จังหวัดดูแลให้สถานีบริการ ติดป้ายแสดงราคาขายปลีกหน้าสถานีบริการ อย่างชัดเจน ตรวจสอบให้มีการกำหนดราคาขายปลีกที่หว่าจาย กับราคาที่ติดประกาศให้ตรงกัน และ ดูแลให้สถานีบริการกำหนดราคาขายปลีก ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

(4) การดำเนินการ หากพบว่าสถานีบริการกำหนดราคาขายปลีกสูงเกินเหมาะสม ให้ ผู้ค้าน้ำมันซึ่ง เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าแก้ไขปัญหาค่า หรือให้ ปตท. แทรกแข่งราคา หากไม่สามารถแก้ไขได้ ให้คณะกรรมการส่วนจังหวัดกำหนดราคาสินค้า และป้องกันการผูกขาด พิจารณาแก้ไขโดยใช้อำนาจ ตามกฎหมาย

2. ปัญหาและอุปสรรค

ในปัจจุบันการใช้ ปตท. เป็นกลไกในการกำกับดูแลราคา และค่าการตลาดน้ำมันเชื้อเพลิง ไม่สามารถ ดำเนินการได้อีกต่อไป เนื่องจาก ปตท. ได้แปรสภาพเป็นบริษัทมหาชน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2545 ที่กำหนดให้รัฐจะไม่ใช้ ปตท. เป็นกลไกในการแทรกแซงราคาน้ำมัน การ กำกับดูแลทางด้านราคาน้ำมันและสภาวะการแข่งขัน จะอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่มีอยู่ ได้แก่ พระ ราชกำหนดแก้ไขและ ป้องกันภาวะการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2516 พระราชบัญญัติว่าด้วย ราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 นอกจากนี้ ตลาดน้ำมันมีสถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นจาก 3,475 ราย ในปี 2534 เป็น 16,179 ราย ในปี 2545 สถานีบริการน้ำมันอิสระเพิ่มขึ้น ร้อยละ 60 (จำนวน 11,801ราย) จากสถานีบริการทั้งหมด 16,179 ราย และสถานีบริการของผู้ค้าน้ำมัน รายใหญ่ (ปตท. เชลล์ เอสโซ่ คาลเท็กซ์ และบางจาก) ได้ลดลงค่อนข้างมาก ซึ่งการกำกับดูแลการกำหนดราคาขายปลีกของสถานีบริการอิสระ ผ่านผู้ค้ น้ำมันเจ้าของเครื่องหมายการค้า ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากไม่ได้อยู่ในเครือข่ายของผู้ค้าน้ำมัน ขณะเดียวกัน การดำเนินการตามกฎหมายของกระทรวงพาณิชย์ ในกรณีที่ผู้ค้าน้ำมันหรือสถานีบริการ กำหนดราคาน้ำมันสูงเกินสมควร ยังไม่มีการออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐาน เพื่อให้ถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิด ตาม พรบ. ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 มาตรา 29

3. การดำเนินงาน

สนพ. ได้จัดทำข้อเสนอปรับปรุงมาตรการการกำกับดูแลราคาน้ำมัน และแนวทางการแก้ไขปัญหา ราคาน้ำมันแพง ต่อที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2545 ดังนี้

3.1 การรักษาระดับราคา มอบหมายให้กระทรวงการคลังใช้สิทธิตามกฎหมายของผู้ถือหุ้นใหญ่ของ ปตท. และบางจาก โดยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เข้าไปเป็นกรรมการบริหารของบริษัทฯ กำกับดูแลไม่ให้เกิดภาพพจน์ว่า บริษัทของรัฐทำการค้าเพื่อกำไรสูงสุด โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน ตามหลักเกณฑ์และรูปแบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance and Management)

3.2 การกำกับดูแลราคาของสถานีบริการ

การรักษาระดับราคา ได้กำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันดูแลสถานีบริการ ที่แสดงเครื่องหมายการค้าของตน ให้รักษาระดับราคา และให้สำนักงานการค้าภายในจังหวัด แจ้งราคาขายปลีกของสถานีบริการในจังหวัดของตน (ซึ่งสถานีบริการน้ำมันมีหน้าที่ต้องรายงานราคา ณ วันที่ 15 ของทุกเดือน) ต่อ สนพ. โดยเร็วที่สุดอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัด นอกจากนี้ ให้จังหวัดดูแลและตรวจสอบสถานีบริการ ให้มีการกำหนดราคาขายปลีก ที่หิวจ่ายกับราคาที่ติดประกาศให้ตรงกัน และให้กำหนดราคาขายปลีกให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ทั้งสถานีบริการของผู้ค้าน้ำมัน มาตรา 7 และสถานีบริการอิสระ และหากพบว่าสถานีบริการ กำหนดราคาขายปลีกเกินเหมาะสม ให้ผู้ค้าน้ำมันซึ่งเป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้า แก้ไขปัญหา หากไม่สามารถแก้ไขได้ ให้คณะกรรมการส่วนจังหวัด ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พิจารณาแก้ไขโดยใช้อำนาจตามกฎหมาย

3.3 การใช้อำนาจตามกฎหมาย มอบหมายให้กรมการค้าภายในร่วมกับ สนพ. รับผิดชอบพิจารณา กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกฎหมาย กับผู้ค้าน้ำมันและสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่เอาเปรียบผู้บริโภคได้ต่อไป

ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการนโยบาย การกำหนดช่วงราคาน้ำมันสูงสุดและต่ำสุด โดยมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณา นโยบายพลังงาน (กพง.) เป็นผู้พิจารณากำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ และเห็นชอบในหลักการ ให้ยกเลิก การควบคุมราคาขายส่งก๊าซปีโตรเลียมเหลว โดยให้นำระบบราคาก๊าซ "ลอยตัวเต็มที่" มาใช้โดยมอบหมายให้ กพง. เป็นผู้พิจารณากำหนดระยะเวลาและขั้นตอนในการดำเนินการ พร้อมทั้งมอบหมายให้ สนพ. และกรมการค้าภายในรับผิดชอบดำเนินการ เพื่อกำหนดมาตรการกำกับดูแลราคาปีโตรเลียมเหลว เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค

[กลับสารบัญ](#)

นโยบายพลังงานและมาตรการ เพื่อการพัฒนาด้านพลังงานในปี 2545

นโยบายด้านไฟฟ้า

การผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้า สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรม

1. ความเป็นมา

จากการไฟฟ้าจำเป็นต้องลงทุนในด้านกำลังการผลิตระบบสายส่ง และสายจำหน่าย เพื่อพร้อมจ่ายไฟฟ้าให้กับผู้ใช้ไฟฟ้าตลอดเวลา แม้ว่าผู้ใช้ไฟฟ้าจะใช้ไฟฟ้าในระยะสั้นเฉพาะเดือนใดเดือนหนึ่งเท่านั้น การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำสำหรับผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทกิจการขนาดใหญ่ กิจการขนาดกลาง และกิจการเฉพาะอย่างที่มีความต้องการพลังไฟฟ้าเฉลี่ยใน 15 นาทีสูงสุดตั้งแต่ 30 กิโลวัตต์ขึ้นไป ในช่วงก่อนเดือนธันวาคม 2534 คิดในอัตราร้อยละ 30 และภายหลังการปรับปรุงโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้า ในเดือนธันวาคม 2534 ได้มีการเปลี่ยนแปลงค่าไฟฟ้าขั้นต่ำเป็นอัตราไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของค่าความต้องการพลังไฟฟ้า (Demand Charge) ที่สูงสุดในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา (สิ้นสุดในเดือนปัจจุบัน)

จากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจบางประเภทที่มีความหลากหลาย มีการใช้ไฟฟ้าที่ไม่สม่ำเสมอและไม่มีความชัดเจน เช่น ผู้ประกอบการให้บริการกิจการศูนย์นิทรรศการ และการประชุมไม่มีผู้ใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการกำหนดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำร้อยละ 70 ทำให้อุตสาหกรรมและธุรกิจ ให้บริการดังกล่าวไม่สามารถปรับค่าใช้จ่ายด้านไฟฟ้าลดลงได้เท่าที่ควร ดังนั้น คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 จึงได้มีมติผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำให้กับธุรกิจและอุตสาหกรรมจากร้อยละ 70 เหลือเพียงร้อยละ 0 ตั้งแต่ค่าไฟฟ้าประจำเดือน กุมภาพันธ์ 2542 เป็นต้นมา

ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2543 ได้มีมติเห็นชอบเรื่องการปรับ โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้า โดยในส่วนของการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำ กำหนดให้อัตราค่าไฟฟ้าต่ำสุดในแต่ละเดือน ต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 โดยให้มีการยกเว้นการเรียกเก็บค่าไฟฟ้าขั้นต่ำตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 จนถึงเดือนกันยายน 2545

2. การดำเนินงาน

จากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนตุลาคม 2543 ที่เกี่ยวกับการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำได้ส่งผลกระทบต่อ ให้แก่ผู้ใช้ไฟฟ้าและการไฟฟ้า โดยที่ผู้ใช้ไฟฟ้าไม่สม่ำเสมอ อาทิ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค และชมรมผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดปัตตานีได้ทำเรื่องร้องเรียนขอให้พิจารณาขยายระยะเวลาผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำ ออกไปอีกระยะเวลาหนึ่ง ขณะที่การขยายระยะเวลาการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำจากร้อยละ 70 เหลือร้อยละ 0 ต่อไป จะทำให้รายได้ของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายลดลงประมาณ 21 ล้านบาท/เดือน หรือ 254 ล้านบาท/ปี

เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2545 ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาโยบายพลังงาน ได้มีมติ เห็นควรให้มีการขยายระยะเวลาการผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำออกไปอีก 1 ปี จนถึงเดือน กันยายน 2546 และมอบหมายให้ สนพ. และการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ร่วมกันดำเนินการประชาสัมพันธ์ รณรงค์เสริมสร้างความเข้าใจต่อผู้ใช้ไฟฟ้า ถึงแนวนโยบายในการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำ ตลอดจนแนวทางที่ผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถร้องขอต่อการไฟฟ้าเพื่อแก้ไขปัญหาการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำ เช่น การตัดฝากมิเตอร์ในเดือนที่ไม่มีการใช้ไฟฟ้า เพื่อมิให้เกิดปัญหาการร้องเรียนขอขยายระยะเวลาการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำเมื่อสิ้นสุด

ระยะเวลาผ่อนผันในเดือนกันยายน 2546 และ ต่อมา ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติและคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2545 และวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ตามลำดับ ได้พิจารณาเรื่องการผ่อนผันการคิดค่าไฟฟ้าขั้นต่ำ สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจและอุตสาหกรรม และได้มีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการพิจารณานโยบายพลังงานเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2545

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น ได้ช่วยให้ผู้ใช้ไฟฟ้าที่มีลักษณะการใช้เป็นฤดูกาลหรือ ผู้ใช้ไฟฟ้าไม่สม่ำเสมอ เช่น ศูนย์นิทรรศการและการประชุม โรงแรมที่จัดการประชุมใหม่เป็นครั้งคราว อุตสาหกรรมมันสำปะหลัง และอุตสาหกรรมน้ำตาล เป็นต้น สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านค่าไฟฟ้าได้ในช่วงระยะที่ได้รับการผ่อนผัน

การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก

1. ความเป็นมา

จากนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนภาคเอกชน ให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจการผลิตไฟฟ้า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการและการให้บริการ รวมทั้ง เป็นการลดภาระการลงทุนของภาครัฐด้วย จึงได้มีการออกประกาศรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าย่อยเล็ก (Small Power Producer : SPP) ตั้งแต่ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน มี SPP 50 โครงการ ที่จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. แล้ว มีปริมาณขายไฟฟ้ารวม 1,970 เมกะวัตต์ อย่างไรก็ตาม ปริมาณพลังไฟฟ้าเสนอขายส่วนใหญ่มาจากการผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงาน เชิงพาณิชย์ ในขณะที่ปริมาณการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนมีปริมาณพลังไฟฟ้าขายเข้าระบบยังน้อยมากเมื่อเทียบกับศักยภาพที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียน คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2543 ให้มีการออกระเบียบเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษสำหรับการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการ SPP ขนาดเล็ก เพื่อส่งเสริมให้มีการผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังงานนอกแบบ กากหรือเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ก๊าซชีวภาพจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์เป็นเชื้อเพลิง โดยเฉพาะโครงการขนาดเล็ก ทั้งนี้ มอบหมายให้ สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน (สนพ.) และการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ร่วมกันดำเนินการ

2. การดำเนินงาน

เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก ซึ่งหมายถึงผู้ผลิตไฟฟ้าทั้งภาครัฐบาล เอกชน และประชาชนทั่วไปที่มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าของตนเอง และมีปริมาณพลังไฟฟ้าขายเข้าระบบไม่เกิน 1 เมกะวัตต์ และเป็นการกระจายโอกาสไปยังพื้นที่ห่างไกลให้มีส่วนร่วมในการผลิตไฟฟ้า คณะอนุกรรมการประสานการดำเนินงานในขนาดของการไฟฟ้าซึ่งมีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เป็นประธาน และประกอบด้วย ผู้แทนจาก สำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรมบัญชีกลาง และการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ในการประชุมเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2545 ได้เห็นชอบร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก ร่างระเบียบว่าด้วยการเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนานกับระบบของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย สำหรับปริมาณพลังไฟฟ้าไม่เกิน 1 เมกะวัตต์ และแบบค่าขอจำหน่ายไฟฟ้าและการเชื่อมโยงระบบไฟฟ้า โดย สนพ. ได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิในหลายสาขา เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2545 และได้ นำความเห็นของที่ประชุมไปปรับปรุงร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก

คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีได้มีการพิจารณาเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2545 และ 14 พฤษภาคม 2545 ตามลำดับ และได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้

ผลิตไฟฟ้า พลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก รวมทั้ง ร่างระเบียบว่าด้วยการเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนานกับระบบของ การไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายสำหรับปริมาณพลังไฟฟ้าไม่เกิน 1 เมกะวัตต์ พร้อมกับ แบบค่าของจำหน่ายไฟฟ้าและ การเชื่อมโยงระบบไฟฟ้า และมอบหมายให้คณะกรรมการประสาน การดำเนินงานในอนาคตของการไฟฟ้าเร่งจัดทำต้นแบบสัญญาซื้อขายไฟฟ้า เพื่อให้การไฟฟ้าฝ่าย จำหน่ายดำเนินการออกประกาศการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมากต่อไป

ต่อมา การไฟฟ้านครหลวงได้ออกประกาศการรับซื้อไฟฟ้า จากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2545 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2545 เป็นต้นไป ส่วนการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาคได้ออกประกาศการรับซื้อไฟฟ้าฯ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2545

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าพลังงานหมุนเวียนขนาดเล็กมาก เป็นการช่วยสนับสนุนให้ประชาชน ได้นำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ทำให้ประชาชนประหยัดค่าใช้จ่าย ด้านค่าไฟฟ้าได้และเป็นการเพิ่มแหล่งผลิตไฟฟ้าให้กระจายไปทั่วพื้นที่ของประเทศ

การทบทวนการคืนหลักค่าประกัน ของผู้ผลิตไฟฟ้าย่อยเล็ก

1. ความเป็นมา

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติในการประชุมวันที่ 17 มีนาคม 2535 เห็นชอบให้ออกระเบียบการซื้อไฟฟ้า จากผู้ผลิตไฟฟ้าย่อยเล็ก และการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ได้ประกาศการรับซื้อ ไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก (SPP) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ กฟผ. สามารถรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ที่ผลิต ไฟฟ้าโดยใช้ พลังงานนอกแบบ กาก หรือเศษวัสดุเหลือใช้เป็นเชื้อเพลิง และการผลิตไฟฟ้าด้วย ระบบ Cageneration อันเป็นการใช้พลังงานนอกแบบและต้นพลังงานพลอยได้ในประเทศให้มากขึ้น

2. การดำเนินงาน

การดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ตั้งแต่ปี 2535 ถึงปัจจุบัน กฟผ. ได้รับข้อเสนอขายไฟฟ้า รวมทั้ง สิ้น 108 ราย ในปัจจุบันมี SPP ที่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้าย่อยเล็ก รวม 69 ราย โดย กฟผ. ได้ลงนามสัญญา ซื้อขายไฟฟ้าแล้วจำนวน 60 ราย และอยู่ระหว่างการเจรจา 9 ราย ถ้าหากทุกโครงการแล้วเสร็จ และ สามารถจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบได้จะมีปริมาณรับซื้อไฟฟ้าทั้งสิ้นสูงถึง 2,304 เมกะวัตต์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

โครงการ SPP มีจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบ

ประเภทเชื้อเพลิง	จำนวนโครงการ	ปริมาณไฟฟ้าจ่ายเข้าระบบ (เมกะวัตต์)
1. ก๊าซธรรมชาติ	21	1,543.00
2. น้ำมัน	1	9.0
3. ถ่านหิน	4	196.00
4. ถ่านหินและพลังงานนอกแบบ	3	190.00
5. พลังงานนอกแบบ (กากอ้อย, แกลบ, เศษไม้)	39	320.74
6. เชื้อเพลิงผสม	1	45

(ก๊าซที่เหลือจากกระบวนการผลิต/น้ำมันเตา/ถ่านหิน)		
รวม	69	2,303.74

โดยที่ปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าจากโครงการ SPP ตั้งแต่ปี 2537 ถึงเดือนพฤษภาคม 2545 คิดเป็นปริมาณรวม 40,465 ล้านหน่วย มูลค่าการรับซื้อไฟฟ้า 76,859 ล้านบาท ในราคาซื้อไฟฟ้าเฉลี่ย 1.01 - 2.23 บาท/หน่วย

3. การคืนหลักค้ำประกันของผู้ผลิตไฟฟ้าย่อย

ตามระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ประเภท Firm จะต้องยื่นหลักค้ำประกันให้กับ กฟผ. ดังนี้

3.1 หลักค้ำประกันการยื่นข้อเสนอ โดยยื่นพร้อมคำร้องการขายไฟฟ้าในวงเงินเท่ากับ 500 บาทต่อกิโลวัตต์ ตามปริมาณพลังไฟฟ้าที่เสนอขาย โดย กฟผ. จะคืนหลักค้ำประกันการยื่นข้อเสนอให้แก่ SPP ที่ไม่ได้รับการคัดเลือกภายใน 30 วัน หลังแจ้งผลการคัดเลือก สำหรับ SPP ที่ได้รับการคัดเลือก กฟผ. จะคืน หลักค้ำประกันการยื่นข้อเสนอในวันลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้า

3.2 หลักค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา โดยยื่นในวันลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้า ใน วงเงินเท่ากับร้อยละ 5 ของมูลค่าปัจจุบันของค่าพลังไฟฟ้าที่จะได้รับทั้งหมดตามสัญญา โดยใช้อัตราส่วนลด (Discount Rate) เท่ากับอัตราดอกเบี้ยของเงินฝากประจำ 12 เดือน ของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะคืนหลักค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา เมื่อ SPP ได้เริ่มปฏิบัติตามสัญญา ถูกต้องครบถ้วนโดยสมบูรณ์แล้ว

3.3 หลักค้ำประกันการยกเลิกสัญญา โดยยื่นก่อนวันเริ่มต้นซื้อขายไฟฟ้าตามสัญญา ใน วงเงินเท่ากับร้อยละ 10 ของค่าพลังไฟฟ้าที่ SPP จะได้รับในระยะเวลา 5 ปีแรกของสัญญา โดยจะคืนหลักค้ำประกันดังกล่าวเมื่ออายุสัญญาสิ้นสุด หรือเมื่อการไฟฟ้าได้เรียกเงินค่าพลังไฟฟ้าครบถ้วนในกรณีที่สัญญาถูกยกเลิกก่อนครบอายุสัญญา

ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการแลกเปลี่ยนเงินตราเป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว เมื่อ วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2540 เห็นชอบเรื่องมาตรการการแก้ไขปัญหาของผู้ผลิตรายเล็ก โดยให้ กฟผ. แจ้งให้ SPP ยืนยันความประสงค์จะดำเนินโครงการ หาก SPP รายใด ไม่ประสงค์จะดำเนินโครงการต่อไป ให้ กฟผ. คืนหลักค้ำประกันให้แก่ SPP ดังกล่าว โดยการเลื่อนหรือยกเลิกโครงการในช่วงเวลาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม เนื่องจากความต้องการใช้ไฟฟ้าของประเทศลดลงอย่างมาก และมีปริมาณพลังไฟฟ้าสำรอง (Reserve Margin) อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ กฟผ. ได้ดำเนินการตามมติดังกล่าว โดยคืนหลักค้ำประกันให้กับ SPP ที่แจ้งยกเลิกโครงการรวม 7 ราย

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543 ได้มีมติเห็นชอบ เรื่องการคืนหลัก ค้ำประกันของ SPP โดยมอบหมายให้ สนพ. และ กฟผ. ร่วมกันพิจารณาเลื่อนกำหนดวันเริ่มต้นจำหน่ายไฟฟ้าเข้าระบบของโครงการ SPP โดยครอบคลุมถึงการเลื่อนกำหนดวันลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้า และการ ยกเลิกโครงการของ SPP ด้วย และให้ กฟผ. คืนหลักค้ำประกันให้กับ SPP ที่ยกเลิกโครงการ โดยมีโครงการ SPP ที่ยกเลิกโครงการ และ กฟผ. ได้คืนหลักค้ำประกันแล้วจำนวน 3 ราย

เมื่อเดือนพฤษภาคม 2545 กฟผ. ได้ขอให้ทบทุนยกเลิกการคืนหลักค้ำประกันตามมติคณะ รัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543 ซึ่งไม่มีกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด รวมทั้งสถานการณ์ในปัจจุบัน กฟผ. ยังคงเปิดรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ที่ใช้พลังงานหมุนเวียนเป็นเชื้อเพลิง และปรากฏว่ายังคงมีผู้มีความสามารถในการลงทุนและสนใจเสนอขายไฟฟ้ากับ กฟผ. ในลักษณะสัญญาประเภท Firm ซึ่งต้องมีหลักค้ำประกันต่างๆ อย่างต่อเนื่อง การให้การช่วยเหลือเรื่องการคืนหลักค้ำประกันดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้เริ่มทรงตัวขึ้น และผู้เสนอโครงการสามารถวิเคราะห์ความเหมาะสมโครงการบนพื้นฐานของสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันได้ โดยให้มีผลบังคับใช้ภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เพื่อเปิดโอกาสให้ SPP สามารถพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการต่อไป หรือยกเลิกโครงการก่อนถึงกำหนดที่มีผลบังคับใช้ใหม่นี้

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ได้มีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ในการประชุมเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2545 เรื่องการทบทวนการคืนหลักค้ำประกัน

ของผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก โดยให้ยกเลิกการคืนหลักค่าประกันให้กับผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่ยกเลิก โครงการ โดยให้มีผลบังคับใช้ภายหลังจากวันที่ 31 ธันวาคม 2545 เพื่อเปิดโอกาสให้ SPP สามารถพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการต่อไปหรือยกเลิกโครงการ

แนวทางการแปรรูปการไฟฟ้านครหลวง

1. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2543 และวันที่ 3 ตุลาคม ได้เห็นชอบแนวทางและแผนการดำเนินงานการปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและการจัดตั้งตลาดกลางซื้อขายไฟฟ้า และมอบหมายให้ สนพ. การไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการในกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย โดยมอบหมายให้คณะกรรมการประสานการดำเนินงานในอนาคตของการไฟฟ้า เป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าว ทั้งนี้ในส่วนของการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) กำหนดให้ กฟน. แบ่งแยกบัญชีระหว่างหน่วยงานด้านระบบจำหน่าย และหน่วยงานจัดหาไฟฟ้า รวมทั้งแยกหน่วยธุรกิจเสริม 4 หน่วยออกเป็นบริษัทจำกัด และแปรรูปไปในที่สุด

ในการประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง แนวทางการพัฒนาตลาดหุ้นไทย เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2544 ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้กำหนดแนวทางการนำรัฐวิสาหกิจเข้าจดทะเบียนและกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยในส่วนของ กฟน. จะมีการกระจายหุ้นในไตรมาสที่ 4 ของปี 2546 ดังนั้น เพื่อให้แผนการปรับโครงสร้าง กฟน. มีความสอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว คณะกรรมการประสานฯ ในการประชุม เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2544 และ 20 มีนาคม 2545 ได้เห็นชอบให้นำ กฟน. ทั้งองค์กรเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และให้เลื่อนกำหนดการกระจายหุ้นไปอีก 6 เดือน เป็นเดือนมิถุนายน 2547 เนื่องจาก การประกวดราคาจัดจ้างที่ปรึกษาด้านการแปรรูปประสบปัญหา

2. การดำเนินงาน

เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 ในการประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนการแปรรูป การไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) โดย กฟน. จะจดทะเบียนทั้งองค์กรเป็นบริษัทจำกัด และกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ให้แล้วเสร็จ ภายในเดือนมิถุนายน 2547 โดยใช้ พ.ร.บ. ทนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ในการเปลี่ยนสภาพเป็นบริษัทและมอบหมายให้ กฟน. รับไปดำเนินการตามแผนการแปรรูป กฟน. โดยแผนการแปรรูป กฟน. ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมขององค์กร การเตรียมการเพื่อจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชน จำกัด และการนำบริษัทการไฟฟ้านครหลวง จำกัด เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อมขององค์กร กฟน. โดยจะจัดจ้างที่ปรึกษาการแปรรูปเพื่อช่วยในการดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กร กระบวนการ และระบบบัญชี จัดหาระบบ ERP Software และการเตรียมการด้านเทคโนโลยีเพื่อรองรับการแข่งขัน โดยมีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2545 - ตุลาคม 2547

2.2 การเตรียมการเพื่อจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชน จำกัด กฟน. จะใช้พระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2542 ในการเปลี่ยนสภาพเป็นบริษัท โดยคาดว่า กฟน. จะสามารถจัดทำแผนการแปลงทุนเป็นหุ้นได้แล้วเสร็จในต้นปี 2546 และนำเสนอต่อ กพช. คณะกรรมการนโยบายทุนรัฐวิสาหกิจ และคณะ รัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและสามารถจดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดได้ภายในเดือนมีนาคม 2547

2.3 การเตรียมการกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ กฟน. จะจัดหาผู้จัดจำหน่ายและรับประกันการจำหน่ายหุ้น (Underwriter) เพื่อช่วยดำเนินการเสนอขายหุ้นโดยคาดว่าจะสามารถนำเสนอข้อมูลต่อนักลงทุน (Road Show) เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม 2547 และเสนอขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ในเดือนมิถุนายน 2547

แต่อย่างไรก็ตาม ธุรกิจหลักของ กฟน. คือ ธุรกิจระบบจำหน่ายและการจัดหาไฟฟ้า การนำ กฟน. จดทะเบียนและกระจายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องมีการกักตุนและที่ชัดเจนโปร่งใส โดยให้มีการจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระให้แล้วเสร็จก่อนการจดทะเบียนบริษัท กฟน. ในเดือนมีนาคม 2547 จึงควรเร่งให้มีการพิจารณาร่าง พ.ร.บ. ประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. เพื่อจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลอิสระสำหรับกิจการไฟฟ้าและก๊าซธรรมชาติ โดยร่าง พ.ร.บ. ควรผ่านความเห็นชอบจากรัฐสภาและมีผลใช้บังคับภายในกลางปี 2546 เพื่อให้มีระยะเวลาในการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงานแห่งชาติให้เสร็จทันก่อนการจดทะเบียนบริษัท กฟน. ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งจะเป็นการให้ความมั่นใจแก่นักลงทุน

มาตรฐานคุณภาพบริการ ของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย

1. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2539 เห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เรื่องแนวทางในการปรับโครงสร้างและการแปรรูปกิจการไฟฟ้าของประเทศ โดยมอบหมายให้ สนพ. จัดทำระบบการประเมินผลและมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้า เพื่อให้การปฏิบัติงานของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง คำนึงถึงคุณภาพให้บริการแก่ผู้ใช้ไฟฟ้า ซึ่งมาตรฐานคุณภาพบริการดังกล่าวจะใช้ประกอบการประเมินผลการเป็นรัฐวิสาหกิจที่ดีของการไฟฟ้าต่อไปด้วย

ต่อมา สนพ. ได้ร่วมหารือกับการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) และ ผู้ใช้ไฟฟ้า ในการจัดทำมาตรฐานคุณภาพบริการโดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือมาตรฐานทางด้านเทคนิค (Technical Standards) และมาตรฐานการให้บริการที่การไฟฟ้าควรรับประกันกับผู้ใช้ไฟฟ้า (Guaranteed Standards) จะมีการกำหนดค่าปรับที่การไฟฟ้าจะต้องจ่ายให้ผู้ใช้ไฟฟ้าในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งค่าปรับอยู่ระหว่าง 50-2,000 บาท

2. การดำเนินงาน

สนพ. ได้ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามมาตรฐานคุณภาพบริการ ของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย พบว่าการดำเนินงานของการไฟฟ้าทั้ง 2 แห่ง คือ กฟน. และ กฟภ. เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เกือบทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตาม จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้ใช้ไฟฟ้าพบว่า ผู้ใช้ไฟฟ้าจำนวนหนึ่งยังคงไม่ได้รับความสะดวกและความพึงพอใจที่มีต่อการใช้บริการ สถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นที่ปรึกษาของ สนพ. ในโครงการที่ปรึกษาเรื่องมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย จึงได้ขอให้มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานบางประการให้เข้มงวดขึ้น ดังนี้

2.1 มาตรฐานความเชื่อถือได้ ควรปรับสูตรการคำนวณสูตรดัชนีจำนวนไฟฟ้าดับต่อราย ต่อปี (SAIFI) และดัชนีระยะเวลาไฟฟ้าดับต่อรายต่อปี (SAIDI) ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล เนื่องจากวิธีการคำนวณของ กฟน. ยังใช้สมมติฐานจำนวนผู้ใช้ไฟแต่ละสายน้อยมีจำนวนเท่ากัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

2.2 มาตรฐานการให้บริการทั่วไป เรื่องการจ่ายไฟคืน การร้องเรียน การอ่านค่าหน่วย ไฟฟ้า และการตอบข้อร้องเรียน เสนอให้มีการปรับเกณฑ์มาตรฐานให้เข้มข้น

2.3 มาตรฐานที่การไฟฟ้ารับประกัน ให้มีการปรับเกณฑ์มาตรฐานให้เข้มข้น ยกเว้นเรื่อง การแก้ปัญหาไฟฟ้าดับ และระยะเวลาที่ลูกค้ารายใหม่ขอใช้ไฟฟ้าให้ใช้เกณฑ์เดิมซึ่งมีความเหมาะสมอยู่แล้ว

2.4 ภายใต้เกณฑ์มาตรฐาน ที่กำหนดในปัจจุบัน ยังมีมาตรฐานหลายข้อที่ไม่สามารถประเมินได้อย่างชัดเจน จึงควรมีการปรับปรุงโดยมุ่งเน้นการจัดระบบการให้บริการผู้ใช้และพัฒนาระบบการ จัด

เก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 ได้มีมติเห็นชอบตามมติคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ในการประชุมเมื่อวันที่ 18 เมษายน 2545 เรื่อง มาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย โดยให้มีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายตามข้อเสนอของที่ปรึกษา สถาบันวิจัยพลังงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกี่ยวกับมาตรฐานความเชื่อถือได้ มาตรฐานการให้บริการทั่วไป มาตรฐานที่การไฟฟ้ารับประกัน และการจัดระบบการให้บริการผู้ใช้และพัฒนาาระบบการจัดเก็บข้อมูลให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2545 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ได้เห็นชอบให้ สนพ. เร่งรัดดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2542 ในการกำกับบริษัทที่ปรึกษาเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ไฟฟ้าเกี่ยวกับการให้บริการของ กฟน. และ กฟภ. โดย ให้การไฟฟ้าทั้ง 2 แห่ง เป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น ซึ่งเป็นการปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่าย เมื่อ กฟน. และ กฟภ. ดำเนินการตามมติดังกล่าว จะเป็นการช่วยให้ผู้ใช้ไฟฟ้าได้รับบริการที่มีคุณภาพ รวดเร็ว และมีความเชื่อถือในบริการได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ สามารถนำแผนการปรับปรุงคุณภาพบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายไปใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการดำเนินงานประจำปีของรัฐวิสาหกิจของกระทรวงการคลังได้

การกำกับดูแลอัตราค่าไฟฟ้า และการปรับอัตราค่าไฟฟ้า ตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าอัตโนมัติ

1. ความเป็นมา

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2543 เห็นชอบการปรับโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าใหม่ ซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างค่าไฟฟ้าขายปลีกโครงสร้างค่าไฟฟ้าขายส่ง และหลักการข้อเสนอสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (F_t) ซึ่งคณะอนุกรรมการกำกับสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติจะเป็นผู้ดำเนินการปรับค่าไฟฟ้าตามสูตร F_t ภายใต้หลักการดังกล่าว

ทั้งนี้ การกำหนดโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าขายปลีก ประกอบด้วย อัตราค่าไฟฟ้าขายปลีกเฉลี่ยที่ลดลงประมาณร้อยละ 2 และลดการอุดหนุนระหว่างกลุ่มให้น้อยลงโดยไม่ทำให้ผู้ใช้ไฟฟ้ากลุ่มใดต้องจ่ายค่าไฟฟ้าเพิ่มขึ้น รวมทั้งกำหนดให้กลุ่มผู้ใช้ไฟประเภทกิจการขนาดกลางที่มีปริมาณการใช้ไฟฟ้าเกินกว่า 250,000 หน่วย หรือมีความต้องการพลังไฟฟ้าเกินกว่า 1,000 กิโลวัตต์ขึ้นไป อยู่ในกลุ่มผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทกิจการ ขนาดใหญ่ทั้งหมด นอกจากนี้ได้รวมค่าไฟฟ้าตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (F_t) ในปัจจุบัน เท่ากับ 64.52 สตางค์/หน่วย เข้าไปในค่าไฟฟ้าฐานและกำหนดค่า F_t ใหม่ ณ จุดเริ่มต้นเท่ากับศูนย์เป็น ระยะเวลา 4 เดือน (ตุลาคม 2543 - มกราคม 2544) โดยโครงสร้างค่าไฟฟ้าใหม่ดังกล่าวได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ค่าไฟฟ้า เดือนตุลาคม 2543 เป็นต้นมา

2. การดำเนินงาน

คณะอนุกรรมการกำกับสูตรฯ ได้มีการพิจารณาปรับค่า F_t สำหรับค่าไฟฟ้าที่เรียกเก็บในช่วงเดือน ตุลาคม 2544 – มกราคม 2546 ดังนี้

2.1 ปรับค่า F_t สำหรับการเรียกเก็บในช่วงเดือนตุลาคม 2544 – มกราคม 2545 ลดลง 4.36 สตางค์/หน่วย จาก 27.13 สตางค์/หน่วย เป็น 22.77 สตางค์/หน่วย ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บ จากประชาชนลดลงจาก 2.48 บาท/หน่วย เป็น 2.43 บาท/หน่วย หรือลดลงประมาณร้อยละ 2 คิดเป็นเงินที่ประชาชนประหยัดได้กว่า 4,000 ล้านบาท/ปี สาเหตุหลักที่ทำให้ค่า F_t ลดลง เนื่องจากการปรับลดงบลงทุนของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ในปี 2545 - 2546 จำนวน 55,000 ล้านบาท ส่งผลให้ความต้องการรายได้ในการ สมทบการลงทุนของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ลดลงประมาณ 14,000 ล้านบาท ซึ่งสามารถนำมาเฉลี่ยลดค่าไฟฟ้าให้กับประชาชนได้ปีละ 7,000 ล้านบาท คิดเป็นค่าไฟฟ้าที่ลดลง 7 สตางค์/หน่วย เป็นเวลา 2 ปี แต่เนื่องจากการปรับค่า F_t ตามสูตรปกติ เพิ่มขึ้น 2.64 สตางค์/หน่วย ทำให้ค่า F_t ลดลงสุทธิเท่ากับ 4.36 สตางค์ต่อหน่วย

2.2 ปรับค่า F_t สำหรับการเรียกเก็บในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2545 ลดลง 0.82 สตางค์/หน่วย จาก 22.77 สตางค์/หน่วย เป็น 21.95 สตางค์/หน่วย ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บ จากประชาชนลดลงจาก 2.52 บาท/หน่วย เป็น 2.51 บาท/หน่วย หรือลดลงประมาณร้อยละ 0.32 คิดเป็นเงินที่ประชาชนประหยัดได้ประมาณ 65 ล้านบาท/เดือน อันเป็นผลมาจาก 1) อัตราแลกเปลี่ยนต่อภาระหนี้ของการไฟฟ้าลดลงจากเดิม 1.84 สตางค์/หน่วย 2) ค่าเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ค่า F_t เพิ่มขึ้น 1.23 สตางค์/หน่วย 3) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของการไฟฟ้าในส่วนที่ไม่ใช่ค่าเชื้อเพลิงและค่าซื้อไฟฟ้านลดลง 0.60 สตางค์/หน่วย และ 4) ปัจจัยอื่น ๆ ส่งผลให้ค่า F_t เพิ่มขึ้น 0.39 สตางค์/หน่วย ทั้งนี้ การปรับค่า F_t ดังกล่าว ได้นำส่วนลดค่า ไฟฟ้า 7 สตางค์/หน่วย จากการปรับลดงบลงทุนของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ในปี 2545 – 2546 จำนวน 55,000 ล้านบาท มาพิจารณาด้วย

2.3 ปรับค่า F_t สำหรับการเรียกเก็บในช่วงเดือนมิถุนายน – กันยายน 2545 ในระดับเดิม คือ เท่ากับ 21.95 สตางค์/หน่วย ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บจากผู้ใช้ไฟฟ้าอยู่ในระดับ 2.51 บาท/หน่วย เช่นเดียวกับในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2545 ทั้งนี้ การคำนวณค่า F_t ตามสูตรปกติ ค่า F_t จะเพิ่มขึ้น 0.05 สตางค์/หน่วย ซึ่งเป็นผลจาก 1) ค่าเชื้อเพลิงและค่าซื้อไฟฟ้าได้ปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ค่า F_t เพิ่มขึ้น 0.67 สตางค์/หน่วย 2) ผลกระทบอัตราแลกเปลี่ยนต่อภาระหนี้ของการไฟฟ้า เพิ่มขึ้น 0.92 สตางค์/หน่วย 3) ค่าใช้จ่าย ที่ไม่ใช่ค่าเชื้อเพลิงและค่าซื้อไฟฟ้านลดลง 1.55 สตางค์/หน่วย และ 4) ปัจจัยอื่นๆ เพิ่มขึ้น 0.01 สตางค์/หน่วย ทั้งนี้ การปรับค่า F_t ดังกล่าว ได้นำส่วนลดค่าไฟฟ้า 7 สตางค์/หน่วย จากการปรับลดงบลงทุนของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ในปี 2545-2546 มาพิจารณาด้วย

2.4 ปรับค่า F_t สำหรับการเรียกเก็บในช่วงเดือนตุลาคม 2545 - มกราคม 2546 ในระดับเดิม คือ เท่ากับ 21.95 สตางค์/หน่วย ส่งผลให้ค่าไฟฟ้าเฉลี่ยที่เรียกเก็บจากผู้ใช้ไฟฟ้าอยู่ในระดับ 2.51 บาท/หน่วย ทั้งนี้ การคำนวณค่า F_t ตามสูตรปกติ ค่า F_t จะเพิ่มขึ้น 0.02 สตางค์/หน่วย ซึ่งเป็นผลจาก 1) ค่าเชื้อเพลิง และค่าซื้อไฟฟ้าได้ปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ค่า F_t เพิ่มขึ้น 1.77 สตางค์/หน่วย 2) ผลกระทบอัตราแลกเปลี่ยนต่อภาระหนี้ของการไฟฟ้าลดลง 0.08 สตางค์/หน่วย 3) ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ค่าเชื้อเพลิงและค่าซื้อไฟฟ้านลดลง 1.04 สตางค์/หน่วย และ 4) ปัจจัยอื่นๆ ลดลง 0.63 สตางค์/หน่วย ทั้งนี้ การปรับค่า F_t ดังกล่าว ได้นำส่วนลดค่า ไฟฟ้า 7 สตางค์/หน่วย จากการปรับลดงบลงทุนของการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ในปี 2545 - 2546 มาพิจารณาด้วย

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

จากการปรับค่า F_t อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้ามีความสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ ความต้องการใช้ไฟฟ้าได้ลดลงและลักษณะการใช้ไฟฟ้าได้เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลให้ประชาชนเสียค่าไฟฟ้าในระดับราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรมยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ได้มีการร้องเรียนจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและประชาชนทั่วไปทุกครั้งที่มีการปรับค่า F_t เนื่องจากประชาชนและผู้ประกอบการบางส่วน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (F_t) ดังนั้น สนพ. จึงได้เร่งรัดให้การ ไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้และเข้าใจในการปรับอัตราค่าไฟฟ้าตามสูตรการปรับอัตราค่าไฟฟ้าโดยอัตโนมัติ (F_t) โดยเร็ว

การรับซื้อไฟฟ้าจากประเทศเพื่อนบ้าน

1. การรับซื้อไฟฟ้าจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

รัฐบาลไทยและรัฐบาล สปป.ลาว ได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ฉบับแรก เมื่อ วันที่ 4 มิถุนายน 2536 โดยฝ่ายไทยจะรับซื้อไฟฟ้าจาก สปป.ลาว จำนวน 1,500 เมกะวัตต์ ภายในปี 2543 และต่อมา ได้มีการร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจฉบับที่สอง เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2539 เพื่อขยาย การรับซื้อไฟฟ้าให้ได้ 3,000 เมกะวัตต์ ภายในปี 2549

โครงการไฟฟ้าที่จ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าระบบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) แล้ว มีจำนวน 2 โครงการ คือ โครงการน้ำเทิน – หินบุน กำลังผลิต 187 เมกะวัตต์ ได้ส่งมอบไฟฟ้าเข้าระบบ กฟผ. เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2541 และโครงการห้วยเสาะ กำลังผลิต 126 เมกะวัตต์ ได้ส่งมอบไฟฟ้าเข้าระบบ กฟผ. เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2542 ส่วนโครงการอื่นๆ ที่รัฐบาล สปป.ลาว เสนอให้ฝ่ายไทยพิจารณาซื้อมี 6 โครงการ ได้แก่ โครงการน้ำเทิน 2 โครงการลิกไนต์หงสา โครงการน้ำจิม 3 โครงการน้ำจิม 2 โครงการเซเปียน – เซน่าน้อย และโครงการเซคามาน

รัฐบาล สปป.ลาว ได้จัดลำดับความสำคัญของโครงการที่จะส่งมอบไฟฟ้า โดยโครงการที่จะส่งมอบในลำดับถัดไป คือ โครงการน้ำเทิน 2 ขนาดกำลังผลิต 920 เมกะวัตต์ ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจระหว่าง กฟผ. กับกลุ่มผู้ลงทุน เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2543 และได้ลงนามขั้นต้น (Initial) ในร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้า เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2545 ซึ่งต่อมา กฟผ. และกลุ่มผู้ลงทุน ได้มีการเจรจาในรายละเอียดของร่างสัญญาให้สมบูรณ์ตามข้อตกลงเดิมและได้ร่วมลงนามขั้นต้น (Re-Initial) ในร่างสัญญาดังกล่าวอีกครั้ง เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2545 ทั้งนี้ กฟผ. ได้นำส่งร่างสัญญาฯ ให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาตรวจร่างและ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาการตรวจร่างสัญญาจากสำนักงานอัยการสูงสุด ซึ่งคาดว่าจะพิจารณาแล้วเสร็จและนำไปสู่การลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้าโครงการน้ำเทิน 2 ในช่วงต้นปี 2546 และจะสามารถจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. ได้หลังจาก 6 ปีนับจากวันลงนามในสัญญาหรือประมาณต้นปี 2552

สำหรับโครงการอื่นๆ คณะกรรมการนโยบายพลังงานและไฟฟ้าแห่ง สปป.ลาว (Coordinating Committee for Development of Electric Power : CDEP) ได้ขอให้ฝ่ายไทยดำเนินการเจรจาอัตราค่าไฟฟ้าและหลักการซื้อขายไฟฟ้าในระยะแรก โดยเรียงลำดับความสำคัญของโครงการ ได้แก่ โครงการลิกไนต์หงสา น้ำจิม 3 และน้ำจิม 2 โดยคณะกรรมการประสานความร่วมมือพัฒนาไฟฟ้าใน สปป. ลาว (คพฟ-ล.) จะได้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของโครงการและวันที่เหมาะสมในการจ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. สำหรับ 2 โครงการที่เหลือ ได้แก่ โครงการเซเปียน – เซน่าน้อย และเซคามาน 1 ทั้ง 2 ฝ่ายจะเริ่มเจรจาหลังจากเจรจาโครงการลิกไนต์หงสา น้ำจิม 3 และน้ำจิม 2 แล้วเสร็จ

2. การซื้อขายไฟฟ้ากับประเทศสหภาพพม่า

รัฐบาลไทยและรัฐบาลพม่า ได้ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจเรื่องการรับซื้อไฟฟ้าจาก สหภาพพม่า เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540 โดยทั้งสองฝ่ายจะส่งเสริมและร่วมมือกันในการพัฒนาโครงการผลิตไฟฟ้าในสหภาพพม่า เพื่อขายไฟฟ้าให้แก่ประเทศไทยในปริมาณ 1,500 เมกะวัตต์ ภายในปี 2553 ต่อมา รัฐบาลของทั้งสองฝ่ายได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการซื้อขายไฟฟ้าโดยคณะกรรมการของทั้ง 2 ฝ่าย ได้มีการประชุมร่วมกัน โดยมีข้อสรุปที่สำคัญคือ พม่าได้เสนอโครงการผลิตไฟฟ้าที่จะขายให้ไทยจำนวน 3 โครงการ คือ

1) โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการฮัจยีกำลังการผลิตติดตั้ง 300 เมกะวัตต์ และโครงการท่าซางกำลังการผลิตติดตั้ง 3,600 เมกะวัตต์

2) โครงการผลิตไฟฟ้าพลังความร้อนร่วม (Combined Cycle) คือ โครงการคานบววกกำลัง การผลิตติดตั้ง 1,500 เมกะวัตต์

ปัจจุบันสหภาพพม่าประสบปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้าอย่างมาก คณะกรรมการเพื่อดำเนินการ ส่งออกไฟฟ้าแห่งสหภาพพม่าจึงได้แสดงความประสงค์ที่จะขอซื้อไฟฟ้าจากประเทศไทยเข้าระบบใน

ปริมาณ 100 – 150 เมกะวัตต์ โดยเสนอขอให้ กฟผ. ส่งไฟฟ้าผ่านจุดเชื่อมต่อโยงจากสถานีไฟฟ้าแรงสูงฝั่งไทย ที่อำเภอ แม่สอด จังหวัดตาก ไปยังสถานีไฟฟ้าแรงสูงฝั่งพม่าที่เมือง Bago (หงสาวดี) รวมระยะทาง 431 กิโลเมตร โดยบริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) (Electricity Generating Public Company Limited – EGCO) เป็นผู้ลงทุน ก่อสร้างสายส่งในช่วงดังกล่าว ในระยะแรกจะรับไฟฟ้าจาก กฟผ. เข้าระบบไฟฟ้าของสหภาพพม่าส่งไปยังเมือง Bago และในอนาคตเมื่อมีการรับซื้อไฟฟ้าจากสหภาพพม่าอาจจะใช้สายส่งเส้นนี้ส่งกลับมาฝั่งไทย ซึ่งคาดว่าไทยจะสามารถส่งไฟฟ้าให้แก่สหภาพพม่าได้ประมาณปี 2547 - 2548

3. การรับซื้อไฟฟ้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน

รัฐบาลไทยและรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ร่วมกันลงนามในบันทึกความเข้าใจเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2541 เพื่อรับซื้อไฟฟ้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 3,000 เมกะวัตต์ ภายในปี 2560 ได้แก่ โครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำยูนนานจังหวัดหงหนาดกำลังผลิต 1,500 เมกะวัตต์ ซึ่งจะส่งมอบไฟฟ้าให้ไทย ในปี 2556 และอีก 1 โครงการในปริมาณ 1,500 เมกะวัตต์ คาดว่าจะส่งมอบไฟฟ้าให้ไทยในปี 2557

สำหรับความคืบหน้าในการเจรจาซื้อไฟฟ้าพบว่ากลุ่มผู้ลงทุนไทย – จีนได้ลงนามความตกลงในการลงทุนก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำยูนนานจังหวัดหงหนาดเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2543 โดยแบ่งการลงทุน ออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายจีนจะมีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 30 และฝ่ายไทยร้อยละ 70 นอกจากนี้ ทั้ง 2 ฝ่าย ได้ตกลงที่จะใช้ระบบสายส่งขนาด 500 kV DC แบบวงจรเดี่ยว (Single Pole) เพื่อส่งไฟฟ้าจำนวน 1,500 เมกะวัตต์ จากโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำยูนนานจังหวัดหง ในปี 2556 และเพิ่มเป็น 3,000 เมกะวัตต์ เพื่อส่งไฟฟ้าอีก 1 โครงการ โดยจะใช้ระบบสายส่งแบบสองวงจร (Bi Pole) ในปี 2557 โดยแนวสายส่งจากจีนมาไทยจะผ่านพื้นที่ของ สปป.ลาว และมีสถานีจุดเปลี่ยนกระแสไฟฟ้า (Converter Station) อยู่ในสาธารณรัฐประชาชนจีน ปัจจุบันฝ่ายจีนกำลังดำเนินการเจรจาเพื่อจัดทำบันทึกความเข้าใจที่จะให้รัฐบาล สปป.ลาว อนุญาตให้จีนสร้างสายส่งผ่าน สปป.ลาว มายังประเทศไทย

4. โครงการความร่วมมือด้านพลังงานไฟฟ้า ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา

รัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชาได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงเรื่อง โครงการความร่วมมือด้านพลังงานไฟฟ้าเมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2543 โดยทั้งสองฝ่ายจะสนับสนุนให้มีการซื้อขายไฟฟ้าระหว่างทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะการซื้อขายในตลาดไฟฟ้าที่จะจัดตั้งขึ้นในอนาคต ต่อมาทั้ง 2 ฝ่าย ได้ร่วมกันลงนาม ในข้อตกลงเรื่อง โครงการความร่วมมือด้านพลังงานไฟฟ้า และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการความร่วมมือด้านพลังงานไฟฟ้าระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชา เพื่อร่วมกันพิจารณาโครงการความร่วมมือด้าน พลังงานไฟฟ้าระหว่าง 2 ประเทศ นอกจากนี้ ฝ่ายไทยได้ตกลงที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านวิชาการและการฝึกอบรมในสาขาไฟฟ้าแก่รัฐบาลกัมพูชา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประสิทธิภาพโครงการผลิตและจำหน่ายไฟฟ้าของประเทศกัมพูชาให้ดีขึ้นในอนาคต

ในปัจจุบันฝ่ายกัมพูชาได้ตกลงที่จะรับซื้อไฟฟ้าจากไทยไปยัง 3 จังหวัด ของกัมพูชา ได้แก่ จังหวัด เสียมราฐ พระตะบอง และศรีโสภณ ประมาณ 20 – 30 เมกะวัตต์ ในปลายปี 2544 ทั้ง 2 ฝ่าย ได้มีการเจรจาตกลงเงื่อนไขที่สำคัญ อาทิเช่น อัตราค่าไฟฟ้า วิธีการจ่ายเงิน อายุสัญญา และการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทต่างๆ ในร่างสัญญา ซื้อขายไฟฟ้าจนได้ข้อยุติเรียบร้อยแล้ว ซึ่งราคาที่ กฟผ. จำหน่ายให้กัมพูชาเท่ากับอัตราค่าไฟฟ้าที่ กฟผ. จำหน่ายให้แก่ผู้ใช้ในประเทศตามโครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้ารวมกับค่าขาดเขยรายได้ต่อหน่วยจำหน่ายของ กฟผ. ซึ่งจะเป็นราคาค่าไฟฟ้าที่สะท้อนถึงต้นทุน ณ จุดส่งมอบบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา นอกจากนั้น การตกลงขายไฟฟ้าให้กับ 3 จังหวัด ของกัมพูชาจะเป็นการช่วยลดกำลังการผลิตไฟฟ้าสำรอง ส่วนเกินในระยะ 5 ปีข้างหน้า

ต่อมา คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2545 ได้มีมติเห็นชอบสัญญาซื้อขาย ไฟฟ้าระหว่าง กฟผ. กับการไฟฟ้ากัมพูชาตามมติเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติในการประชุมเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2545 โดย กฟผ. สามารถจ่ายไฟฟ้าให้แก่ 3 จังหวัดของกัมพูชาได้ในประมาณปลายปี 2547

สำหรับสาระสำคัญของสัญญาซื้อขายไฟฟ้าระหว่าง กฟผ. และการไฟฟ้ากัมพูชา สรุปได้

1. อายุสัญญา 12 ปีนับจากวันที่ กฟผ. เริ่มขายไฟฟ้าให้การไฟฟ้ากัมพูชา โดยมีจุดส่งมอบบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา
2. โครงสร้างอัตราค่าไฟฟ้าเป็นแบบคิดตามช่วงเวลาของการใช้ (Time of Use Rate) โดย จะทำการทบทวนอัตราค่าไฟฟ้าทุกๆ 4 ปีนับจากวันที่ กฟผ. เริ่มขายไฟฟ้าให้การไฟฟ้ากัมพูชา
3. การระงับข้อพิพาท หากมีข้อโต้แย้งหรือข้อพิพาทเกิดขึ้น ให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายแต่งตั้ง ผู้แทนเพื่อพิจารณาร่วมกัน หากไม่สามารถยุติข้อพิพาทได้ภายใน 60 วัน ให้ใช้กระบวนการพิจารณาของ อนุญาโต ตลาการ การพิจารณาคดีดำเนินการในประเทศสิงคโปร์ ใช้ภาษาอังกฤษและกฎหมายอังกฤษบังคับ ทั้งนี้ ค่าตัดสินของอนุญาโตตุลาการให้ถือเป็นที่สุด

ในระยะยาว หลังจากที่ประเทศไทยจัดตั้งตลาดซื้อขายไฟฟ้า (Power Market) ประมาณปี 2548 ไทยยินดีให้กัมพูชาเข้ามามีส่วนร่วมในการซื้อขายไฟฟ้างดงกล่าว ทั้งนี้ประเทศไทยในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (สปป.ลาว กัมพูชา เวียดนาม สหภาพพม่า ญูนานของสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศไทย) ได้ตกลงที่จะจัดทำโครงการก่อสร้างเครือข่ายของสายส่งและส่งเสริมการซื้อขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาคฯ แล้ว โดยธนาคารโลกและธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียได้ให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและค่าใช้จ่ายในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ซึ่งประเทศไทยในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงทั้ง 6 ประเทศ ได้ร่วมลงนามในพันธะข้อผูกพันเบื้องต้น (Policy Statement) รวมทั้ง ได้เห็นชอบให้จัดทำโครงการนี้แล้ว ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำความตกลงว่าด้วยการก่อสร้างเครือข่ายสายส่งและการซื้อขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาคฯ (Inter - Governmental Agreement on Regional Power Trade : IGA) ทั้งนี้ IGA ได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลของทุกประเทศ ในอนุภูมิภาคฯ และได้ลงนามในการประชุม GMS Summit ระหว่างนายกรัฐมนตรีของทั้ง 6 ประเทศ เมื่อ วันที่ 3 พฤศจิกายน 2545 ณ ประเทศกัมพูชาแล้ว

5. ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้ากับมาเลเซีย

รัฐบาลไทยและมาเลเซียได้มีความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนและซื้อขายพลังงานไฟฟ้าตาม โครงการระบบส่งไฟฟ้าเชื่อมโยงไทย - มาเลเซีย ตั้งแต่ปี 2524 จนถึงปัจจุบัน และในปีงบประมาณ 2544 กฟผ. ได้แลกเปลี่ยนพลังงานไฟฟ้ากับการไฟฟ้ามาเลเซีย (Tenaga Nasional Berhad : TNB) ปริมาณ 71.5 เมกะวัตต์ และซื้อไฟฟ้าจาก TNB ปริมาณ 8.66 ล้านหน่วย ขณะที่ขายไฟฟ้าให้ TNB ในปริมาณ 5.36 ล้านหน่วย แต่เนื่องจากระบบส่งเชื่อมโยง 132 เครือ วงจรเดียวระหว่างไทยกับมาเลเซียเป็นวงจรขนาดเล็ก ดังนั้นเพื่อเป็นการเพิ่มเสถียรภาพของระบบ กฟผ. และ TNB จึงได้ลงทุนก่อสร้างระบบส่งเชื่อมโยงไฟฟ้าแรงสูงกระแสตรงไทย - มาเลเซีย (HVDC System interconnectrion) ขนาด 300 kV

กฟผ. และการไฟฟ้ามาเลเซีย (Tenaga Nasional Berhad : TNB) ได้เจรจาร่วมกันเพื่อหา ข้อยุติเกี่ยวกับหลักการการซื้อขายไฟฟ้าพร้อมกันจัดทำร่างสัญญาซื้อขายไฟฟ้า (HVDC System Interconnection Agreement : SIA 2001) และได้ลงนามในสัญญาไปแล้วเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2545 โดยที่การก่อสร้างระบบเชื่อมโยงไฟฟ้าแรงสูงกระแสตรงไทย - มาเลเซีย ได้แล้วเสร็จและเริ่มแลกเปลี่ยนและ ซื้อขายพลังงานไฟฟ้าแล้วตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน 2545 เป็นต้นไป และที่ผ่านมา ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีไทย (พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร) และนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย (ดร. มหาธีร์ โมฮัมหมัด) ได้ร่วมกันทำพิธีเปิด โครงการอย่างเป็นทางการ โดยวันที่ 21 ธันวาคม 2545 ได้ทำพิธีเปิด ณ สถานีไฟฟ้าแรงสูงสุรน ผังมาเลเซีย และวันที่ 22 ธันวาคม 2545 ได้มีพิธีเปิดที่สถานีไฟฟ้าแรงสูงคลองแวงในฝั่งไทย

การรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้รายเล็ก (Small Power Producers : SPP)

1. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2535 เห็นชอบร่างระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก ซึ่ง กฟผ. ได้มีการประกาศรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็กงวดที่ 1 เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2535 จำนวน 300 เมกะวัตต์ ปรากฏว่ามีผู้ผลิตรายเล็กยื่นข้อเสนอขายไฟฟ้าเกินกว่าปริมาณที่ประกาศรับซื้อเป็นจำนวนมาก ประกอบกับความต้องการไฟฟ้าได้เพิ่มสูงขึ้นมากกว่าที่คาดการณ์ไว้ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2538 ให้ขยายปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าจาก 300 เมกะวัตต์เป็น 1,444 เมกะวัตต์ และต่อมา ได้มีมติเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2539 ให้ขยายปริมาณการรับซื้อไฟฟ้าจาก 1,444 เมกะวัตต์ เป็น 3,200 เมกะวัตต์ สำหรับการรับซื้อไฟฟ้าในช่วงปี 2539 – 2543 รวมทั้งให้มีการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็กที่ผลิตไฟฟ้าจากพลังงานนอกประเภท กาก หรือเศษวัสดุเหลือใช้ เป็นเชื้อเพลิงต่อไป โดยไม่กำหนดปริมาณในการรับซื้อไฟฟ้า นอกจากนี้ ได้มอบหมายให้ สนพ. ร่วมกับการไฟฟ้าทั้ง 3 แห่ง จัดทำการศึกษาปรับปรุงระเบียบการรับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตรายเล็ก สำหรับการรับซื้อไฟฟ้าในช่วงปี 2544 เป็นต้นไป และศึกษาความเหมาะสมในการให้ผู้ซื้อไฟฟ้าสามารถเลือกซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตเอกชนได้โดยตรง

เนื่องจากปัญหาวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ และการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเป็นระบบลอยตัวในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้ผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็ก (SPP) ที่ได้รับการคัดเลือกจาก กฟผ. แล้วประสบปัญหาในการดำเนินโครงการ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 มอบหมายให้ สนพ. และ กฟผ. ร่วมกันพิจารณาเลื่อนวันเริ่มต้นจำหน่ายไฟฟ้าเข้าระบบได้เป็นรายๆ ไปตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม มีบางโครงการที่ขอยกเลิกโครงการและขอคืนหลักค่าประกัน ดังนั้น คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2543 ได้มีมติให้พิจารณาให้ความช่วยเหลือโครงการ SPP โดยครอบคลุมถึงการยกเลิกโครงการและการคืนหลักค่าประกันให้ SPP

2. การดำเนินการ

การดำเนินการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ตั้งแต่ปี 2535 จนถึงปัจจุบัน กฟผ. ได้รับข้อเสนอขายไฟฟ้ารวมทั้งสิ้น 108 ราย แต่มีบางรายที่ถูกปฏิเสธและบางรายที่ขอถอนข้อเสนอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากค่าเงินบาทลอยตัวเมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 ปัจจุบันมี SPP ที่ได้รับการตอบรับซื้อไฟฟ้ารวม 69 ราย โดยได้ลงนามในสัญญาซื้อขายไฟฟ้าแล้วจำนวน 60 ราย และอยู่ระหว่างการเจรจา 9 ราย จ่ายไฟฟ้าเข้าระบบของ กฟผ. แล้วจำนวน 50 ราย มีปริมาณเสนอขายไฟฟ้ารวม 1,970 เมกะวัตต์

สนพ. ได้ออกประกาศให้การสนับสนุนค่าพลังงานไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นจากอัตราซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้ารายเล็กที่ใช้พลังงานหมุนเวียน เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2544 โดยให้การสนับสนุนเงินจากกองทุนเพื่อ ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ในวงเงินรวม 2,060 ล้านบาท เพื่อให้ กฟผ. สามารถรับซื้อไฟฟ้าที่ผลิตจาก พลังงานหมุนเวียนได้อีกประมาณ 300 เมกะวัตต์ ซึ่งผลจากการออกประกาศเชิญชวนให้มีการยื่นข้อเสนอเพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ปรากฏว่ามีผู้สนใจยื่นข้อเสนอขอรับการสนับสนุนค่าพลังงานไฟฟ้าจาก สนพ. รวมทั้งสิ้น 43 ราย โดยมีผู้ผ่านการพิจารณา 37 ราย แต่เนื่องจาก สนพ. สามารถจัดสรรเงินกองทุนฯ ให้ได้จำนวน 2,060 ล้านบาท ซึ่งจะสามารถให้การสนับสนุนเงินได้เพียง 17 ราย คิดเป็นพลังไฟฟ้าที่ขายเข้าระบบทั้งสิ้น 313 เมกะวัตต์ คิดเป็นเงินที่กองทุนฯ ให้การสนับสนุน 1,956 ล้านบาท (เฉลี่ย 0.17 บาทต่อกิโลวัตต์ - ชั่วโมง) แต่เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนฯ เห็นว่าข้อเสนอ 17 ราย ที่ผ่านการ คัดเลือกนั้น มีแนวโน้มว่าจะไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด เนื่องจากปริมาณชีวมวลไม่เพียงพอ, ได้รับการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่, หรืออาจไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอ ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนฯ จึงได้จัดสรรเงินเพิ่มเติมอีก 1,000 ล้านบาท เพื่อให้สิทธิกับผู้ผ่านการพิจารณาที่เหลืออีก 20 ราย ได้ยื่นข้อเสนอขอรับเงินสนับสนุนใหม่ แต่ทั้งนี้ให้ยื่นข้อเสนอ ขอรับเงินสนับสนุนค่าพลังงานไฟฟ้า ได้สูงสุดไม่เกิน 0.225 บาทต่อกิโลวัตต์ - ชั่วโมง (หรือเท่ากับอัตราสนับสนุนสูงสุดในกลุ่ม 17 รายแรก)

คณะกรรมการกองทุนฯ ในการประชุมเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2545 ได้พิจารณาข้อเสนอของ ผู้มาใช้สิทธิในการยื่นข้อเสนอ เพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ จำนวน 19 ราย ปรากฏว่า มีผู้ผ่านการพิจารณาคัดเลือกเพื่อรับเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ จำนวน 14 โครงการ และผลจากการพิจารณาโครงการฯ รวม 2 ครั้ง สรุปได้ว่ามีผู้ยื่นข้อเสนอที่ผ่านการพิจารณาในขั้นต้น รวมทั้งสิ้น 31 ราย คิดเป็นพลังไฟฟ้าที่ขายเข้าระบบทั้งสิ้น 511 เมกะวัตต์ คิดเป็นเงินที่กองทุนฯ จะต้องให้การสนับสนุน รวมทั้งสิ้น 2,991 ล้านบาท แต่อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอทั้ง 31 โครงการดังกล่าว อาจไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งหมด เนื่องจากอาจได้รับการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่โครงการฯ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการ

สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ อบต. ที่ตั้งไฟฟ้าของแต่ละโครงการ เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา ก่อนนำเสนออนุมัติเงินสนับสนุนจากกองทุนฯ ต่อไป

3. ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับ

ภายหลังเมื่อภาครัฐสนับสนุนให้มีการรับซื้อไฟฟ้าจาก SPP ได้ส่งผลให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัดหาพลังงานไฟฟ้ามากขึ้น ซึ่งนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการต่อประชาชน และเพิ่มความมั่นคงให้กับระบบไฟฟ้าของประเทศ และช่วยให้ประชาชนมีทางเลือกการใช้เชื้อเพลิงได้หลากหลายขึ้น โดยการใช้ต้นทุนพลังงานพลอยได้ในประเทศ ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น เพื่อทดแทนการใช้น้ำมัน

[กลับสารบัญ](#)